

821.112.2
3-58

იოჰან ვოლფგანგ
გოეთე
ფაუსტი I

F A U S T I
J O H A N N
W O L F G A N G
V O N G O E T H E

821-142.2
3-58

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე

ფაუსტი

პირველი ნაწილი

გერმანულიდან თარგმნა
დავით წერეთლიანმა

საქართველოს საბავშვო ლიტერატურის ცენტრი
ბიბლიოთეკის კაბინეტი
57045

გაქორწილდა
გამომცემლობა

სერია „მსოფლიო კლასიკა“

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე

ფაუსტი

პირველი ნაწილი

მთარგმნელი დავით წერედიანი
რედაქტორი ნინო გოგალაძე
ყდის დიზაინერი თამაზ ვარვარიძე
ტექნიკური დიზაინერი თინათინ ბერბერაშვილი

მეორე გამოცემა © „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“, 2011, 2017
ყველა უფლება დაცულია.

შპს „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“
დავით აღმაშენებლის 150, 0112, თბილისი
ელფოსტა: info@sulakauri.ge
www.sulakauri.ge

ISBN 978-9941-23-875-8

Johann Wolfgang von Goethe

FAUST

Part I

Translated by Davit Tserediani

Georgian edition published by Bakur Sulakauri Publishing, 2017
All Rights Reserved

BAKUR SULAKAURI PUBLISHING

Tbilisi, Georgia

150, Agmashenebeli Ave.

The Translation of this work was supported by a grant from the Goethe-Institut
which is funded by the German Ministry of Foreign Affairs

წიგნი გამოიცა გოეთეს ინსტიტუტის ხელშეწყობით, რომელიც ფინანსდება
გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ

შინააწი

წინათქმა	7
მიძღვნა	11
პროლოგი თეატრში	13
პროლოგი ცაში	20
ღამე	26
ქალაქის ბჭესთან	43
სამუშაო ოთახი	59
სამუშაო ოთახი	73
აუერბახის სარდაფი ლაიპციგში	98
გრძნეული დედაბრის სამზარეულო	118
ქურა	133
სალამო	138
ხეივანი	144
მეზობლის სახლი	148
ქურა	160
ბალი	164
სახლაკი ბაღში	173
ტყე და გამოქვაბული	176
გრეტენის ოთახი	183
მარტას ბალი	185
წყაროზე	193
გალავნის ნიშთან	196
ღამე	198
ტაძარი	206

ვალპურგობის ღამე	210
ვალპურგობის ღამის სიზმარი ანუ ობერონისა და ტიტანიას ოქროს ქორნილი	229
ცრიატი დღე. მინდორი	239
ღამე. ტრიალი მინდორი	243
საპყრობილე	244
შენიშვნები	255

წინათქმა

გოეთეს „ფაუსტი“ გერმანულენოვანი ლიტერატურის ყველაზე მაღალ ქმნილებად არის მიჩნეული და მას მსოფლიო კლასიკის უპირველეს ძეგლთა შორის მკვიდრი ადგილი უკავია. პოეტურ ძალმოსილებაზე რომ არაფერი ვთქვათ, მრავლისმეტყველია თუნდაც ის ფაქტი, რომ ხშირად ხმარებული სიტყვა „ფაუსტური“ ევროპული აზროვნების ყველაზე ნიშანდობლივ თავისებურებებს მოიცავს. არც ის არის ნაკლებმნიშვნელოვანი, რომ ფაუსტისა და მეფისტოფელის, ცენტრალური წყვილის, ფიგურები დიდი ხანია გასცდნენ ნაწარმოების ფარგლებს და დამოუკიდებელი ცხოვრება მოიპოვეს, კაცობრიობის ეგრეთ წოდებულ „მარადიულ თანამგზავრთა“ მცირერიცხოვან დასში დაიდეს ბინა.

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე (1749-1832) „ფაუსტზე“ ადრეული სიჭაბუკიდან მუშაობდა და საბოლოო ნერტილი გარდაცვალებამდე ათი დღით ადრე დასვა. ცხადია, მთელი სიცოცხლე მხოლოდ ამ ნაწარმოებისთვის არ შეუღვევია, თუმცა პერიოდულად უბრუნდებოდა.

სიუჟეტი თავად გოეთეს არ ეკუთვნის, ლეგენდები დოქტორ ფაუსტზე გერმანიაში ფართოდ იყო გავრცელებული და თოჯინური წარმოდგენებიც ხშირად იმართებოდა. ახალი ვერსიის ავტორმა ზოგიერთი ცვლილება, რასაკვირველია, სიუჟეტშიც შეიტანა, მაგრამ უმთავრესი ის იყო, რომ მასზე სულ სხვა რიგის შენობა ააგო, პერსონაჟთა სახეებსაც და მთელ მოქმედებასაც სხვა სიღრმე და სიმაღლე შესძინა. ერთი უმნიშვნელო ალქიმიკოსისა თუ ჯადოქრის ტრაგიკომიკური გზა უმაღლეს სულიერ ფასეულობათა ძიების ეპოქალურ გეზად აქცია.

გოეთესა და მის „ფაუსტზე“ ზღვა ლიტერატურა არსებობს, სურვილის შემთხვევაში არც ქართულად გაჭირდება საინტერესო გამოკვლევის მიგნება, ამიტომ ამ მცირე შესავლისათვის უფრო მართებული იქნება, ამოუნურავ საკითხთა გამოდევნებაზე ხელი ავიღოთ და ორიოდ სიტყვით მოვნიშნოთ, რას უნდა მოველოდეთ და რას არა ამ წიგნისგან.

უმეტესნი მოელიან, რომ კიდევ ერთ შექსპირულ დრამას წაიკითხავენ და, როცა ვერც სცენური ინტრიგების ხლართებს წააწყდებიან, ვერც ბაროკოულ ხვავრიელ მეტაფორისტიკას, დაბნეულნი რჩებიან და, შესაბამისად, ღირსებების დანახვაც საკმაოდ უჭირთ. კაცმა რომ თქვას, ასეთი მოლოდინი ცოტაოდენ ნაივურობასაც გულისხმობს: მართლაცდა, რა ფასი ექნებოდა დიდი გერმანელის მთელ ძალისხმევას, თუკი შედეგად მეორეულ ნაწარმოებს, ვისიმე მიმბაძველობით შექმნილ სუროგატს მივიღებდით?

გოეთეს სახელს კიდევ რამდენიმე კლიშე გადაეჯახჭვა. ერთი მათგანი ჩვენში ილია ჭავჭავაძემ გაახმოვანა და ლამის ქრესტომათიულ ჭეშმარიტებად აქცია: გოეთე მყინვარია, ცივი და მიუკარებელი, ყოველივე ქვეყნიერისაგან შორს გამდგარი. ამ კლიშეს აქვს ერთგვარი ბიოგრაფიული საფუძველი, მაგრამ არავითარი შემოქმედებითი საფუძველი არა აქვს. იგი გერმანიის რევოლუციური წრებიდან გავრცელდა და შესაშური სიცოცხლისუნარიანობა აღმოაჩნდა. ცნობილია, რომ „ვაიმარელ ბრძენად“ სახელდებული პოეტი რევოლუციების მიმართ კეთილგანწყობას არ ამჟღავნებდა. – რევოლუციები ხდება იქ, სადაც ქვეყანა ცუდად იმართება და ხალხის ხმას ყურს არავინ უგდებს, – მიიჩნევდა იგი. საფრანგეთის რევოლუციაში, გერმანელი ახალგაზრდობის დიდი ნაწილი აღფრთოვანებითა და იმედებით აღსავსე რომ შეხვდა, გოეთე გაცილებით მეტ ბოროტებას ხედავდა, ვიდრე სიკეთეს, და რიტორიკულ პათეტიკას სრული გულგრილობით იგერიებდა. გარდა ამისა, რაც მგზნებარე ახალგაზრდებში კიდევ უფრო მკვეთრ გაღიზიანებას იწვევდა, მქუხარე პატრიოტიზმის გამოვლენას ცხოვრებაშიც ისევე გაუბრბოდა, როგორც შემოქმედებაში. „ო, დიდო გერმანია, როგორ მიყვარხარ და მემამყები“, ერთხელაც არ წამოსცდენია. ავი – რამდენიც გნებავთ.

როგორც შემოქმედი, გერმანიის პირველი პოეტი არც ცივია და არც მიუკარებელი, იგი არანაკლებ დიდი და მძაფრი ვნებებით არის დატვირთული, ვიდრე „თერგივით“ ბაირონი, იმ განსხვავებით, რომ ეს განცდები რომანტიკულად ჰიპერბოლიზებული და ნარცისული არასოდეს არ არის, უფრო ნამდვილია. და, როგორც ორივე შემოქმედის ღრმად მცოდნენი გვარწმუნებენ, კიდევ იმ განსხვავებით, რომ საკუთარ სამწერლობო ენასა და მთელ მის ეეფონიურ სიმდიდრეს გერმანელი ბევრად უფრო მაღალ დონეზე ფლობდა.

არის კიდევ ერთი კლიშე, რომელსაც განსაკუთრებული დარწმუნებით ისინი იმეორებენ, ვისაც დედანზე ხელი ნაკლებად მიუწვდება: გოეთეს ლექსი მძიმეა, ხოლო „ფაუსტი“ გარითმული ფილოსოფიაა. გოეთეს ლექსი ხან მსუბუქია და ხანაც მძიმეა, იმისდა მიხედვით, სათქმელს სად რა უფრო შეჰყვარის, ტონალობათა ცვლა არავისგან ესწავლება. ფილოსოფიურობის

საკითხი კი საკმაოდ ორჭოფულია, იმდენად ორგანული არაა, რამდენადაც – გარედან მიტმასნილი. ნუთუ შემოქმედებით წვდომებსა და ინტუიციებს უსათუოდ ფილოსოფიური უნდა დაერქვას, რომ უფრო სრულად დაფასდეს მათი მხატვრული ღირებულება? სამეცნიერო კვლევებში ეს ტენდენცია, როგორც ჩანს, ამოუძირკვავია.

მკვლევარნი ძირითადად იდეათა სამყაროს განიხილავენ, არადა, ყოველ წარმატებულ მხატვრულ ნაწარმოებში შესრულება პირველადია. „მოდინ და მეკითხებიან ხოლმე“, ეუბნება გოეთე ეკერმანს, „რა იდეის ხორცშესხმას ვლამობ ჩემს „ფაუსტში“. თითქოს ვიცოდე და არ ვამხელდე!“ პოეტი აქ, უეჭველია, უტრირებას ახდენს, მაგრამ სავსებით გასაგებია, რისი თქმა სწადია. „მართლაცდა, რა საქმე იქნებოდა“, განაგრძობს იგი, „მთელი ეს სავსე, ჭრელი, ათასფერი ცხოვრება, „ფაუსტში“ რომ გამოვსახე, რომელი-ღაც გამჭოლი იდეის განვნიკულ ძაფზე ასხმულიყო!“

ფილოსოფიის ხშირ-ხშირი ხსენება ბევრი მკითხველის გონებაში წინასწარვე გაუცხოების შიშნულ გრძნობას ბადებს და უშუალო აღქმის სითამამეს ვკარგავთ. ვცდილობთ, ყოველ სტრიქონში ღრმად ჩამალული განყენებული სიბრძნე ამოვიკითხოთ, და გასაგებია, ხელმოცარულნი ვრჩებით, რადგან ავტორს შიგ მსგავსი არაფერი ჩაუდვია. გოეთე მაგ ენით არასოდეს გველაპარაკება, პოეტურ და ფილოსოფიურ „ბნელმეტყველებას“ იგი ყოველთვის ამრეხით უყურებდა. „ფაუსტის“ სრულფასოვნად აღქმას არავითარი წინასწარი ფილოსოფიური მომზადება არ სჭირდება. ადამიანური ყოფიერების მტკივნეული პრობლემები აქ მხოლოდ მხატვრულ სიბრტყეზე იშლება და გოეთესათვის სავსებით სულერთია, თუ იგივე პრობლემები რაღაც სხვა კუთხით ფილოსოფიასაც აინტერესებს. მთავარია, ნაწარმოების ემოციურ ძარღვს მივაგნოთ და იგი არ გაგვისხლტეს.

მაგრამ ისიც ხაზგასმით უნდა ითქვას, რომ აქ მსუბუქი გასეირნება არავის გველოდება. გოეთეს „ფაუსტი“ იმდენად ძნელი აღსაქმელი არაა, რამდენადაც ნელა საკითხავი წიგნია. თუ იგი სრულად გვინდა შევიგრძნოთ, წინ არ უნდა მიგვეჩქარებოდეს, ყურადღება იმ პასაჟზე უნდა დავაკავოთ, რომელსაც მოცემულ მომენტში ვკითხულობთ. ჩვენი მონდომება აუნაზღაურებელი მხოლოდ ამ შემთხვევაში არ დარჩება. მართალია, ავტორი თავის ქმნილებას „ტრაგედიას“ უწოდებს, მაგრამ სინამდვილეში იგი უფრო დრამატული პოემაა, ვიდრე საკუთრივ დრამა.

გოეთე, პირველ ყოვლისა, დიდი ლირიკოსი იყო, ამ მხრივ თავს არც „ფაუსტში“ იზღუდავს და უპირატესად სწორედ ეს გვაეაღებულებს აუჩქარებლად წაკითხვას. მაგალითისთვის შორს წასვლა არ გვჭირდება: ფაუსტის პირველივე მონოლოგი დრამატული ნაწარმოებისათვის მეტისმეტად

ვრცელია. თუ დასაწყისში იგი ასე თუ ისე გამართლებულია, – მთავარ გმირს ახლოდან ვეცნობით, მისი მეორე მონაკვეთი, ვაგნერთან საუბრის შემდეგ, დაახლოებით ორასი სტრიქონი, დრამატურგიულად მხოლოდ უსარგებლო ყოვნია. მაგრამ ავტორი ამას სულ მცირეოდენ ანგარიშსაც არ უწევს, გოეთეს აქ წმინდა პოეზიის საუფლოში გადაყვავართ და ლამის ჩვენ თვალწინ ერთ-ერთი გამორჩეული ლირიკული შედეგრი იქმნება. ხმა თანდათანობით ძლიერდება, სულ უფრო მაღლა, კიდევ უფრო მაღლა მიიწევს (მთარგმნელი იმედოვნებს, რომ ეს ქართულ ტექსტშიც აისახა) და ბოლოს საეკლესიო საგალობლების შორეულ ხმოვანებას ერწყმის. სათქმელიც ხმის თანაფარდია, ღრმა და მნიშვნელოვანი.

ასეთ ადგილებს მთელი წიგნის მანძილზე იშვიათადაც არ შევხვდებით, მოსინჯულია ყველა დაბალი ხმა, ყველა მაღალი ხმა, მეფისტოფელის ცინიკური სკაბრეზიდან გრეტხენის მთრთოლავ ლირიზმამდე. ალბათ უმჯობესია, წინასწარვე გარკვევით ითქვას: მას, ვინც ლირიკული პოეზიის მიმართ რამდენადმე მაინც ვახსნილი არ არის, „ფაუსტის“, როგორც მხატვრული ფენომენის, ჯეროვანი დაფასება გაუჭირდება.

ზოგიერთი გერმანელი მკვლევარი გაცილებით შორს მიდის. ფილოსოფიის ისტორიკოსი, ცნობილი და სპეციალისტებისათვის ლამის შეუცვლელი კუნო ფიშერი, რომელმაც „ფაუსტს“ ვრცელი კომენტარები მიუძღვნა, დაბეჯითებით აცხადებდა, რომ გოეთეს ამ გენიალურ ქმნილებაში ერთიანი კონსტრუქცია არ უნდა ვეძებოთ, რომ იგი მოზაიკური ნაწარმოებია, და გვირჩევს, ცალკეული მონაკვეთებით მთელისაგან დამოუკიდებელი დავტკებთ, თუ გვინდა მათგან სრული სიამოვნება მივიღოთ. ეს თვალსაზრისი, რასაკვირველია, დღეს გაზიარებული არ არის, „ფაუსტი“ რომ ერთიანი ქმნილებაა თავისი არსითა და მიზანდასახულობით, მტკიცებას არ საჭიროებს. მაგრამ „მოზაიკური პრინციპი“, მეტისმეტი გადაჭარბებისდა მიუხედავად, სრულ აბსურდადაც არ გვევლინება, მასაც აქვს, თუ კონცეპტუალური არაა, ერთგვარი მხატვრული საფუძველი. საქმე ის გახლავთ, რომ ცალკეული სცენების დიდი უმეტესობა ერთმანეთისაგან განსხვავებული პოეტურ-სტილისტიკური მანერით არის შესრულებული, რეალიზებულია რომელიმე ლოკალური მხატვრული მიზანი, თითქმის ყველა მათგანი სპეციფიკურად საკუთარ ტონალურ ფონზე იშლება. ამას პოეტი, შეიძლება ითქვას, ზღურბლიდანვე „გვარჩევს“. სამივე შესავალი („მიძღვნა“, „პროლოგი თეატრში“, „პროლოგი ცაში“) ინტონაციითაც და პოეტური იმპულსითაც მკვეთრად განირჩევიან. პირველი სცენის („ღამე“) დასაწყისი მათგან ასევე მკვეთრად სხვაობს, ეს უკვე გერმანული შუა საუკუნეების სურნელია, მაგიის საუფლო, ჩახუთული, ოდნავ არქაიზებული სივრცე, საიდანაც, შემდეგსავე პასაჟებში („ქალაქის ბჭესთან“) გაშლილ მინდორ-ველებზე

გავდივართ, აღდგომის სახალხო სეირნობას ვესწრებით, და ინტონაციური ფონიც სრულიად სხვაა, – ყოფითი, ყოველდღიური საუბრების ჭრელ-ჭრელი მიმოქცევანი. რომელიღაც სხვა მონაკვეთს ხალხურ შელოცვათა ტონალობა გასდევს, რომელიღაცას კიდევ – სუფრული ენაგაღესილობისა. ჩამოთვლა ძალიან შორს წაგვიყვანს; სასურველია, მთელი ეს ინტონაციური სიმდიდრე ჩვენითვის ვიგრძნოთ და დავაფასოთ.

მაგრამ ყველა ტონალობა ბოლოს მაინც ერთად იყრის თავს და მთლიანობას არ არღვევს, პირიქით, მონოლითურად იკვრება. ერთადერთი და შედარებით მარტივი მაგალითით დავეკმაყოფილდეთ: ბოლოსწინა სცენა, მოკლე დიალოგი ფაუსტსა და მეფისტოფელს შორის, სულ ექვსი სტრიქონი, თითქოს არაფრის მთქმელია, თითქოს მხოლოდ საკუთარ სილამაზეზეა დამყარებული და მეტი ფუნქცია არა აქვს, ამდენად, გამორიცხული არ არის, ზედმეტადაც კი მოგვეჩვენოს. და მხოლოდ შემდეგ, როცა საპყრობილის სცენას წავიკითხავთ, მიხვდებით, თურმე როგორი სიზუსტითა და ოსტატობით შემზადდა ჩვენი განწყობა უმძაფრესი და უმშვენიერესი ფინალური პასაჟების აღსაქმელად. ეფექტი ალბათ უფრო პოეტურია, ვიდრე დრამატურგიული, მაგრამ გოეთე, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მათ შორის ზღვარს ნაკლებად ავლებს.

დასასრულ, მეფისტოფელზეც უნდა ითქვას ორიოდ სიტყვა: უჩვეულო და არაერთგვაროვანი პერსონაჟია. ემოციურად არასწორნი აღმოვჩნდებით, თუ მას აბსოლუტური ბოროტების განსხეულებად შევრაცხავთ. თავისი წინამორბედის, ხალხურ დადგამათა მეფისტოფელის, თოჯინურობა რიგ შემთხვევებში ბოლომდე არცა აქვს დაკარგული. გავრცელებული შეხედულებით მიხედვით, ფაუსტიცა და მეფისტოფელიც ერთი და იმავე მოაზროვნე სუბიექტის, მისი სულისა თუ მსოფლალქმის თეზა და ანტითეზაა, ორმაგი ჰიპოსტასია, რაც, შესაძლოა, გარკვეული გადაჭარბებაც იყოს, მაგრამ ისინი რომ ჰარმონიულად ავსებენ ერთმანეთს, დავას არ ექვემდებარება. ავტორი მეფისტოფელის მიმართ შეფარული, მაგრამ დროდადრო არცთუ ძნელად დასანახავი სიმპათიით არის განწყობილი, რაც იმის დასტურია, რომ ეგ დარდიმანდულად მოარული ირონისტი (თვითირონისტი) და სარკასტი მთლად ჩვეულებრივ ეშმადაც არ უნდა ვიგულისხმოთ. მისი და ფაუსტის პირველი ორი ვრცელი დიალოგი, ღრმააზროვნებითა და მახვილგონივრული ესკაპადებით აღსავსე, სადაც ისინი ერთმანეთს ტოლს არ უდებენ, მსოფლიო ლიტერატურის უდიდეს მიღწევათა რიცხვს მიეკუთვნება.

ასეთია ამ დიდი ქმნილების მხატვრულობის ზოგიერთი ძირითადი კონტური. მთარგმნელს აქვს ერთგვარი იმედი, რომ საშუალოზე უკეთესი

ეკვივალენტი შექმნა. საშუალო თარგმანი მრავალი დიდი ქმნილებისათვის სავსებით დამაკმაყოფილებელი შედეგია, მაგრამ „ჯაუსტის“ შემთხვევაში, გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, სრული მარცხია – დედნის მთავარ ღირსებებს ვერა დონეზე ვერ ჩაენვდებით.

მთარგმნელს ამ გზაზე დრო და შესაძლებლობა არ დანანებია.

დავით წერედიანი

მიძღვნა

ხილვანო ძველნო, ფერმიმქრალნო, კვლავ მეცხადებით,
ოდესლაც ნათლივ დანახულნო ზმანების თვალით.
მომდევსლა ვნება, განვიმსჭვალო თქვენი ხატებით,
ხორცი შეგასხათ? იმ სიგიჟის დარჩალა კვალი?
იქმნას! განმაგეთ! ოდინდელი მოგაქვთ ნათელი,
თუმცა ბური ხართ – მოვანება ნისლისა მკრთალი.
კვლავ იძრა გული, ჭაბუკური ჩქროლვა მოსურდა
წყებათა თქვენთა რიალთაგან ხმაჯადოსნურთა.

წარსულ სურათებს ვეშურები თქვენი მხილველი,
ისევ დგებიან საყვარელი აჩრდილნი მკვდრეთით.
ეჰა, პირველი მეგობრობა, ტრფობა პირველი,
ვით მიღეული რამ ზღაპარი, და ფეთქავს წვეთი,
და მოთქმა ნელა მიუყვება, ხმაშეჭირვებით,
ხსოვნის ლაბირინთს, სადაც ახლა ნავლია მეტი,
მიითვლის ძვირფას მათ სახელებს, წინას და წინას,
ვინც იმ წარსულში სამუდამო დაიდო ბინა.

დღეს აღარ აღხენთ სიმღერები ჩემი გვიანი,
პირველჟამინდელ საგალობლებს ვისთანაც ვმღერდი,
მინყდა პირველი მოძახილი ხალისიანი,
შფოთიც, ზრიალიც, და ძველთაგან აღარვინ გვერდით.
გარს უცხო ხალხი, წლიდან წლამდე უცხო ხმიანი,
ტაშზეც კი მათზე ცივი შიშით მიზრზინავს მკერდი.
ხოლო ისინი, ვინც გულგახსნით მისმენდა ძველად,
თუ კვლავ არიან, შორს არიან, განმებნა ყველა

და მომენატრა ის საუფლო, ის ხმანი ძველნი,
გადაჩვეული მონატრებით, ნალველზე მწარით.
კვლავ ცოცხალია, რაც ოდითგან მიყვარს და მელმის,
თრთის ბგერა, თითქოს ეოლოსის ჩქროლავდეს ქნარი.
ურჟოლა დამივლის და ნელ-ნელა გზას იგნებს ცრემლი,
ლხვება, ლბილდება მკაცრი გული, წყვილდება პწკარი.
რაც მაქვს, ლანდადლა ილანდება ცრემლსართავიდან
და სულ, სულ უფრო ნამდვილდება, რაც გარდავიდა.

პროლოგი თეატრში

თეატრის დირექტორი - კომიკოსი - პოეტი-დრამატურგი

დ ი რ ე ქ ტ ო ს ი

თქვენც ჩემთან ერთად გასწიეთ ქირი,
იცით, რა რისად მალაპარაკებს, -
დღეს ამ გერმანულ დაბა-ქალაქებს
უჩანს, რას ატყობთ, საჩვენო პირი?
თავი და თავი, კმაყოფილი ვინც მინდა დამრჩეს,
ეს წვრილი ხალხი, თავისა და ქვეყნის დამრჩენი.
ამართულია ფიცარნაგი, შევდივართ სარჯელს,
და კაცადკაცი დღესასწაულს უცდის არსმენილს.
მიმსხდარ-მომსხდარან, აუნვდიათ მალლა წარბები,
რითი განცვიფრდნენ, გვიყურებენ თვალდახარბებით.
ვიცი მაგათი ჯდომა-დგომაც, სარჩულ-საპირეც,
მაგრამ დღეს შევდრკი, ველარა ვარ აქამდელ რიხზე.
სანახავთაგან რა უნახავთ? - არც არაფერი.
სამაგიეროდ, ნაუკითხავთ, - უფალო, გვიხსენ!
რას გამოუდგამ, თანაც ისე მისხლით აწონილს,
ცინცხალიც იყოს, აზრიც იდოს შიგ მოსაწონი?
არადა, ხალხი, მოდენილი ზღვა ხალხი მინდა,
მათი ზიმზიმა ნაკადების მიყვარს ყურება,
ჩვენს შემოფიცრულს რომ აწყდება ყოველი მხრიდან
და, ბოლოს, აღთქმულ ვინრო კარში მოინურება;
დღისითვე, ოთხის გახდომამდე, მთელი მილეთი
სალაროს ჯიხურს რომ ესევა, იბრძვის ბილეთზე,
კაცს ეგონება, რა ბილეთი, რისი ბილეთი,

დგას შიმშილობა და პურისთვის თავ-პირს ილენენ.
ვინ იქმს ამადარ სასნაულებს, თუ არ მგოსანი?
ქმენ იგი დლესაც, მეგობარო, ხარ ჯადოსანი!

პ ო ე ტ ი

ფიქრიც არ მინდა მაგ ზიმზიმით მოდენილ ხალხზე,
აშთობს ყოველგვარ შთაგონებას ხმა ბრბოსეული.
გამანაპირე, გადამკარგე, მაგ ურდოს დამხსენ,
მორევეში გვითრევს, ღრიანცელით გარს მოსეული.
ცისპირს მანახე რამ ალაგი, სიმშვიდით სავსე,
სადაც მგოსნური აღტაცება სახლობს ზეული
და ჰყვავის გულში სიყვარული ზეციურ ვარდად,
ვარდად, რომელიც უფლის ხელმა დარგო და ზარდა.

სიტყვას, გულიდან რომ დაიძვრის და ჩვენს უნებლივ
შემკრთალ ბგერებად ბაგეებზე დაიწყებს ფართქალს,
თუ სადღეისომ გადაგვძალა ზრუნვა-ცთუნებით,
ნამი უძღები არ დაინდობს, ხელადვე დანთქავს.
მნამს მხოლოდ საქმე, ჟამთასვლისგან გაუხუნები,
ზიზილ-პიპილით რა ფასი აქვს სახელის განთქმას!
ყალბი ბრჭყვიალით ვერ შეიქცევ დიდი ხნით ვერვის,
რაც ნამდვილია, მხოლოდ იგი შერჩება მერმისს.

კ ო მ ი კ ო ს ი

გული განყალდა მაგ მერმისით, წამელო სმენა!
ერთიც ვნახოთ და მეც მერმისზე ამქავდა ენა,
ვინლა გაართოს, ბატონებო, დლე დლევეანდელი?
ამ რჩეულ ბიჭებს გადახედეთ, ალაღად ანმყოფთ!
ყველა სანახავს, მიდექ-მოდექ, მაგათზე ვანყობთ,
ვითომ რა ხელი აგვიღია, რას ვემადლებით?
ვინც მაგათ გულით მიენდობა, მიინდობს კიდეც,
არ უმტყუნებს და ვერც მაგათგან შეხვდება ლალატს.
და, რაც დიდია ხალხმრავლობა, რაც მეტი იდენს,
მით უფრო სრულად ამოფეთქავს ნიჭი და ძალა.

მოდით, მაგათთვის იხელოვნეთ, შევეშვათ მყოფადს,
აგვავესეთ თქვენი ფანტაზიის ზღვა-და-მდინარით!
კი, კი, გონება, წარმოსახვა, გულიც და გრძნობაც,
მაგრამ გაფრთხილდით! – არ გამოგრჩეთ გასაცინარი.

დ ი რ ე ქ ტ ო რ ი

თან მოქმედება! წამით შედგა, წამსვე განახლდეს!
აქ მყოფებლად მოდის ხალხი, ეძებს სანახველს.
თვალეებში მრავლად შეაფეთე ეგ სანახველი,
და თუ გაცეცდა, ბოლოს პირიც თუ დარჩა ღია,
შორით შორამდე გაჰქუხს უკვე შენი სახელი,
კაცი ხარ ხალხის სათაყვანო, სხვა მადლი გცხია.
მათი სიმრავლის დასაპყრობად სიმრავლე დასძარ,
უხვად, ხელგაშლით მიმოფანტე, მოხელონ თავად.
რალაცა გასცა თვითეულზე, ვინც ბევრი გასცა,
იამებს ხალხი, კმაყოფილი გუნებით წავა.
დგამ წარმოდგენას? დადგი გროვად წერილი ნაჭრები,
ადვილ საჯრელი და თვალეებშიც ადვილ საჩრელი,
მენდეთ, ძვირფასად დაანაყრებთ ეგეთი რაგუც.
მთლიანობისთვის თუ დაშვრები, ფუჭად დაშვრები,
მაინც თვალდათვალ დაგიფლეთენ ნაკუნ და ნაკუნ.

პ ო ე ტ ი

სპობს ხელოვნებას მსგავსი ხელობა!
არც აკვირდებით, რა აზრებს თესავთ!
ჯილლო-მილლოთა ეგ მთითხნელობა,
ჩანს, დაგიდვიათ ცხოვრების წესად.

დ ი რ ე ქ ტ ო რ ი

ნუ ფიქრობთ, გული გამიგმირით მაგ საყვედურით!
საქმეს თუ იწყებს კაცი ოდნავ წინდახედული,
მიდის და საქმის შესაფერსვე ირჩევს იარაღს.
მანდ ჩეხვა უნდა, ჩემო კარგო, ხვენა კი არა,

ვისთვის ნერთ, ნახეთ, და ნურაფერს მე ნუ მემდურით!
 ეს აქ მოწყენამ მოიყვანა, ზის და მჭმუნვარებს,
 ეს სუფრას უჯდა, ქელავს მუცელ-გამოტენილი,
 ეს აგერ, კიდევე უარესი, უჯდა ყურნალებს,
 მსჯავრი თან მოაქვს, წინასწარვე გამოტანილი.
 იმ მავანისთვის თეატრონი მასკარადია,
 ამ მავანისთვის – ჭორიკნული ცნობისნადილი,
 ქალთათვის – ღიმილ-სამკაულთა ჩენის ადგილი,
 ისე იღვნიან, გეგონება, წილში გადიან.
 ამათთან გნებავეთ, მოიხადოთ ზეგარდმო ვალი?
 ამათ გამოა პოეტური თქვენი ბორგნები?
 მაგ დამფასებლებს მიმოავლეთ ახლოდან თვალი,
 ვინ გულგრილია, ვინ ბლაგვი თუ გაუჩორკნელი.
 ნავლენ, ბანქოზე გადავლენ უცებ,
 ან ჩაცეცხლავენ, მოყრიან მეძავთ.
 ამათთვის ტანჯავთ საბრალო მუზებს,
 სათქმელს ებრძვით და რანდავთ და ხვენავთ?
 არ ასცდეთ მიზანს, თუ ნამდვილი ოსტატი გქვიათ,
 თავს დაახვავეთ სულ მეტი და სულ უფრო მეტი.
 უნდა ეცადოთ, დაასხათ რეტი,
 დაკმაყოფილდნენ, ძნელია ფრიად...
 რა გჭირთ? ტკივილი შემოგეგზნოთ? თუ შთაგონება?

პოეტი

ნადი, სხვა ნახე, სხვები დასხი ამგვარ მონებად!
 რა გაბედვინებს, უბადრუკო, მოსთხოვო მგოსანს,
 შენთვის დამარხოს, ბუნებითი რაც მადლი მოსავს,
 რა ცოდვა გინდა ატვირთვინო, არც შეგდის თავში!
 რითი ძრავს იგი კაცთაგანის გულს და გონებას?
 რითი კრავს იგი სტიქიონებს, ოთხივე კავშირს?
 არა იმ ძალით, იმ თანწყობით, გულზე რომ გადის
 და უკუმობგერს შიგ ჩანწული სამყაროს ხატი?
 როცა ბუნება თავის უწყვეტ, განუზღვრელ სართავს
 ართავს გულგრილი და ივსება ნართით მასრები,
 როცა შეუწყობ-შეუწვენელად ხმას ხმაზე ჩხლართავს
 და დგას ხმაური უთავბოლო, ყურთამაზრუნენი,

ვინ აქცევს ამას დასაზღვრულ და მწყობრ ხმოვანებად,
 სიცოცხლით ავსებს, რითმულ რხევად განასხეულებს?
 ცალკერძს ყოვლადში ვინ ათავსებს, ვისი ბრძანება,
 ვინ კინძავს მათგან ჰარმონიულ ხმათა ხვეულებს?
 ვინ ძალდება გრიგალს, იმქუხაროს დიად ვნებებად?
 მარადი ნათლით ვინ აბრწყინებს მიმწუხრის ღრუბელს?
 სატრფოს, ვინ არის, დილის ზღურბლთან ვინც ეგებება
 და ბილიკებზე გაზაფხულის ყვავილებს უფენს?
 უჩინო რტოებს დიადემის სწორფრად გაცისკრავს?
 იპყრობს ოლიმპოს და ღმერთებთან უყრია წილი?
 ვინ, თუ არ იგი, უმეცარო, ძალი კაცისა,
 მადლით ცხებული და მგოსანში სახებად ქმნილი!

კო მ ი კო ს ი

ჰოდა, მაგ ძალით, მაგ მადლმოსხმულით,
 მიდით, აგვარეთ საქმე მგოსნური,
 სასიყვარულო როგორც გვარდება:
 შემთხვევით ნახვა, მილაქარდება,
 შეკურკურება, შეგურგურება,
 შეყრა-შეხვევნა, გაყრა-მდურება,
 ვნება-შეებანი, გულთა კრთომანი,
 და, ესეც ასე, შედგა რომანი.
 მაგავე წესით განყობილი მოლექსეთ დრამაც,
 ყოფიდან ხაპეთ, მოამგვანეთ ცხოვრებას ამათს!
 დადის კაცი და ვერ იაზრებს, რას დადის, რა სურს,
 მოვა, შეგვხედავს, ვინძლო გულის მიაგნოს პასუხს.
 სინათლე - ცოტა, სიჭრელე - დიდი,
 წყალწყალა ჩმახში - სიმართლის კენიტი
 ყველაზე მარგი გახლავთ სასმელი,
 მაღარობებზე ჩამოსასხმელი.
 მოწყდა ნათქვენს ლალადისს ახალუხლები,
 მერწმუნეთ, ბუნებრივად ხიბდება მათ გაბრუებას,
 ნაზი სულები ფრთაფაოც-უნუონ უკლებლივ,
 მელანქოლიურს გამოწოვენ ნექტარს.
 იმას გამოკრებს თვითეული, მისი რაც არი.
 სხვა კიდევ რაღა? ზრიალი და თვალში ნაცარი.

საქვითინოდაც მზად არიან, სახეიხვინოდაც,
მგზნებარებისთვის ორი-სამი ტირადა კმარა.
დაგრჩეთ გულგრილი, ვისიც უკვე ნახდა ღვინობა,
ვინც ჯერ ღვინდება, მაღლობელი დაგრჩებათ მარად.

პოეტო

მაშ, მომეც ჩემი ღვინობის ჟამიც,
გზნებათა გზნება, ძალთა მძლეობა!
ჰანგს აღვიძებდა ყოველი ჩქამი,
ჩქეფდა წყარო და არ ილეოდა.
სამყაროს ნისლის ეფინა რიდე,
სასნაულს შობდა კვირტი ყოველი.
დიდი მინდორი – მზედაქსოვილი,
და შიგ ყვავილთა საკრეფად ვიდექ-
ვიყავ ყოვლის და არაფრის მქონე,
ცხადი და ლანდი ერთარსად ვკონე.
მომმადლე კვალად იგი სურვილი,
ის ტკბილი წყლული, ის მძაფრი ძალა
იმ სიყვარულის, იმ სიძულვილის,
იმ სიჭაბუკით გამნათლე კვალად!

კოპიკოსი

კაცს სიჭაბუკე იმისთვის გინდა,
ომში შეხვიდე თამაშ-თამაშით,
და გამარჯვების ჯილდოდ თუ წინდად
ყელს შემოგესკვნას ქალი ლამაზი.
ხშირ-ხშირად წყვიტო ჯირითზე ტაში,
გადაუვლელი გადავლო მიჯნა,
ცეკვა-როკვაში, ავარდნილ სმამი
სიშმაგის ღამე ღამეზე მიჯრა.
მაგრამ თუ გაბმით ჟღერენ ლარები,
თუ თმენაც უნდა სიტყვასთან ჭიდილს,
თუ გზა მიმოვლით, კვალის არევით,
ზუსტად მონიშნულ მიზანთან მიდის,

მაგ ხლართებს უკეთ ჭარმაგნი ხლართავთ
და არც ნაკლებით გიტყვიან ქებით.
სიბერე განა გვაბავშვებს მართლა,
სიბერეს კაცი ბავშვადვე ხვდება.

დ ი რ ე ქ ტ ო რ ი

სიტყვები უკვე საკმაოდ ვხარჯეთ,
საქმეც მანახეთ, ჩემო კარგებო,
სანამ ერთმანეთს ვამკობდით მარჯვედ,
ჯობდა, ქმნილიყო რამ სასარგებლო.
გზნება ყოყმანში არ იბადება,
უცებ ჩაქრება, თუ არ უჩქარი.
მანდ პოეზიით მალ-მალ ქადებას,
დასძარით მისი ლაშქარ-უშქარი!
იცით, რისასაც ვითხოვ თადარიგს,
უნდა მოდულდეს წვენი მაგარი
და სასმისები დროზე შეივსოს.
თუ არ გაკეთდა დღეს სადღეისო,
ხვალისგან, მორჩა, ნულარას ველით.
ქმენ გადანყევტით, რასაცა ზრახავ,
ქეჩოში სტაცე შემთხვევას ხელი,
და მერე საქმე, რაგინდ-რა ძნელი,
თვითონ ნაგილებს, ჩაჰყევი რახან.
ჩვენებურ სცენას ვინ ჰყავს პატრონი,
რასაც მოხელავ, გამოდგამ ნამზე,
მიდით, არ ზოგოთ ამნე და დამნე,
ხედნი, ხიდურნი სათეატრონი!
ჰა, ვარსკელავეთი, ფლანგეთ, გეყოფათ,
ჰა, ცეცხლი, წყალი, ღრე თუ პიტალო,
რომელი ერთი ჩამოგითვალთ,
რა ფრინველები, რა ოთხფეხობა!
მთელი სამყარო აქ, ამ ათიოდ
ფიცრის წრეგანში უნდა ჩატიოთ.
ციდან დაჰყევით, სიზმრით თუ ცხადით,
და მინის ჩაველით ჯოჯოხეთს ჩადით!

პროლოგი ცაში

უფალი - ზეცოერი მხედრობა - შემდეგ მეფისტოფელი.
წინ წამოდგება საში მთაეზრანგელოზი.

რ ა ფ ა ე ლ ი

მზე მიმოგრგვინავს, მჭეხი და ფიცხი,
სფეროთა შორის ძმებრივ დაძრული,
რაითა შეკრას, ვითარცა მინყივ,
გზა იგი თვისი, წრედ მოსაზღვრული.
ოდენმცა ხილვა ძალით და რწმენით
ავსებს ყოველთა ცისა ბინადართ.
კვლა დგას დიადი ქმნილება შენი
და ბრწყინავს, პირველ ვითა ბრწყინავდა.

გ ა ზ რ ი ე ლ ი

და თანაბგერით კვლადით და კვლადით
მობრუნავს, უწყობს ხმას დედამინა,
ხან ცისიერი ციაგი მნათი,
ხან ყიამეთი მოსავს ღამისა,
ზღვა ბრკიალებს და ბორგავს და ხმელთა
ბურჯებს ტინოვანს ემსხვრევა ბროლად,
და კლდეთაც, ზღვათაც მიასრბევს ერთბამ
მბრუნავ სფეროთა მარადი სრბოლა.

მ ი ქ ა ე ლ ი

ხვივიან ქარნი და ქარიშხალნი
ზღვით ხმელეთამდე, ხმელეთით ზღვამდე,
გზებს მიგრავნიან ძალით მრისხანით,
ღრმა ცვალებათა საძირკვლის დამდებს.
იავარ ხდება, რასაც ტაროსი
ელვის ბილიკით დაეგრგვინება,
მაგრამ სხვა გვიკვირს უნეტარესი –
დღეთა მათ შენთა წყნარი დინება.

ა ნ ც ე ლ ო ზ თ ა დ ა ს ი

და ხილვა მისი ძალით და რწმენით
გვავესებს ყოველთა ცისა ბინადართ.
კვლა დგას დიადი ქმნილება შენი
და ბრწყინავს, პირველ ვითა ბრწყინავდა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მოხვალ, უფალო, რომ წესის და რიგის თანახმად
გაუნყოთ ჩვენი საქმეები, ჩვენი ზრახვები,
და, რაკი ვიცი, გეამება ჩემი დანახვა,
საყმოსთან ერთად მეც გეახელ, – დაგენახვები.
გთხოვ, მომიტევო, ამაღლებულს ვერაფერს ვიტყვი,
ამ ძვირფას წრეში ვუფროთხი თავის გამოჭენებას.
ჩემს რახარუხზე შენ თვითონვე ატეხდი ხითხითს,
სიცილისაგან გადაჩვევა რომ არ გენება.
ვერ გეტყვი, ცაში მნათობები სად რას გალობენ,
კაცისა ვიცი, როგორ უჭირს მაგ სანყალობელს.
ეგ თიხის ღმერთი, უცნაური ეგ ღმერთუკანა,
რაც პირველ იყო, იგივეა იმ დღის უკანაც.
ხალვათად მაინც იცხოვრებდა, თუ არ ნეტარად,
მის თავში ნათლის ათინათი არ შეგეტანა.
რიხით გონება დაარქვა და ერთადერთ საქწარს,

პირუტყვზე უფრო გაპირუტყვდეს, ბეჯითად ახმარს.
სხვაფრივ კი იგი, თქვენი დრტივინვა ნუ მიწერია,
ზედგამოჭრილი გრძელფეხება ერთი მწერია,
აი, რომელიც ბალახ-ბალახ სკუპ-სკუპით დაფრენს,
ჩაჯდება შიგ და – ჭრიი, ჭრიი – აუშვებს აფრებს.
მართლა ბალახში რომ დატევდეს ცუნდრუკი ნირი,
ზნედ არა სჭირდეს, ყველა შმორში ჩაჩაროს ცხვირი.

უ ფ ა ლ ი

ეს არის მთელი შენი სათქმელი?
არსად რამ – ცოტა სულმოსათქმელი?
ცუდია ქვეყნად ყველაფერი? ცუდი და მრუდი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დია, უფალო! თანაც როგორ გულისად ცუდი!
კაცი, რა ვქნა და, გახლავთ ისე შესაბრაღისი,
საცოდობით ველარც ვტანჯავ, ნახდა ხალისი.

უ ფ ა ლ ი

ფაუსტი იცი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვინ, დოქტორი?

უ ფ ა ლ ი

ჩემი მსახური!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უცნაურ წესზე კი გამსახურებს, მაღლი ჰფენია!
მინიერ საზრდოს არ სჯერდება, სურს არნახული,
სადღაც სულ სხვაგან მიაბორგებს ფიქრი ჩმახური,
თან სანახევროდ ბარემ ატყობს, რაც რეგვენია.
ცისგან, სხვა არა, უნათლესი ვარსკვლავი ნებავს,
მინისგან ყველა უამესი სიამე სოფლის,
ვერ დადო გული, წამით ეგრძნო მცირედი შვება,
ახლო თუ შორი, არაფერი არაფრად ჰყოფნის.

უ ფ ა ლ ი

მაგ მიმოდგომით მსახურების არ სცდება საზღვარს,
გეტყვი, ნათლამდე გამოაღწევს თავის დროისთვის.
იცის მებაღემ, თუ ხასხასებს, რა ნერგიც დასხა,
გაის-გარდამის იმ ნერგიდან ნაყოფს მოისთვლის.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნაძლევი, ნაგგვრი, მე მივიტაცებ,
თუ ნებას მისცემ ბებერ ტარტაროზს,
ცოტ-ცოტა მანაც მიმოატაროს.

უ ფ ა ლ ი

გაქვს ნება, სანამ ცხოვრობს მინაზე,
ძლევა გერგება, თუ შენკენ მიდრეკ.
წრიალებს კაცი, გზას ეძებს ვიდრე.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გმადლობ, რაკილა ჩემი არსებით
მკვდრებს აგრერიგად ვერ ვეთავსები,
ღანენი მიყვარან ფეროვნები, ხორციით საესენი.

უმალ მწყინდება ცხედრებს შორის ბნელ აკლდამაში,
მეც კატისა მჭირს, ცოცხალ თავვთან მიყვარს თამაში.

უ ფ ა ლ ი

კეთილი, დრომდე შენ გებარება,
სინჯე, მოსწყვიტე წიაღს პირვანდელს,
შენს გზამრუდეებზე სცადე ტარება,
ჩაღმა და ჩაღმა, ბნელს ჩაძირვამდე.
დამარცხებული აქ დადექ და შენივე პირით
თქვი შერცხვენილმა: ყველაფერზე არ ითქმის ძვირი,
კაცი კაცური არ დაჰყვება ავსულთა ზაკვას,
ბნელი ბორგვითაც სინათლისკენ გაიგნებს გზა-კვალს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, შევთანხმდით, არ გახდება ეგ საქმე ძნელი,
და ნებას ვითხოვ, თუ გავწიე, რაც ვიდე თავზე,
აქვე, შენს თვალწინ, გამარჯვების ყიჟინა დავცე.
მინას დამიღრღნის, თან ისეთი სიამით სავსე,
პაპიდაჩემიც უკან დარჩეს, განთქმული გველი.

უ ფ ა ლ ი

აქ გამოჩენა თუ მოგინდეს, თამამად მოდი,
მტრობას არასდროს აღმიძრავდა შენდართა შფოთი.
თქვენი დასიდან, უარმყოფელ მაგ სულთა წრიდან,
თუ ვიტან ვისმე, ჭკუამახვილ ცუდლუტებს ვიტან.
კაცი იმნამსვე ძაბუნდება, თუ მოისვენა,
დაკოსდება და მცონარების ხავსით იმკობა,
ამიტომ არის, თანამგზავრთა მიყვარს მიჩენა,
დროდადრო ცოტა შეაფხიზლოს მათმა ჭინკობამ. –
თქვენ კი, ღვთისშვილნო, შემოსილნო სიკეთით ყოვლით,
მშვენიერებით განიმსჭვალეთ, უხვით და ცხოვლით.
რაც ყოფადია, წინ მოსწრაფე, დღემუდამ ქმედი,
გარემოისხით, სიყვარულით მოივლეთ ზღვარად,

ხანგრძლივი მზერა მიაპყართ ქრობადს და მედინს,
ხანგრძლივი ფიქრით აზიარეთ მყოვარს და მარადს.

(ცა იხურება. მთავარანგელოზები ვადიან.)

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . მარტო

მიყვარს შემოვლა ბერიკაცთან და საუბარი,
გულს დამაკლდება, მუდამ ასე თუ არ გასტანა.
ვერაფერს იტყვი, ზის ამხელა მამაუფალი
და კაცურ სიტყვას ლაპარაკობს თვით ეშმასთანაც.

ღამე

მაღალთაღიანი გოტიკური ოთახი. ფაუსტი სამუშაო მაგიდასთან

ფ ა უ ს ტ ი

ფილოსოფიას შევნირე წლები,
დავშვერ სამართლით და მედიცინით,
ღვთისმეტყველების საბმურშიც ვები,
და ვდგავარ ახლა, სიმნრით ვიცინი.
რა ბრიყვიც ვიყავ, დავრჩი იმადვე,
მისხალი ჭკუა ვერ შევიმატე.
მაგისტრიც მქვია, დოქტორიც მქვია
და მონაფენი წყვდიად და წყვდიად
დამყავს ათნლობით წინა და უკმო,
ვაგლახ, უგზოზე ხეტებავ უქმო!
არ ძალუძს მოკვდავს რისიმე ცოდნა,
გასივდა გული, სხეული მოდნა.
კი, მაინც ვჯობვარ გავსილებს ბაქით
დოქტორ-მაგისტრებს, ხუც-აქიმ-ვაქილთ.
არ მემართება ვაი და ვიში
ჯოჯოხეთის და ეშმაკის შიშით.
სამაგიეროდ, წამერთვა შეება
და რას ვენიე, რა მაღლი მრჩება!
არაფრის მქონე, მცოდნე არარის,
იმას ვაგროვებ, რაც უხმარ არის,
და უქმი უქმად მივიბარგები,
კაცთა მოდგმისთვის არად სარგები.
რომელი ძალლი აიტანს ამდენს,

და ბოლოს თავი მაგიას ვანდე, –
სულთა კარნახით და შემწეობით
ვინძლო იდუმალ ცოდნას ვნეოდი,
რომ სიმწრის ოფლით, ტანჯული სახით,
კვლავ აღარავის ვმოძღვრავდე ჩმახით,
ვჭვრეტდე იმ პირველ, უხილავ დვრიტას,
შიგნიდან იკვრის სამყარო რითაც,
აზრს მიეყვებოდე ბოლო ხვანჯამდე
და მხოლოდ სიტყვებს არა ვხარჯავდე.

რას დამცქერ, მთვარევ, მთვარეო ბადრო,
ამ ჭირში აღარ გენახო სხვა დროს!
უნინაც ასე, დილის კარამდე,
ამ ეტრატებთან მჯდარს ამგვარადვე,
თავს დამყურებდი, სავსე თუ მცხრალი,
თითქოს მეგობრის დამცქერდა თვალი.
იქ მიმიყვანა, ოდინდელ უამთან,
შენს ნათელ ბინდში მატარა მთა-მთა,
მაქროლა, სადაც ლამეში, გვიან,
ტყის სულები თუ ელფები ქრიან,
მომრეცხა შენი ცინცხალი ჩქერით
სწავლულებათა მჭვარტლი და მტვერი!

ნუთუ კვლავ აქ ვარ, აქ ვაყუდივარ,
მძიმე კედლებში მარტოდ ვხუთივარ,
სადაც მზის სხივიც ბუნდადლა მინათს,
ძლივს გამომცდარი მოხატულ მინას!
გარს – ერთმანეთზე დახვავებული
ნიგნების გროვა სართულ-სართული,
მტვერდადებული, დაფხავებული,
პატრუქებისგან გადამჭვარტლული!
ლუსკუმ-შუშები, ხელსანყოები,
პაპისპაპათა ხარახურანი!
ნუთუ ეს არის, ეს ძილ-ბურანი,
კაცის არსი და აზრი ცხოველი?

ჰოდა, რა გიკვირს, შემკრთალი გული
თუ გენურება და სევდა გთრგუნავს,

თუ ჩუმად გართმევს უჩინო წყლული
საძრაობას და სიცოცხლის უნარს?
ცხოველმყოფელი ბუნების ნაცვლად,
სადაც ღვთისაგან დაგვედო წილი,
სენაკი გაკრავს, ქცეული საძვლედ,
გამოვსებული ობით და ჩრჩილით.
წადი, გაშორდი ყოფას საზარელს,
ბნელი სოროდან დროზე გაძვერი,
ეს ეტრატილა ითანამგზავრე,
ნოსტრადამუსის ხელით ნანერი.
შეიცან ციურ ეტლთა დინება,
დედაბუნების ჩასწვდი საუფლოს
და განცდის მადლიც მოგეფინება,
რომლითაც სული სულთან საუბრობს.
ამ საიდუმლო ნიშნების ენას
ვერ ახსნი მშრალი გონების გვემით.
სულნო მალაღნო, აქა ხართ, სენაკს,
ხმა გამაგონეთ, თუ გესმით ჩემი!

(წიგნს ვადაშლის და მაკროკოსმოსის ნიშანს დააცქერდებო.)

ჰა! თვალი ჩავკარ და ჟრუანტელმა
სხვაგვარი ძალით დამჟრჟოლა უმაღ!
ყველა ნუხილი უმაღ განდევნა
ბედნიერებამ, მძაფრმა და სრულმა!
ვინც ეს მოხაზა, ვინ იყო, ღმერთი?
ვბრუნდები წლებთან, ჭაბუკურ ლაღთან!
თვალახელილი მიღმიერს ვერთვი,
ბუნების ძალნი განხმულან ჩემთვის,
საბურველების ინყებენ ახდას!
ნუთუ ღმერთი ვარ? ყველაფერი როგორ განათდა!
ნიშანთა შიგნით ვაყურადებ სამყაროს სუნთქვას!
ბუნების ყველა საიდუმლო მოდენს ამათგან,
სწორი ყოფილა ბრძენი იგი, რომელსაც უთქვამს:
„სულთა საუფლო არ არის ხმული,
გადაგეხსნებათ, გულს თუ გაიხსნით.

ადექ, შეგირდო, განიფრთხე რული
და განიბანე მკერდი აისით!"!

ინვნის ყოველი, ერთმანეთს ერწყმის,
ვით ხმამრავლობა გალობის ერთხმის.
ძალნი ციერნი ადი-ჩადიან,
იცლებ-ივსება ოქროს ბადია,
რომ ახლად შობდეს დამლევნი დამდეგს,
რომ ყოველ არსში, მიწიდან ცამდე,
მთელი სამყარო ჩანდეს და ჩქამდეს!

რა ხილვა იყო! მაგრამ ხილვა! მარტოდენ ხილვა!
როგორ მიმისხლტის ყველაფერი! უღონო ვქმნილვარ!
რაც არ ვიგვემე, ვერ ვენიე ვერა სანადელს,
დედაბუნებავ, ძუძუს შენსას არ დამანაფე!
ცასა და მიწას არწყულებენ რძესავსე ცურნი,
მე ვარ, მე დავრჩი ერთადერთი, ვერ ვიკლავ წყურვილს!

(უკმაყოფილო სახით ფურცლავს წიგნს და უეცრად
მიწის სულის ძაფიურ ნიშანს დაინახავს.)

ყოველი ნაკვეთით საჩემოს ზრახავს,
სულო მიწისავ, შენი გორგალი!
ზეაზიდული ვგრძნობ ძალას ახალს,
ახალი ღვინით დავთვერ მბორგავით.
მზადა ვარ, ვზიდო მიწისეული
ყველა ტანჯვა და ყველა სიამე,
გინდაც დადრიკონ ჩემი სხეული,
ხომალდი ჩემი ჩასცდეს ყიამეთს!

ჯანლი მეხვევა...
სხივები აკრიფა მთვარემ...
ქრება ლამპარი...
იკვამლა! წითელი სხივი იკლაკნება,
გარს მერკალება...
ძრწოლა მობერავს თალებიდან
გამჭოლველი, ბურძგლის ამშლელი...
სადღაც აქ ახლოს დარიალებ, სულო ხმობილო!

გიბრძანებ, აღჩნდე, დამენახო,
ყველა გრძნობით შემეგრძნობინო!
ვცახცახებ, თითქოს შეპყრობილი ავი ცხელებით,
გასკდომაზეა უკვე გული, ცემს გახელებით!
გაუძელ! მისწვდი! ყველა ძალა ერთად დაძარი!
გამოვიხმოთ და გინდ გვიმსხვერპლოს! იყოს, რაც არი!

(ისევ დასწვდება წიგნს და სულთა შელოცვას ბუცბუტებს.
უცებ ალი ამოვარდება და აღსწიგნიდან სული ამოჩნდება.)

ს უ ლ ი

ვინ მიხმობს?

ფ ა უ ს ტ ი

განვედ! ხარ ზარდამცემი!

ს უ ლ ი

მძლავრი ღალადით შემომღალადად,
შემოაღნიე ჩემს წიაღამდე
და, აჰა...

ფ ა უ ს ტ ი

მომკლავს! ვერ გადავრჩები!

ს უ ლ ი

შემომვედრებდი გრძნებით მქშინარი,
ხმა გაგეგონა, სახე გენახა,
აჰა, მოველ და – ეს აქ ვინ არი,
შიშით რომ ხავის? ნუთუ შენა ხარ?
ძალთამხმეველი! ზეკაცი ღამის!

რა იქნა შენი სულის ღალადი,
აღტაცებისგან ცახცახის წამი,
თავს როცა ზესთა სწორად სახავდი!
ვერ გაგიბედავს თვალის გახელა,
ძრწი, იკლანკები ვით ჭიყყელა!
ეს შენ ხარ, ფაუსტ? ზეკაცისგან მლილილა დარჩი?

ფ ა უ ს ტ ი

ცეცხლსახოვანო, ვერ დამორგუნავ, რაც გინდა ქმენი,
დიახ, ეს მე ვარ, ფაუსტი ვარ, სწორი ვარ შენი!

ს უ ლ ი

ყოფნის გრიგალში, სიცოცხლის ღვარში
საწყის და სასრულ
მიმოვსრბი მასრულ.
ბრუნავს საქსოვარი,
დგომსავერცხლიანი!
ზღვის ლელვა მყოვარი,
ცხოვრების ტრიალი!
ვთხზავ შობა-სიკვდილებს, მაქო და ჯარა ვარ,
ექსოვ დროის დაზგაზე ღვთის ცოცხალ ტალავარს.

ფ ა უ ს ტ ი

დაუცხრომლობით, ო, რაოდენ ხარ ახლობელი!
მსგავსად და თვისად მიგირაცხავს შენი მხმობელი!

ს უ ლ ი

ვინც შეგიცვნია, ხარ იმ სულთა მსგავსი და თვისი,
ჩემი – არასგზით!

(ვაუჩინანდება.)

ფ ა უ ს ტ ი . ჩაქრალი ხმით

ვისილა?

ვისი?

მე, ხატი ღმრთისა, შენც ვერ გედრები?

(ისმის კაკუნი კარზე.)

დასწყევლოს! ჩემი ფამულუსი! რა დროს ეს არი!
ბოლო მოელო უზენაეს ჩემს ნეტარებას!
შემოშავდება, ყველა ხილვას უმალ გარეკავს
გულგამოჭმული მუზმუზელა, ეგ აბეზარი!

(შემოდის ვაგნერი. ტანზე შლაფროკი. თავზე
ღამის ჩაჩი, ხელში სანთელი)

ვ ა ტ ნ ე რ ი

გეჭრებით, მაგრამ შემომესმა დეკლამაცია,
მივხვდი, ანტიკურ ტრაგედიას დეკლამირებდით.
დღეს კაცი, კარგად ვერმეტყველი, ცოტა კაცია,
მსურს, მაგ დარგშიაც მოვიპოვო ცოდნა მცირედი.
მანდ კომედიანტს, გამიგია, არ ჰყავს ბადალი.
კაი მოძღვარსაც დამოძღვრავსო, აკი თქმად არი.

ფ ა უ ს ტ ი

კი, თუ მოძღვარიც თავად იქცა კომედიანტად.
წარმოიდგინეთ, ხდება ხოლმე ფამიდან ფამზე.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

მან, ვინც საცავში ჩაკეტილი ზის დღენიადაგ,
ქვეყანას, ისიც დიდუქმობით, ჭოგრიდან გამზერს,
ხალხზე, თუ არა რიტორული სწავლის შედეგად,
სხვით რითლა უნდა მოახდინოს ზემოქმედება?

ფ ა უ ს ტ ი

უგულ-უგრძნობოდ, ჩემო კარგო, სიტყვა ფუჭია,
თქვენი გულიდან პირველქმნილი ძალუმი ძალით
თუ არ დაიძრა და მსმენელის გულს არ უნია,
რისი შემძლეა? ვისზე გნებავთ, დატოვოს კვალი?
ან რა საქმეა, ნამუსრევი სხვათა და სხვათა,
ჯდეთ, აკონინოთ უშნოდ და უფხოდ,
სული უბეროთ ჩანაცრულ ლადარს,
ნასუფრალისგან კერძები ლუფხოთ!
ვთქვათ, გააოცეთ ბალღები და მატაოცები,
რა ყელი გინდათ მოიღეროთ მაგ გაოცებით?
გულს თუ არ ჩადებთ, მიმომკობთ მხოლოდ გარედან,
ყურთან გარჩება, გულზე არვის გაეკარება.

ვ ა გ ნ ე რ ი

მაინც რიტორი მეტყველებით ფასდება მჭევრით,
მე ჯერ მანდამდე, ვგრძნობ, მაკლია ძალიან ბევრი.

ფ ა უ ს ტ ი

ნუ ლამობთ, განზრახ ამღვრიოთ წყალი,
ეფენიან შლეგად იქცეთ ნებითად,
აზრი და განცდა საჭირო ყალიბს
იპოვის ცოტა ხელოვნებითაც.
თუკი სათქმელი განუხებთ მართლა,
რა საჭიროა სიტყვების ჩხლართვა!
ის რიტორსიტყვა, მოკაზმული და ნასხვისარი,
კაცთა მონუსხვა-გაოცება რითაც გწყურიათ,
აი, გვიანი შემოდგომით, სველი ნისლქარის
ხმელ ტოტებს შორის ზუზუნივით უამურია.

ვ ა გ ნ ე რ ი

ღმერთო, გრძელია ხელოვნება, ცხოვრება მოკლე!
პერგამენტებთან გაბმით ჯდომისას,
დაფუიქრდები და შიში მომიცავს,
ვიდრე მოსალევს მოილევდე, თავადვე მოგლევს.
პირველწყაროში ცდილობ შეღწევას,
გზებსა და ხერხებს იგონებ ახალს,
მაგრამ შუამდე მისულიც არ ხარ,
უცებ სიკვდილი წამოგენევა.

ფ ა უ ს ტ ი

ეჰ, პერგამენტი რა ისეთი ჯადო-წყალია,
ყველა წყურვილი დაუამდეს, ვინც ეგ დალია!
არ გვეღირსება დაამება, ცდაც ამაოა,
ის პირველწყარო სულიდანვე თუ არ ამოვა.

ვ ა გ ნ ე რ ი

მომიტყვეთ და მაინც დიდი სიამე გახლავთ,
დროის სულს ჩასწვდე, მოიხილო წარსული ახლად,
ჩახვდე ძველების ნააზრევით და ნასწავებით,
რანი ყოფილან და მასუკან რა შორს წავედით.

ფ ა უ ს ტ ი

შორს, ნულარ იტყვით, ვარსკვლავებს შევწვდით!
წარსული, ჩემო მეგობარო, შვიდმაგი ბეჭდით
დაბეჭდილია, ამოქოლილ კარებს ვებლებით,
ხოლო სწავლულებს დროის სული რაზეც უქვიათ,
მათი სულია, მათივ აზრის მონაშუქია,
გარდასულ ჟამთა უსიცოცხლო ანარეკლებით!
გამოღეჭილი, მკვდრადშობილი ფოლიანტები,
ნაგვის ნაყარი, რეკვიზიტი, ობი და ხავსი,
ან, დიდი-დიდი, დრამატული კორიანტელი,

მეფე-მთავრებზე პომპეზური დადგმების მსგავსი!
შიგ პრაგმატული მაქსიმები სწალული ბრძენის,
ზუსტად, როგორც ბალაგანში თოჯინებს შვენის!

ვ ა გ ნ ე რ ი

მაგრამ სამყარო! მაგრამ კაცის გული და გონი!
მანდ ყოველივეს ნაბიჯ-ნაბიჯ შეცნობა უნდა.

ფ ა უ ს ტ ი

ვიცი, რა არის ეგ შეცნობა? ძალიან ბუნდად!
სახელებს ვარგებთ, შერქმეული სიტყვებით ვწონით!
იმ მცირედთაგან, ვინც შეიცნო რამე მანდედან
და ბრბოს გადასცა გულუბრყვილოდ ხილვა თუ განცდა,
გგონიათ ვინმე იპატიეს? ნუ გელანდებათ!
გვემეს, კოცონზე აიყვანეს, ჯვარს აცვეს კაცთა...
გთხოვთ, მეგობარო, სადაცაა თორმეტს გადავა,
ეგ სჯა-ბაასი გადაგვედო იქნებ ხვალისთვის.

ვ ა გ ნ ე რ ი

თქვენთან ამ სწავლულ საუბარში მე ჩემდათავად
გათენებამდეც ვიფხიზლებდი დიდი ხალისით.
ხვალ აღდგომაა, ცოტა ხანი ხვალაც დამითმეთ,
კვლავ შეგანუხებთ ორი-სამი კითხვით რამითვე.
დღედაღამ ვსწავლობ, არ გაეუშვებ შემთხვევას ოდნავს,
კი, ბევრი ვიცი, მაგრამ ყოვლის მწაღია ცოდნა.

(გადის.)

ფ ა უ ს ტ ი . მარტო

რა იმედებით ანთებული დადის, დაღელავს,
ეს ფუყე საზრდო კი არ უცხრობს, უხელებს მადას,

ხელები ლაფში ჩაუყვია, დაეძებს მადანს
და ცას ეწევა, თუ გამოთხრის ერთ ჭიაყელას!
მაგის ხმა უნდა გაისმოდეს, უგრძნობი ცეცის,
აქ, სადაც სულთა ლაშქარია მომდგარი კართან?
თუმცა ამჯერად რას გემდური, რა მეთქმის მეტი,
მინის შვილთაგან უსანყლესო, მადლობის გარდა!
სასონარკვეთას გამომტაცე, მკვდარი ნახევრად,
აზრს ვერ ვიკრებდი, ვბაბანებდი გონგამოცლილი.
მანც რა იყო ის იმხელა საზარ-სახება!
ჯუჯად ვიქეცი! ნამომემხო თავზე ბორცვივით!

მე, უფლის ხატი, ვინც წარუვალ ჭეშმარიტებას
მივებახლე და შევემსჭვალე – ასე ვგონებდი –
ვინც ზედროულში მიმოვსრბოდი თავმონონებით
და მინიერი არსებობა ზღვარს ვერ მიდებდა,
მე, ქერუბიმზე უფრო მეტი, მე, ვისი ძალაც
ბუნების ძარღვებს ედებოდა ცხოვლივ განტოტვილს,
ვინც ვცისკროვნებდი, ღვთაებრივი ნათლით ვნათობდი,
მგრგვინავმა სიტყვამ მომისროლა, როგორც ნაფოტი
და ისევ მტვერში მივსხმარტალებ, მივათრევ პალანს.

როგორ მეგონა, მე, კადნიერს, თავი შენდარი!
კი, მანც მოგწვდი, გამოვიხმე ყალყზე შემდგარი,
მაგრამ ვერ შეგკარ, სამაგისოდ არ მეყო ძალა!
რა თავისუფლად ვსუნთქავდი იმწამს,
დიდიც და მცირეც ვიყავ თანაბარ,
როცა მაგ ზარხმამ უკუნსვე მიმცა,
ისევ კაცებრივ ხვედრთან დამაბა!
რა ჯობს? დავიდო ნებით ბორკილი?
თუ მივყვე ძახილს? ვინ მეტყვის მაგას!
როგორც წრიალით, ავად ბორგნილით,
საქმითაც ისე ვიბურდავთ გზა-კვალს.

რანამს მალლისკენ მისაქცევეად განვეზრახებით,
ყველა წვრილმანი ჩასახშობად მოგვეტანება.
ცოტა დოვლათი თუ ვიშოვეთ, ცოტაც სახელი,
იმ მაღალს უკვე ცთომა ჰქვია, ფუჭი ზმანება.

ქვეყნის ტრიალში ხევდებიან გრძნობა-განცდანი,
სიღრმისეული რაც შემოგვრჩა, ყოფითს გამცდარი.

ზეაიძრება წარმოსახვა ფრთების სწორებით,
მარადისისკენ ლალად შეკრავს კამარას უვრცესს,
მაგრამ წამშივე უკუგვითრევს დროის მორევი,
შიგ ცვივა ყველა სიხარული ფურცელ და ფურცელ.
ზრუნვა ზის, ზრუნვა, გულისგულში! ფარულად ღვივის!
ქსოვს განუწყვეტილ, დღიდან დღემდე, უჩინარ ტკივილს.
მოსუვენრობით, დარდით ავსებს, გარს რასაც ნახავს,
სახელებს იცვლის, ნიღბებს ირგებს ახალს და ახალს.
ხან სახლ-კარია, ჯალაბია, შვილი და ძირი,
ხან ცეცხლი, წყალი, სანამლავი თუ ზურგში დანა,
სანამ განსაცდელს დაეღანდავდეთ, ვცახცახებთ მანამ,
და დღეცისმარე დაუკარგავ დანაკარგს ვტირით.
არა ხარ ზესთა შესაგვანი, გეუნყა ცხადლივ!
ზესთა, რა ზესთა, უბადრუკო, ხარ ოდენ მატლი,
მტვერს რომ მიიჭამს და, თუ მოხდა, გალოლდა გზაზე,
გამვლელის ფეხი უცაბედი მტვერშივე ჩაზელს.

მართლაცდა რაა, სხვა რაღაა, თუ არა მტვერი,
მთელ ამ კედლებზე თარო-წალო რითაც მივსია?
ჩიხიმახონი, დაფხავებულ ეტრატთა ჯერი,
ამ საჩრჩილეთში თავს დაყრილი, რის მაქნისია?
აქ უნდა ვპოვო, რაც მაკლია? ვინყვიტო ქანცი,
ათასი წიგნი გამოვლოღნო იმის დასტურად,
თურმე ნუ იტყვით, ყველა დროში წვალობდა კაცი
და უმდურველი ცოტა ვინმე თუ გარდასულა?
რაო, ფუტურო თავის ქალავ, რას შემომღიმი?
იმას, რომ ჩემი საგვემელი შენც გაქვს ნაგემი?
რომ დადიოდი მძიმე ბინდში ფოლხვა-ფორხილით,
მაგრამ ერთადერთ მსუბუქ დღესაც ვერ მიაგენი?
თქვენც, თქვენც დამცინით, ცდათა ჩემთა იარაღებო,
მაგ ჭახრაკებით, ციბრუტებით, სახრახნისებით!
კარის წინ ვიდექ, ჯიქურ მსურდა მისი გალება
და გასაღების მაგივრობას თქვენ გაკისრებდით.
მაგრამ ბუნება, რასაც რაზავს, გულდაგულ რაზავს,

გარს მოუვლია უხილავი მკვიდრი კედელი
და, ჩვენი სულის სიღრმეიდანვე არ გვამცნობს რასაც,
ვერ გამოსძალავ დგუშებით და ქანჩ-ბერკეტებით.
ხელსაწყვოვ ძველო, არასოდეს ხელთ არ მჭერიხარ,
მამისგან მერგე, აქ მაგიტომ ხარ შენახული,
ძველო გრაგნილო, ერთიანად მჭვარტლისფერი ხარ,
ჭრაქ-ბაზმებისგან დახრჩოლილი, ფერშელახული.
შემომფლანგოდა, რაც მებადა, მიჯობდა ასნილ,
ვინემ ეს ცოტაც საბელივით ყელზე მხვეოდა!
მამა-პაპისგან რაც მოგეცა მემკვიდრეობად,
მოიეც, მაგრამ ნუ ეყმობი, შენი გზით გასნი!
ტვირთია განძიც, დადებული მოუხმარისად,
ნამი შობს ყოველს, ხვალემ უწყის გზანი ხვალისა.

მაგრამ მანდ საით მეზიდება უნებურ თვალი,
რა ძალა ახლავს მაგ ლუსკუმას, რა ანდამატა?
ან ჩემი სული მოლოდინით რატომ განათდა,
როგორც უეცრად – ღამეული უღრანი მთვარით?

ეპა, ფიოლო ერთადერთო, სალამი შენდა,
ნახვენო ბროლო, სანყაულო იდუმალ წვენთა,
ხელობის მადლი დაგატვიფრა ხელმა მხვეწელმა!
თაროდან კრძალვით გადმოგიღებ, ან დადგა ჟამი!
პირთამდე სავსევ სასიკვდილო კამკამა შხამით,
პატრონსა შენსა დღეს სჭირდება შენი შეწევნა.
გიცქერ და წყლული მიაძდება, ტკივილი დაცხრა!
ხელში გიღებ და ინმინდება, ბორგავდა რაც რა,
ნელდება ღელვა, ფუჭ ღამეთა ვტოვებ ლაბირინთს!
ნინ, ღია ზღვაში, აფრა ჩემი თამამად ივლის,
დამიფენს ფერხთით მოსარკული ზვირთების ლივლივს,
ახალი დილა და ახალი მიხმობს ნაპირი.

ფრთაცეცხლოვანი მომეახლა ეტლი ციერი,
ამქვეყნიური განმაშორა ყველა სახმილი,
მზად ვარ, მივენდო, გადავლახო თვალსანიერი,
წმინდა ქმედების საუფლოსკენ გზა მაქვს გახსნილი.
კვლავ ნეტარება ღვთაებრივი! ვინ აგხსნა ჯადო,
რამ ღირსგყო, მღილო წელანდელი, ბნელს მიმალულო?

მაშ, მზეს მინიერს, მოლადადად, ხვავრიელ მნათობს,
ზურგი ვაქციოთ უდრტივინველად, უსინანულოდ!
წარბშეუხრელმა გადალახე ის ბოლო ზღვარი,
რომლის წინაშეც ყველა არსი ძრწოლით ივსება,
დრო დადგა, საქმით დაამტკიცო, განხმული კარით, –
ზესთა სიმალლის თანადია კაცის ღირსება!
ნუ შეგაძრწუნებს სალმობათა ბნელი ქვაბული,
ნაზლაპრევებმა რომ დახუნძლეს ზაფრიანებმა,
იმ შესასვლელის მოიხილე კვნესა გაბმული,
მის ვინრო ყელში ჯოჯოხეთის აბრიალება!
მიიქეც გულით მხიარულით! გამართე ქედი!
არარად ქცევაც მოგელოდეს, თამამად შედი!

ბროლის ჭურჭელო, მაშ, დატოვე ლუსკუმა ძველი,
მივინყებული დგახარ შენთვის ამდენი წელი,
არც ჩემი ხელი შეგხებია, არც ჩემი ფიქრი.
როგორ ბრწყინავდი მამაჩემის სუფრაზე წინათ,
როცა მეგობრებს უახლოესს დასხამდა ლხინად!
პირთამდე სავსე დაუვლიდი თვითეულს რიგ-რიგ
და, როგორც ყოვლად შეუვალი წესი უდგენდათ,
ეს სურათები, შენს ფერცხლებზე გამოხატული,
უნდა აეხსნათ სალალობო ლექსით სხარტულით,
მერე ბოლომდე დაეცალეთ სულმოუთქმელად.
ახლა ვერც ველარ სალალობო ზმას გეტყვი რასმე,
ვერც ველარავის გადაგანვდი პირთამდე სავსეს,
დღეს ამ ჟანგისფერ, ჩემი ხელით დაწურულ სასმელს
მარტო გამოვცლი, უცებ ათრობს ეგე სასმელი,
უცებ გამიყვანს დროისა და სივრცის კიდევან.
მაშ, სავსე გულით, ამ ახალი დღის სადიდებლად,
შევსვათ ბოლომდე სადღეგრძელო უკანასკნელი!

(სასმისი პიჩთან მიაქვს. მოისმის ზართა წეკვა და ტუნდის
ჯალობა.)

ან გ ე ლ ო ზ ე ბ ი ს გ უ ნ დ ი

ქრისტე აღდგა!
ძლევიტა აღესილი!
თქვით ქება წყობილი,
აღსრულდა თხრობილი,
ხართ პირველშობილი
ცოდვისგან დახსნილი!

ფ ა უ ს ტ ი

რა დუდუნია, რა წკრიალი, რა ხმები ზენა,
მოულოდნელი მოვანებით რომ ავსებს სენაკს,
ჩემს უნებურად რომ მაშორებს ბაგიდან სასმისს?
ჰა, მონეულა, სააღდგომო რეკვაა ზართა,
საგალობლებში ჩაკინძულა, წკრიალში ქნართა,
სიტყვა-ნუგეში, დასტურყოფა ახალი აღთქმის,
ანგელოზისგან წარმოთქმული აკლდამის კართან.

ქ ა ლ ე ბ ი ს გ უ ნ დ ი

ცრემლით დავასველეთ,
ვცხეთ ზეთი რჩეული,
სამარხს დავასვენეთ
სურნელით კმეული.
ან დავცქერთ ვებულნი
ცარიელ სამარხს,
არღა ძეს ცხებული
სამარხსა ამას!

ან გ ე ლ ო ზ ე ბ ი ს გ უ ნ დ ი

ქრისტე აღდგა!
ხარობდინ ყოველი!
ნეტარ თქვენ, რომელთა
განძელთ უცთომელთა,

იჭვით უკრთომელთა,
შთით მსასოველი!

ფ ა უ ს ც ი

ხმანო ციერნო, სად მიმიხმობთ, ლბილნი და მძლენი?
რისთვის დამეძებს მინა-მტვერში ქორალი თქვენი?
იქ მიდით, სადაც სასოება ჯერ არ ჩაკლულა!
ვისმენ ხარებას, მაგრამ უნდოდ, რწმენანაკლულად,
სასნაული კი სხვა რა არის – ნაყოფი რწმენის.
დღეს ვერ გავბედავ, ძველებურად დავიდო წილი,
სადაც სიხარულს გალობენ და უფლის დიდებას,
მაგრამ ეს ხმები ჩემი სიყრმის ხმებია ტკბილი
და უკუმხმობს, სიცოცხლისკენ მიმეზიდება.
მახსოვს, აღდგომის კვირაძალზე რა მთრთოლვარებით
ვსვამდი ზეგარდმო ტრფიალების ცეცხლოვან კოცნას,
მკაცრ სიჩუმეში ცათა განხმას რეკდენ ზარები
და მწველ-ნეტარი ჟრუანტელი მივლიდა მლოცვარს.
მიმაჩქარებდა რალაც ლელვა შეუცნობელი,
ტყესა და ველად გავსულიყავ, დამეგდო სახლი,
მხურვალე ცრემლებს ვინურავდი მარტოდ მყოფელი
და ვგრძნობდი, როგორ იქმნებოდა სამყარო ახლივ.
ეს ხმები ჩემი სიყმანვილის თამაშებს მღერის,
ბედნიერ დილებს, გაზაფხულის დღესასწაულებს.
იდინე, ცრემლო, გაცოცხლებულ იმ დღეთა ჯერი
სიკვდილს წელანდელ სადღეგრძელოს ველარ დაუღევს.
იდინე, ჰანგო სანატრელო, ნაჟურო ცისავ!
იდინე, ცრემლო! სიცოცხლისკენ მოვბრუნდი ისევ!

მ ო წ ა ფ ე - მ ო ც ი ქ უ ლ თ ა გ უ ნ დ ი

ძლევით არნახულით
აღდგა საფლავიდან,
ჩვენგან დამარხული
ცხოვლივ ცად ავიდა.

გამორჩეულობის
შადლითა ფენილნი
ვტირით ეულებას,
უშენოდ შთენილნი.
შვების წილ, მარტვილნი,
ნალველსა შვესვამთ,
დიდებას დავტირით,
მოძღვარო, შენსა!

ა ნ ც ე ლ ო ზ ე ბ ი ს ც უ ნ დ ი

ქრისტე აღდგა!
ან შვება-ხალისით
ძაძანი განისხით!
რჯით-შემამკობთათვის,
სიყვარულ-მყოფთათვის,
ძმებრივ-მპურობთათვის,
ნუგეშით-მხმობთათვის,
ხარებად-მგზობთათვის
აქავ არს მოძღვარი!
თანა ვალს ცოცხალი!

ქალაქის ბჭესთან

ქრელ-ქრელი ხალხი ქალაქიდან სასეინოდ გამოდის.

შ ე გ ი რ დ - ქ ა რ გ ა ლ თ ა ფ გ უ ფ ი
საით, ბიჭებო, სად მიხვალთ მანდეთ?

მ ე ო რ ე ფ გ უ ფ ი
სახუნდრებისკენ, ხევგალმა გზამდე.

პ ი რ ვ ე ლ ნ ი
ჩვენ ნისქვილისკენ ჩავყვებით ჯებირს.

ე რ თ - ე რ თ ი
ვასერპოფისკენ ნამოთ, ჯობია.

მ ე ო რ ე
რა სანახავი ვასერპოფია!

მ ე ს ა მ ე
შენ საით იტყვი?

მ ე ო თ ხ ე

საითაც სხვები.

მ ე ხ უ თ ე

ბურგდორფს წავიდეთ, თუ ვართ წამსვლელი,
გოგოები და კაი სასმელი,
ზედაც მაგარი დაკა-დაკათი.

მ ე ე ქ ვ ს ე

მოგკლავენ, შვილო, დადექ, დაკავდი!
თავზე მდის უკვე! ნულარას მეტყვით!
რით ვერ გაძეხი ამდენი ბეთქვით!

მ ო ა ხ ლ ე გ ო გ ო

მეყო, ვბრუნდები, მთელი დღეა, დაგყვები შტერად!

მ ე ო რ ე

თავი მომჭერი, იქ არ იდგეს, იმ ალვის ძირას.

პ ი რ ვ ე ლ ი

იდგეს და იდგეს, მერედა, მე რა!
ირბენთ, იცეკვებთ, გადახვალთ ყირას.
მე კუდში გდიოთ! იფ, რა კარგია!
თქვენი ყურება რაში მარგია!

მ ე ო რ ე

დღეს არა-მეთქი, არ მოდის მარტო,
ხუჭუჭაც, გითხარ, საქმეში ჩართო.

ს ც უ დ ე ნ ც ი ბ ი ჭ ი

გვრიტები! ორნი! არც იფიქრო დაკარგვა ნუთის!
კვალში ჩავუდგეთ! ღმერთმა მოგვცა, სრული განძია!
თუ რამე მიყვარს ცხოვრებაში – მაგარი ლუდი,
მწარე თამბაქო და მოახლე გოგო კვანწია.

ბ ი უ რ ც ე რ ი ს ქ ა ლ ი შ ე ი ლ ი

ბიჭებს შეხედე, თვალის სინათლეს!
ვაი და უი! სირცხვილი თქვენი!
არჩევანი აქეთ, ვინ არ ინატრებს,
და გომბიოებს მისდევენ ქშენით!

მ ე ო რ ე ს ც უ დ ე ნ ც ი . პირველს

ნახე, სხვა ორნიც მოდიან ახლოს,
მადროვე, ცეცხლი ნუ გეკიდება!
ის იქითური მეზობლად სახლობს
და ცოტა-ცოტა მომწონს კიდევაც.
მივესალმებით, დავეწყვილებით,
ერთად გავივლით ხელგაყრილები.

პ ი რ ვ ე ლ ი

ბავშვი არ იყო! მომყევი სწრაფად!
აზიზმაზიზის ნუ გეჯერება!
იმ ხელმა, ცოცხი რომ ეპყრა შაბათს,
კვირას სხვა ეშხით იცის ფერება.

ბ ი უ რ ც ე რ ი

ქალაქის თავი? ეგ ახალი? რაც იყო ძველი!
ფშუტეა, ფშუტე, სასიკეთოს ნურაფერს ველით.
გაკეთდა რამე მთელი ამ ხნისთვის?

უფრო გაფუჭდა, ვინემ გაკეთდა.
რაც დაინიშნა, ზის მას აქეთ და,
სხვა არაფერი, ტარიფებს გვიზრდის.

მ ა თ ხ ო ვ ა რ ი . მღერის

კაცნო კეთილნო, ქალნო ლამაზნო,
დაკაზმულებო, დალხენილებო,
ეგებ მოილოთ გროში სამადლო,
ჩემს განზანაკზე დახრა ინებოთ.
მიყვარს, როდესაც მთელი ამქარი
გამოდიხართ და გზებზე ხმაურობთ.
თქვენი უქმეა ჩემი სამკალი,
ნუ მამუსიკებთ უსაზღაუროდ!

მ ე ო რ ე ბ ი უ რ ც ე რ ი

უქმედლებით რა მიყვარს და – ყველაზე მეტად
ომებზე მიყვარს სჯა-ბაასი, ტრაქტირში, ჭიქით,
როცა შორს, შოორს, სადმე თურქეთს თუ იმას იქით,
არის ბრძოლა და ერთმანეთზე ლაშქრების წყვეტა.
სვამ ნება-ნება, თან სარკმლიდან მდინარეს უცქერ,
ჭრელ-ჭრელ კატარლებს გაუშლიათ ქარში აფრები.
მშვიდი გუნებით შინ ბრუნდები სალამოს მნუხრზე
და მადლობ გამჩენს, რომ არ ხდება გარს არაფერი.

მ ე ს ა მ ე ბ ი უ რ ც ე რ ი

არა, ჩემს გულში ზიხართ ნამდვილად,
ვაპირებდი და თქვენ დამასწარიო!
სხვაგან ქვეყანაც ამოვარდნილა,
შინ ძველებურად იყოს, რაც არი.

დ ე დ ა ბ ე რ ი . ბიურჯვრის ქალშვილებს

რა კარგები ხართ, დედა-დედა, რა თვალადები!
თქვენ ინატრეთ და დანარჩენი მე დამაცადეთ!
ცხვირს ნუ იბზუებთ, ვიცი თქვენი გულის ნადები,
ერთ შელოცვაზე შეგისრულებთ ყველა სანადელს.

ბ ი უ რ ჯ ე რ ი ს ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი . მეორეს

ხალხი გვიყურებს, საშაროა, ფრთხილად, აგათა,
მაგ კუდიანთან საუბარი აქ არ გაბედო!
არადა, გოგო, ანდრიობა ღამეს თვალდათვალ
ბროლში მაჩვენა მომავალი ჩემი საბედო.

მ ე ო რ ე

მეც, მეც მაჩვენა! ბიჭად ბიჭი მართლა კარგია,
ჯარისკაცია, მიდიოდა მწყობრში ჩამდგარი.
ვათვალეირებ მას მერე და, რა დაგკარგვია,
არ მენახვება, ერთხელ თვალი ვერსად დავკარი.

ფ ა რ ი ს კ ა ტ ე ბ ი

ვერ უძლებს გოდოლი,
რაგინდ-რა ძლიერი,
დიაცი, რაგინდ-რა
გოროზი იერით
ვაუკაცურ იერიშს!
დიდია საღვანი
და ჯილდოც მაღალი!

ხმა ჩვენი ბუკისა
მთადაბარს ედება,
სად ვისთვის – ზეიმი,
სად ვისთვის – ფეთება!
გვხვდებიან ყიჟინით,

ვაშათი ერთხმით,
ქალნი და ქალაქნი
ცვივიან ფერხით!
დიდია საღვანო
და ჯილდოც მაღალი!
მივალთ და მივდივართ
დაფით და ნალარით!

ფაუსტი და ვაგნერი

ფ ა უ ს ტ ი

ნელში გაშლილა, მოლაღობს წყალი,
ყინულის გარსში რომ იწვა გუშინ,
ძალ-ღონეს იკრებს სიმწვანე მკრთალი,
ზედ გაზაფხულის ტრიალებს თვალი,
მთებისკენ გარბის ზამთარი ქუში.
იქიდან გვიშენს ყინულის მარცვლებს,
ტყე-ველს უღონო თვირთვილით ფერავს,
მზე დახედავს და ცვარ-ნამად ამცვრევს,
თეთრად შეფერილს ვერ ითმენს ვერას.
სიცოცხლის ფეთქვა მოსწყურდა მნათობს,
სურს, ცა და მიწა ფერდაფერ ხატოს.
მაგრამ ყვავილი ჯერ არ ჩანს ველის,
ჯერ ხალხით არის მინდორი ჭრელი.
ამ ბექობიდან გახედე ქალაქს,
მძიმე, პირქუში კედელი რკალავს,
და ალაცაფის გახსნილი კარით
ნელი ზიმზიმის გადმოდის ღვარი.
გამოფენილა მზის გულზე ხალხი,
უფლის აღდგომას ზეიმობს სალხინს.
თვითონაც აღდგნენ, დათმეს დროებით
თავნანვეტილი ჭერმძიმე სახლიც,
სახელოსნოც და სავაჭრო დახლიც,
ვინრო ქუჩები, სახამროები,
თუ საკრძალველი ბინდი ტაძართა, –
მზეს და გაზაფხულს არვინ დაზარდა,

აღდგენენ, იმედით აივსნენ ახლით!
 გამოაშურეს ჩახჩახა ამინდს,
 უცებ მოედგნენ მინდვრებს და ბალებს,
 შეხედე, ჩვენი მდინარე ნახე,
 ურიცხვმა ნაემა დაფაროს ლამის!
 ის ბოლო ნავი კიდევ დაყვინთავს,
 თუ არ აკადრეს ზოგ-ზოგს ჩამოსმა!
 მთის ბილიკებზეც, უკვე გალმიდან,
 გამოანათა ჭრელმა სამოსმა.
 აგერ სოფლურიც გაისმის ხმები,
 რა უშურველად ხარობენ, ხედები!
 ეგ არის, გული გამხსნია საცა
 და თავი მართლა მიგრძნია კაცად.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

თქვენი თანხლება, ეს, ბატონო დოქტორო, ჩემთვის
 განუზომელი პატივია – თან რამდენს ვიძენ! –
 თორემ აქ სხვაფრივ, ამ გლეხებში, მონმეა ღმერთი,
 რა მომიყვანდა, ზნე მაგათი, პენი თუ სიბრძნე!
 არის ჭყვიტინი, კეგლაობა, თხერა, დღლაზა-დღლუზი,
 სილოდა შქვია გულისამრევს ყველაფერ ამას.
 ისე შმაგობენ, თითქოს გვამში ეშმაკი უზით,
 შკითხო, სიმღერას ეძახიან, ცეკვას და თამაშს.

(გლეხები ცაცხვის ქვეშ)

ს ი მ დ ე რ ა და ც ე კ ვ ა - თ ა მ ა შ ი

მწყემსი ბიჭი ჭრელა-ჭრულად
 მორთულა და მოკაზმულა,
 ღილკილოშიც – ყვავილჭრელი.
 ცაცხვის ძირას ცეკვა მიდის,
 ცეკვა მიდის, შაი გიდი!
 აბა შა! აბა შე!
 აბა შა და შო და შე!
 ცეკვა მიდის, შაი დელი!

გადმო, გოგო, არ დამზოგო,
შეითრია წრეში გოგო,
შემოჰხვია წელზე ხელი.
მოიყვანა გოგომ გული,
ბიჭო, ნუ ხარ სულწასული!
აბა ჰა, აბა ჰე!
აბა ჰა და ჰო და ჰე!
ნუ ხარ, ბიჭო, გაუზრდელი!

მაგრამ, როცა რიალ-რიალ
კაბა-კალთის ფრიალია,
ქალი ხარ და გაუძელი!
აქეთ ბრუნდი, იქით ბრუნდი,
ცხელი სუნთქვა, მკლავი-ხუნდი!
აბა ჰა! აბა ჰე!
აბა ჰა და ჰო და ჰე!
თეძო-თეძო დარბის ხელი.

გადექ, ბიჭო, ნუ მეკვრები,
შეგვაცდენთ და უცებ ქრებით,
არ მჭირდება სადარდელი!
მაინც ბიჭმა ნელა-ნელა
შეიტყუა, საცა ბნელა.
აბა ჰა! აბა ჰე!
აბა ჰა და ჰო და ჰე!
ცეკვა მიდის, ჰაი დელი!

მ ო ხ უ ც ი გ ლ ე ხ ი

მივესალმებით ბატონ დოქტორსა,
უფრო გვიყვარხართ კიდევ მისთვისა,
რო არ თაკილობთ ჩვენისთანებსა,
რო მოიცალეთ აქ მოსვლისთვისა,
ხელმწიფის ტოლო სწავლულ კაცო,
დაუზარელო ჩვენი ხსნისთვისა.
ჭიქას მოგაწვდით მონინებითა,
ამა სურვილსაც დავატანთ ზედა,

რამდენი წვეთიც მაგაში ესხას,
იმდენი წელი იყავით მხნედა.

(ჯანშემო ხალხი შემოფარდება.)

ფ ა უ ს ტ ი

მეც გადღეგრძელებთ ამ საღვთო ღვინით,
ჭირი გაშოროთ, გიმრავლოთ ლხინი.

მ ო ხ უ ც ი ტ ლ ე ხ ი

კარგ დროებაზე მოხვედით დღესა,
როცა ლხინია შინ და გარეთა,
მახსოვს, რა ჭირში გინევდათ მოსვლა,
ეხლაც ვიგონებთ ეგრე მწარედა.
ბევრი ჩვენგანი დღეს ცოცხლებშორის
სუ მამათქვენის მაღლით წერია,
იმან ჩააქრო, სულკურთხეულმა,
ცხროების სენი რო დაგვერია.
თქვენც თან დაჰყავდით, ჯეელი ჯერა,
შინ აკითხავდით ცხროვნებსა ჩვენსა,
რამდენი მკედარი გამოვიტანეთ,
თქვენ უვნებელი გადარჩით სენსა.
უფალი იცავს კაცთა დამცველსა,
არიდებს ჭირსა და განსაცდელსა.

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

გლოცავთ, სუ გველოთ ეგრე მრთელადა,
ჩვენ სასახლოდ და მშველელადა.

ფ ა უ ს ტ ი

ის ერთი ლოცვით, ვინ-ერთიც ყველას
ცით გვიგზავნის და გვასწავლის შველას.

(გზას განაგრძობს ვაგნერთან ერთად.)

ვ ა ტ ნ ე რ ი

ნეტავ ვიცოდე, რას განიცდით, კაცო ღვთის სწორო,
მთელი ეს ხალხი, როცა ხედავთ, ასე გცემთ თაყვანს.
ო, ნეტარია, ვისაც ძალუძს, სიბრძნით იცხოვროს,
ძალუძს ცოდნისგან მაგოდენა სიკეთის ნახვა.
ტყდება ჩოჩქოლი, მიმოკითხვა, საცა კი გახვალთ,
გცნობენ, მოდიან დაუხანებლივ,
ყრმებს უჩვენებენ თქვენს თავს მამები,
ჩერდება დაკვრა, ცეკვები წყდება,
განიჯრებიან, დგებიან წყებად,
ქუდს იხდის ხალხი, ლამის მუხლის მოყრას აპირებს,
მოასვენებდნენ თითქოს წმინდა ვენერაბილეს.

ფ ა უ ს ტ ი

ორი ნაბიჯიც ავიაროთ აგერ იმ ქვამდე,
იქ ჩამოვსხდეთ და ამოვიღოთ მუხლიდან ქარი.
მახსოვს, რამდენჯერ მივცემივარ მაგ ლოდზე მჯდარი
მწარე საფიქრალს და რამდენი მანდ აღთქმა დავდე!
ჯერ ისევ სასონარუხდომი და რწმენამყარი,
ცათა მეუფეს ხორცთა გვემით, ლოცვით და მარხვით
შევთხოვდი, არა, შევეგმინავდი, დაეხსნა ხალხი,
ჟამისთვის, აიმ ცხროებისთვის, დაედო ზღვარი.
დღეს აქ დაცივნად მეყურება ქება მაგათი,
წამით ჩემს გულში ჩაგახედა, ნაიკითხავდი,
ვერც მამაჩემმა ვერა ქმნა რა საქებ-საქადი,
ვერც შვილმა მისმა! ეგ წერია სრული სიცხადით.
დარბაისელი კაცი იყო, თითქმის გამდგარი,

ლამობდა, ცდებით განეჩხრიკა ნივთთა ბუნება,
 ჰო, როგორ გითხრა, პატიოსნად კი რუდუნებდა,
 მაგრამ თავისი აბრუნდებით, ერთობ სხვაგვარით.
 სამზარეულოს ალქიმირს უჯდა ნიადაგ,
 სადაც ადეპტებს ჰქონდათ მხოლოდ შესვლის უფლება,
 შიგ შეკეტილნი დაეძებდნენ გზებს უჯითად,
 საპირისპირო სანყისების შესაუღლებლად.
 „წითელი ლომი“ ნებიერი იყო სასიძო,
 „სოსანი“, ავზში ჩათბილული, იყო საცოლე,
 ჯერ შეუგზნებდნენ, როგორც ერქვა, ალს სალაციცოს,
 მასუკან არმურს, და უცვლიდნენ მიჯრით საწოლებს.
 მინის ჭურჭელი უცხოვდ ლივლივს იწყებდა მალე,
 ქორწინებისგან „მეფექალი“ ჩნდებოდა ნორჩი,
 ნამლად აძლევდნენ პაციენტებს ამ ფერად ნალექს
 და მერე აღარც კითხულობდნენ, მოკვდი თუ მორჩი.
 გარს, მთელ მხარეში, მაგ საეშმო ნაზავ-ნარევით
 შავ ჭირზე ბარე-უარესად ჩვენ ვმძვინვარებდით,
 მეც წილი მიდევეს, მეც მეკისრა ჩამორიგება.
 ზღვა ხალხი განყდა, ის მოწილე ისევ აქ არი
 და უსმენს, მათი მაშინდელი ნაავსაქმარი
 მართლა საქველო საქმესავით როგორ იქება.

ვ ა გ ნ ე რ ი

ღმერთო მაღალო, და სინდისი გქენჯნით მაგაზე!
 ველარ უვლია ველარავის ცოდნის აღმართით!
 ყმანვილს რა სწავლაც გადმოგეცათ, საქმეს ახმარდით,
 ხელი ჩაგკიდეს, გამოგანრთეს და დაგაკაცეს!
 როცა სიყრმითვე ღირსეულად აფასებ მამას,
 სწავლასაც მეტი ერთგულებით მიჰყვები მისას,
 თუ იმ საცოდნელს, ხანი გავა, შენც დასდებ ამავს,
 ხვალ შენი შვილი უფრო მაღალს ეწევა მიზანს.

ფ ა უ ს ტ ი

ნეტავ მას, ვისაც ჯერ კიდევ სჯერა,
რომ ამოვყვინთავთ ცთომათა ზღვიდან!
მართლა საცოდნელს ვიმეცნებთ ვერას,
შემოგვიბრძნია, რაც არად გვინდა...
თუმცა დროც ვნახე მაგაზე ხვნეშის,
დგას შეღამების მშვენება წყნარი,
ქოხებს გახედე ჩამავალ მზეში,
მათ სიმწვანეზე დაფენილ არილს!
მზე მიდის, ჩადის, მზევედება სხვაგან,
თვალსანიერი დატოვა ჩვენი.
ო, ფრთები მომცა, ავფრინდე ლალად!
ო, მზის კვალდაკვალ მატარა ფრენით!
დავცქერდე მიწას, გალურსულს დაბლა,
დაისის შუქზე ფერებს რომ იცვლის,
გარინდულ ტყე-ველს, მყინვართა ლაპლაპს,
მდინარის ჩახჩახს, წყაროთა ლიცლიცს.
ვერ შეაბრკოლონ ღვთიური ქროლა
ვერა უფსკრულთა, ვერა მწვერვალთა,
ჰა, გოცებულ თვალთა წინ ზოლად
ზღვის თბილი უბე ამოელვარდა.
მე მივფრენ, მწუხრის გადამლახველი,
მზე არ ჩამიდის, არ მტოვებს ნამ-ერთ,
ჩემ წინ დღეა და ჩემ უკან ღამე,
თავზემოთ ცა და ფეხქვეშ ტალღები...
მკრთალდება, ჩაქრა, გასხლტა ზმანება,
ისევ ბინდში და მიწაზე ვრჩები,
ვაგლახ, სულიერ ჩვენს ფრთოვანებას,
რად ხორციელიც არ ესხმის ფრთები!
მაინც წინ გვიხმობს ფარული ვნება,
იქ, მალლა, ცისკენ, ლაჟვარდთა მხარეს,
როცა ტოროლა ზარივით დარეკს
და ლურჯ სივრცეში ნკრიალით ქრება,
ან ფრთაგაშლილი არწივი რიხით
ციცაბო ტევრთა თხემებზე ხვივის,

ან მიფრენს ტბებს და ტრამალებს იქით
სამშობლო მხრისკენ წეროთა მწკრივი.

ვ ა გ ნ ე რ ი

კი, მეც შემოიპყრობს, ხდება ხოლმე, ფუჭი ოცნება,
მაგრამ, რაც ბრძანეთ, ვერ დავემალავ, მესაოცრება.
ტყე-ველად რბენის არც დრო მომდევს, არც ხასიათი,
ეგ, მით უმეტეს, არ მქონია, ფრთების კვიატი.
ო, ჩვენეული აღმაფრენა სხვა სახმელს გვიგზნებს!
ერთი ფურცლიდან – მეორეზე! წიგნიდან – წიგნზე!
ზამთრის ღამეა, მყუდრო ღამე, ცივი და გრძელი,
ბინა სითბოთი გაუღენთილა მშვიდ-საამოთი,
გაშლი პერგამენტს, ამოჩნდება დედანი ძველი
და ცა იხსნება, თავისითვე დაბლა ჩამოდის.

ფ ა უ ს ტ ი

ერთადერთ ლტოლვას შეუპყრია შენი არსება,
არც არასოდეს იცოდინო სურვილი მეტი!
ორი სული დგას ჩემს სხეულში, ერთი ცას ელტვის,
მეორე – მიწას, და ერთმანეთს ვერ ეთავსება.
პირველს სიმაღლე ენატრება, ზესამყოფელი,
და განუწყვეტილვ, იქ, ეთერში აჭრის მნდომია,
მეორეს მწარედ არ ეთმობა აქ ეს სოფელი,
ყველა საცეცით ჩაჰფრენია და ჩაჰკვდომია.
ჰე, სულთა დასნო, გარეშემო მქროლნო ჰაერში,
ვინც ზეცასა და მიწას შორის სივრცეებს სერავთ,
ოქროცურვილი მაგ ნისლიდან დაბლა დაეშვით,
ახალ ცხოვრებას მაზიარეთ, ვრცელსა და ფერადს!
ან ის მფრინავი მოსასხამი მომასხით ტანზე,
ზღაპრისეული, ბავშვობაში რომ გვინატრია!
ფერმკრთალდებოდა მის წინაშე ყოველი განძი
და ბრწყინვალეა ერთმეოდა მეფის მანტიას.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

არ ჩამოიხშოთ ევ დასები მაგ მავნე გვართა,
გარს რომ ბრუნავენ და სავსეა მათით ჰაერი!
არა მოაქვთ რა კაცისათვის, ზიანის გარდა,
ხოლო ზიანი დიდიც მოაქვთ და ბევრნაირიც.
ჩრდილოეთიდან გადმოსულნი ავად ბასრობენ,
აქვთ ისრებივით ენები და ავი ზაკვები,
აღმოსავლეთით შემოჭრილნი ნელა გვაშრობენ,
ადამიანთა ფილტვებია მათი საკვები.
სამხრეთის დასი ხორშაკია, ხვატი ამოაქვს,
კეფაში დაგკრავს, გამოგაცლის უცებ არაქათს,
დასავლეთისა ჯერ-ჯერ თუმცა სასიამოა,
ტბორებად მიდის და მოსავალს ართმევს ბარაქას.
ფლიდნი არიან, არ იწყებენ ზრიალს და ბლავილს,
ალერსს იწყებენ, გვიმაღავენ უზურს თავიანთს,
დალამუნებენ, ანგელოზად გვაჩვენონ თავი,
არადა, ნურვინ მიენდობა, გული შავი აქვთ...
თუმცა დავიძრათ, ხანი უნდა შინამდე მისვლას,
ბინდდება, ჟრჟოლავს, მალლობები დაფარა ნისლმა.
ასეთ დროს არის, გიხარია სახლი და ქერი.
მაგრამ რა იყო, რას გასცქერით გამჭოლი მზერით?
თავს ეჭვით აქნევთ, აკვირდებით რალაც სხვარიგად...

ფ ა უ ს ტ ი

მანდ შავი ძალლი ნანვერალში დარბის გარიგარ.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

მერედა, მაგან შეგაშფოთათ? ირბინოს ძალლმა!

ფ ა უ ს ტ ი

რა ჯილაგია? ერთი კარგად შეავლე თვალი.

ვ ა ჯ ნ ე რ ი

პუდელი გახლავთ, დაჰკარგვია პატრონის კვალი
და მის ძებნაში დანრიალებს აღმა და დაღმა.

ფ ა უ ს ტ ი

არა, გარს გვირბენს, ახლო-ახლო მოდის თანდათან,
წრეებს ნელ-ნელა ავიწროებს, თან გვითვალთვალეებს.
წელან, მე მგონი, წამით აღმაც ამონათა,
უცებ იფეთქა და ზოლივით გაჰყვა ნაკვალევს.

ვ ა ჯ ნ ე რ ი

ვერაფერს ვხედავ, ერთი შავი პუდელის გარდა,
ბინდში მაგ ციალს უფრო თვალის შეცდომა ბადებს.

ფ ა უ ს ტ ი

მე კი მგონია, რალაც ჯადო-მარყუჟებს ხლართავს,
ფეხებზე გვაქსოვს სამომავლოდ მაგიურ ბადეს.

ვ ა ჯ ნ ე რ ი

მე ყოყმანს ვამჩნევ, წასვლაც უნდა, არც უნდა წასვლა,
უკვირს, ორ უცხოს რომ წაადგა პატრონის ნაცვლად.

ფ ა უ ს ტ ი

წრეც შემოთავდა, მორჩა, უკვე აქა ბრძანდება.

ვ ა ჯ ნ ე რ ი

ჰოდა, ხომ ხედავთ, არც სულია, არც მოლანდება.

კვლავ ეჭვობს, მაგრამ შიში უკვე გაუქრა ჩვენი.
კუდს აქიციანებს. მუცლით ხობავს. ძაღლური ზნენი.

ფ ა უ ს ტ ი

მოდის, სულელი, ნუ გგონივართ ავის მნდომელი.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

ცქვიტი ძალია, პუდეღურად დაუდგრომელი.
ჩერდები – გიცდის, ნიშანს აძლევ – მოექანება,
თავს არ დაზოგავს, შეგისრულებს ყველა ბრძანებას.
დაკარგავ რამეს – მოგიძებნის, ციმციმ მოგიტანს,
თქვენი ჯოხისთვის გადახტება წყალში ბოგიდან.

ფ ა უ ს ტ ი

სწორი გამოდექ, ავსულისა არა სცხია რა.
ეტყობა, მართლაც ჩინებული წვრთნა გაიარა.

ვ ა ტ ნ ე რ ი

წვრთნა გაიარა, თან ცოცხალი მოსდევს გონება,
ეფიქრობ, ეკუთვნის, ბრძენისგანაც ხვდეს მოწონება.
მაშ, წარმოგიდგენთ: სტუდენტების შეგირდი გახლავთ,
დაბეჯითებით ითხოვს ჩვენგან, ჩავაგდოთ ძაღლად.

სამუშაო ოთახი

შემოდის ფაუსტი. პუდელიც თან მოუყვანია.

ფ ა უ ს ტ ი

ბნელში დავტოვე ტყე და მინდვრები,
ლამე ჩამონვა და გადაფარა,
კვლავ ის უამია – დრო გარინდების,
როცა უღრმესი იწყებს ლაპარაკს.
ცხრება წადილთა ხმა დღისიერი,
ჩასძინებიათ საშმაგო ზრახვებს,
და სული ჩვენი თრთოლით ციერით
ღვთისა და კაცის სიყვარულს ახმევს.

დანყნარდი, პუდელო, რა იყო, რას მირბენ გარს?
რას ყნოსავ ზღურბლსა და კარს?
რას დანრიალებ, დახტი, ნკმუტუნებ, ღრენ?
ნექ ლუმელს უკან! ჰა, ჩემი ბალიში შენ!
გზად ბევრი იცელქე, სულ ხტუნვით იარე კარამდე,
აქ უკვე შინა ვართ, ეგ შენი ბზრიალი დამთავრდეს.
კეთილი მასპინძლის თუ ვიცავ წესსა და რიგს,
სტუმარმაც წესი ჰყოს, უკადრისს ნურაფერს იქს.

აციაგდება როცა ლამპარი
და განათდება სენაკი ვინრო,
გულიც ნათდება, გრძნობით გამთბარი,
გული, რომელმაც საგულე იცნო.
ბასრდება აზრი, კვლავ დარი დარობს,
კვლავ ძალას იკრებს იმედი მცხრალი,

სადღაც სულ ახლოს ლიკლიკებს წყარო
და უკვდავების გადმოდის წყალი.

ნუ მიშლი, პუდელიო, ხმებია ზენა!
თუ განზრახ ატეხე ყეფა და ღრენა?
არ გამაკვირვებდა, კაცს ექნა ეს,
ჭირად სჭირს არჯლობა ადამის ძეს.
დაპყეფებს, დაპყმუვლებს, არ ესმის რაც,
აიკლებს დაციწვით!
შენ რაო, პუდელიო, რა ტვირთი გაც?
რას მავნობ კაცივით?

მორჩა, ეგ იყო, დაშრა ცხოველი წყალი!
სცადე, რაც გინდა, არ ამოფეთქავს ძალით!
კვლავ უნდა ვიჯდე წყურვილეული,
მე შენ გეტყვი და არ ვარ ჩვეული,
გამოცდილება, აბა, მანდა მაქვს, თუ მაქვს...
მაინც დაეძალავ! სალბუნს ვუპოვი უმაღს!
ძალი მიწიერი
და ძალი ციერი –
გამოცხადება!
ახალ აღთქმაშია ყველაზე ძლიერი
მისი ნათება.

მსურს ნამოვიწყო საქმე ძნელად გასაბედავი,
ავამეტყველო ჩვენს ენაზე წმინდა დედანი.

თავდაპირველად იყო სიტყვა – ასე წერია.
უკვე შეეფერხდი. მანდ სათუო არაფერია?
ასეც დავტოვოთ? არა, სიტყვა არ ღირს მაგდენად.
არ ეფარდება, საჭიროა ცნების დადგენა.
გადამენმინდე, გამინათდი, გონებაე ქუფრო!
ჯობს, პირველთაგან იყო აზრი. ფარდია უფრო.
შესდექ, ნუ ჩქარობ, არაფერი ჩანერო მცდარი,
არ გაგიმრუდდეს პირველივე ნათარგმნი ბნკარი.
აზრისგან იქმნა, რაც რამ იქმნა? ნივთი ყოველი?
თუ პირველთაგან იყო ძალა? ძალი ცხოველი.
არადა, რაღაც არ მანებებს, დავწერო ასე,
რაღაც მაძალებს, შესატყვისზე ვიფიქრო სხვაზე.

სული მკარნახობს! ზუსტი არსი მოიკვეთება!
ვნერ დარწმუნებით: პირველთაგან იყო ქმედება!

თუ გინდა, პუდელიო, გაგიყო ჭერი,
შენყვიტე ყმუილი, ფარსაგად მლერი!
არც მისმენს! თუ დადგეს, თუ დაცხრეს ნუთით!
ცეტი ხარ, ყმანვილო, ცეტი და ცმუტი!
გავბეზრდი, დამთავრდა, მეტს ველარ აგიტან,
ერთ-ერთი ჩვენგანი მიბრძანდეს აქედან!
ვწუხვარ, მასპინძელი გამოვდექ ცუდი.
არადა, რა გიყო, ბრალი ხომ შენია!
ჰა, კარიც მოგიღე – გზა ვარდად გფენია!

ოჰო! რას ვხედავ! რა ოინია!
რამხელა გახდა ჩემი ფინია!
ნუთიც და სახე როგორ იცვალა,
სად აინელა, სად აიძალა!
შინ მოჩვენება შემომიშვია,
ვინ ეშმაური ჯილაგ-ჯიშია!
პუდელი იყავ, ცქაფად შემოხტი,
გაქრა პუდელი – დგას ბეჰემოთი,
დაუფჩენია ხახა ვეება,
ალი გიზგიზებს თვალთა წრეებად.
ვერ დამისხლტებით ქვესკნელის ძენი,
კლიტე მიპყრია სოლომონ ბრძენის!

ს უ ლ ე ბ ი . ტალანიდან

ფრთხილად! არ გაბედოთ შესვლა!
გარირგელივ მოჯარდით ყველა!
გაბმულა ბებერი ეშმა,
ძრწის, როგორც ხაფანგში მელა!
ვუშველოთ, ხვრელი რამ ვუჩვენოთ,
ქათიბი გასძვრება უჩვენოდ!
არიქა! არიქა!
ზე და ქვე! გარიგარ!
ოთხახმით! შავის ხმით!

სანამ არ დავიხსნით!
დავიხსნით, მისხნი ვართ,
ათასგ ზის გიხსნივართ!

ფ ა უ ს ც ი

შელოცვა დავცეთ მლახვრელი,
ოთხთაგან ამომსახვრელი!
სალამანდრა იწვოდეს,
უნდინა ღვარობდეს,
სილფი ქარობდეს.
კობოლდი მიწობდეს.

ოთხივე სტიქიას
ნიშანთა რიგი აქვს
ჯადოდ სახმარისი,
სულების საუფლოს
ვერ შეესაუბროს,
ვინც იგი არ იცის.

ალში ჩასრიალდი,
სალამანდრავ!
ჭავლად გაშრიალდი,
უნდინავ!
ფრინდი, სილფო, შორით შორად,
ცაზე ბრწყინდი მეტეორად!
ინკუბუსო, ამუშავდი!
გამო, ვინ ხარ, გამოშავდი!

ამ ოთხთა არსი
ცხოველში არ ზის.
ნევს და შემომღიმის, ვითომც არაფერი,
ვითომც სალალბოს ველაპარაკები.
ვანენით სხვა რამე,
უფრო სავარამე!

კრულვისამც სული ხარ?
ქვენით მოსული ხარ?
გზაბნელო მოხეტევე,
ამ ნიშანს მოხედვე,
სცან, რასაც დაგძახი!

ეცნო, აიჯაგრა, შეუდგა ძაგდაგი.
ყურთ ილე ძახილი,
იხილე სახელი
უჟამ-უქმნელისა,
გამოუთქმელისა,
დიდებასრულისა,
ნებით ბასრულისა!

თვალდათვალ იფუშება,
კუთხეში იყუყება.
გაფუვდა, იფოლხვება,
ჭერისკენ იბოლქვება.
განერთხე, კვამლო, ნუ მიხვალ ნურსად,
მბრძანებლის ფერხთით განექი ლურსად!
მიხვდი, ტყუილად არ გემუქრები,
ყველა სატანჯველს დაგცემ უკლებლივ!
გნებავს, განახო, რისიც ვარ შემძლე?
სამკეცი გრძნება ვიხმარო შენზე?
სამსახმილოვან აღზე გახურო?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გამოდის კვამლიდან მოგზაურ სქოლასცად ჩაცმული
რა საჭიროა ეს ხმაური? გთხოვთ, მიმსახუროთ.

ფ ა უ ს ტ ი

აი, კაზუსი! პუდეღშიგნით რა ჩიტი მჯდარა!
სქოლასტი! თანაც მოგზაური! ღირდა წვალეზად!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემი სალამი ბატონ სწავლულს და მოკრძალებს!
ისეთი ხვითქი გადამდინდა, ამ ჯერზე კმარა.

ფ ა უ ს ტ ი

რა გქვია?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ყოვლად ლიტონი კითხვა,
მისგან, ვისთვისაც უქმია სიტყვა,
სძულს გარსი, ჩენჩო, მოდებ-მიდება
და საგნის არსში ღრმად იჭვრიტება.

ფ ა უ ს ტ ი

ეგ თქვენი ჯური თქვენი ფანდებით
სწორედ არსობრივ ვინ რა ბრძანდებით,
ზედწოდებებიც მკაფიოდ ავლენს,
ბუზების ღმერთი, მაცთური, მავნე...
კარგი, ვინა ხარ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვარ იმ ძალის ნაწილი ერთი,
დღემუდამ ბოროტს რომ იზრახავს და სჩადის კეთილს.

ფ ა უ ს ტ ი

როგორ გავიგოთ? უქარაგმოდ თქვი სათხრობელი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

სული გახლავარ, მუდამ ყოვლის უარმყოფელი,
და სწორიცა ვარ, რაც შექმნილა, გაქრეს, ჯობია,
დიახ, პირნმინდად, უკვალ-უკლებ მოსასპობია
და, რომ არასდროს შექმნილიყო, ის აჯობებდა,
ანუ, მოკლედ და უქარაგმოდ, რასაც ცოდვებად,

ნაწყმედად ნათლავთ, ბოროტება რაზეც გიქვიათ,
გახლავთ, ასე ვთქვათ, ძირეული ჩემი სტიქია.

ფ ა უ ს ტ ი

ნაწილი ვარო, აცხადებ და – დგახარ მთლიანი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მოკრძალებული სიმართლეა, გაჭრილად თქმული.
ეს – თქვენი მოდგმა ყელყელაობს, ადამიანი,
რეგვენი თავი მთლიანობა ჰგონია სრული.
მე ნაწილი ვარ ნაწილისა, იმ პირვანდელი
ყოვლის ნაწილი, იმ ბნელისა, ვინც შვა ნათელი,
ყინჩი ნათელი, დედალამეს რომ ეჭიფებება,
რომ ედავება სივრცესა და ძველ ხელმწიფებას.
მაგრამ ფუჭია, რასაც ომობს თავგადაკლული,
რადგან სხეულთა ზედაპირზე რჩება გაკრული.
მათით ლამაზობს, მათით არის, თუ არის მნათი,
მათგან მოდენს და გზაც აგრეთვე ეხშობა მათით.
მათთან ერთადვე, იმედია, მალე გაქრება,
სრულად მოუწევს არყოფნაში ჩაარაფრება.

ფ ა უ ს ტ ი

გასაგებია, რაც გიტვირთავს ღირსეულ ვალად,
ქვეყანას ვნება მოუტანო, არ შეგწევს ძალა,
დაფაციფუცობ, პატ-პატარა ზიანს შეჰხარო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

და მანდაც ბევრი არაფერი მაქვს საკვებარი.
სამყარო ანუ წამიერი მცირე წყვეტილი,
არარაობის წიაღიდან გამოჭყეტილი,
მაინც დგას, ვერა დავაკელი, რაც არ ვირჯები,

რა ქარიშხლები, რა ხანძრები, რა მიწისძვრები,
 რა წყალთა რღვნები, რითი აღარ აღვმართე ხელი,
 ვერა და ვერა, დგას უვნებლად ზღვაცა და ხმელიც.
 ან ეს ჯილაგი, ცხოველთა და კაცთა ნაყარი,
 მუსრე, რამდენიც გაგიხარდეს, ტალახში სრისე,
 გაიხედავ და სამზოოზე დაცოცავს ისევ,
 მიმორბის სისხლი ახალი და კიდევ ახალი.
 წყალს, მიწას, ჰაერს მოსდებია სიცოცხლის ღვივი,
 ღვივის და ღვივის, ერთი იყო, ათასი შობა,
 არც სიცხე უშლის, არც სიცივე, ღლობა თუ შრობა,
 გავბეზრდი! შევლა აღარ არის! ღვივის და ღვივის!
 ცეცხლი რომ არა, მცირე გოჯსაც ვერსად ვპოვებდი,
 ჩემი რამ კუთხე მომეფარგლა განკერძოებით.

ფ ა უ ს ტ ი

მოკლედ, ამაო ზაკვით ჩუმ-ჩუმით
 შემოქმედ ნებას წინ ეგრიხები
 და უილაჯოდ გაქვს დაკუმშული
 ეშმაკეული ცივი მჯიღები.
 გიჯობს, მონახო სხვა სანრიალო,
 ქაოსის ძეო, კუდბანრიანო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ხვალზევით ისევ მოვალ და გნახავ,
 მაშინ ვიფიქროთ ამა საქმისაც.
 ნება მიბოძე, დაგტოვო ახლა.

ფ ა უ ს ტ ი

ვიშ, ჩემი ნება მოესაკლისა!
 გნახე, გაგიცან, აგიბი მხარი,
 ნა და მო, რაწამს გითხრას გუნებამ,
 აგერ სარკმელი, ეს აგერ კარი,
 არც ბუხრის ხვრელი დაინუნება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგრამ გავლენა კარქვემო ნიშნის,
მაგ დრუდეს ფეხში რომ იფარება,
შემაფერხებლად ცვლის ვითარებას...

ფ ა უ ს ტ ი

აჰ, პენტაგრამა? და გასვლას გიშლის?
შიგნით როგორღა შემოხვედი, თუ ასე გსუსხავს?
ეგ ჯოჯოხეთის მონასხლეტი, ეშმა ნაჯეკი,
ვერაფერს მიხვდი და ტყაპანით ლაფში ჩაჯექი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ტლანქად ხატია, მოხაზული არ არის ზუსტად.
ქიმი, გარეთკენ მიმართული, ხედავ თვითონაც,
თავშეუკვრელი დარჩენილა, პირი აქვს ღია.

ფ ა უ ს ტ ი

და ტყვე ხარ ჩემი? აი, მესმის შემთხვევითობა!
ჰე-ჰე, იღბალმა გაგიჭრასო, მაგ საქმეს ჰქვია!
უფიქრ-უზრახად ტარტაროზის აქ ჩაყუდება!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვერ მოჰკრა თვალი სიჩქარეში ნიშანს პუდელმა,
ცქეიტად შემოხტა, არ ჰქონია არაფრის რიდი,
სამაგიეროდ, ზის ეშმა და ველარსად მიდის.

ფ ა უ ს ტ ი

შენც, დიდი საქმე, ადგები და ფანჯრიდან ნახვალ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგ მხრივ ქაჯ-ემშაკ-მოჩვენებებს კანონი გვზღუდავს,
თუ სადმე შესხლტი, იმავე გზით გამოსხლტე უნდა:
შესვლა ჩვენზეა, გამოსვლისას კანონის ყმა ხარ.

ფ ა უ ს ტ ი

მამ, ჯოჯოხეთიც მკაცრ კანონებს მორჩილებს, რალა!
დავიმახსოვრებ, სამომავლოდ გამომადგება,
ხელშეკრულების თუ მომიხდა თქვენთან დადება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ო, მაგ საქმეში პირის შეშლა არა გვჩვევია,
ბოლო მისხლამდე მოგეცემა, რაც აღგეთქმება,
მაგრამ ხელნერილს დადინჯებით უნდა შედგენა,
ყოველი სიტყვა სამსჯელო და გასარჩევია.
ამ ჯერზე აღარ მოესწრება, დღეს მოვრჩეთ ამით,
ხვალ-ზეგ მოვალ და გავაგრძელოთ ეს ლაპარაკი,
ახლა გამიშვი.

ფ ა უ ს ტ ი

კიდევ ცოტაც, ორიოდ წამი.
ჩემზედაც მითხარ სამერმისო რამე არაკი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დღეს მეჩქარება, სხვა მოსვლაზე დავრჩები დიდხანს
და შეძლებისად ვუპასუხებ შენს ყველა კითხვას.

ფ ა უ ს ტ ი

რას მედავები, შენს გაბმაში მე მიდევს ბრალი?
შენს თავს მოჰკითხე, უნდა უკეთ გჭეროდა თვალი.
თქმულა, ეშმაკი მოიმწყვდიო, მყის ხელი სტაცე,
ვინძლო მეორედ ველარ შეხვდე შემთხვევას ასეთს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რაკი ეგრეა, დავრჩე უნდა, რა მაქვს სათქმელი,
ოღონდ პირობა: კითხვები და განსჯები მორჩეს.
ეს დრო გართობას მოხმარდება. გთავაზობ კონცერტს.
ჩემი მაღალი ხელოვნების სმენით დატკბები.

ფ ა უ ს ტ ი

იყოს, თუ მართლა ეგ სიმალლევ აქვს მეტ-ნაკლები,
თუ შიგადაშიგ ცოტა მაინც ჰგავს ხელოვნებას.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მდაბლად შეგნიშნავ: ჰაიჰარად მსჯელობ მაგაზე.
ეგ მცირე ხანი ბევრად მეტი განცდით აგავსებს,
ვიდრე მთელი წლის შენეული ერთფეროვნება.
რასაც აქ ახლა გიმღერებენ ჩემი ჩვილები,
ეს არ იქნება, უნდა გითხრა დანამდვილებით,
მხოლოდ მსგავსება, მხოლოდ გარსი და საბურველი,
ჩვეულებრივი ხელოვნების ლანდთა ლამუნი.
შეძლებ, შეეხო, ნახო გემო, იგრძნო სურნელი,
გულს შეგიჩქროლებს, მიყურდები თვალდანამული.
თან არც მზადება გვჭირდება დიდი.
აბა, ლლაპებო, აქა ხართ, მიდით!

ს უ ლ ე ბ ი

თალებო, განქარდით!
ბინდო, გაიფანტე!
გადმოკრთა ლაჟვარდი,
ჯერ თალთა სიფართე,
ღრუბლები მიდიან ზედ!
სინათლე იალებს
ღრუბელთა კვალად,
გადაიციალებს
ვარსკვლავი ცალად,
გადაიკაშკაშებს მზე!
ციერი წყვილები,
ნათლით მოსილები,
ირგვლივ მიმოქრიან,
სხივოსან სხეულებს,
ალში გახვეულებს,
ლტოლვით მიმოხრიან.
სამოსთა კალთები,
ქობები, კვალთები
მთადაბარს ფარავენ,
დაბრუნავს ამაღა
ქალ-ვაჟთა სამალავ
დაბურულ თალარებს.
სავსე სილამაზე
ზვრებად ატეხილი,
თალარი თალარზე,
ვაზების გრეხილი.
მტევნები, ჯაგნები,
მძიმენი, სართვლონი,
სავსე სანნახლები,
ღრმანი და ფართონი.
გადმოდის ღვარები,
ნაკადზე ნაკადი,
ივსება ღარები
ლალით და აქატიით...
კვლავ გაფრინდებიან,

გადავლენ დას-დასად,
იქ, სადაც ტბებია,
ბორცვები ხასხასა.
მერე კი – ზღვისკენ!
სამხრეთის მზისკენ!
კუნძულთა რწეულთა,
ლაჟვარდში რეულთა,
ზეულთა, მზეულთა
სანატრელ მხრისკენ!
ფერხისთა წყობანი
გზებზე თუ მინდვრად,
საკრავთა ხმობანი
ყოველი მხრიდან,
წყობანი, წყებანი,
მროკველთა რებანი...
და ისევ მიქრიან
გუნდებად სხვადასხვად,
რომელნი მთადამთა,
რომელნი ზღვადაზღვა.
ცალდაცალ მიქრიან,
კვლავ და კვლავ იკვრიან
და ფრთაშენწყობილნი
გვერდ-გვერდ მიფრინავენ,
სადაც შეტრფობილნი
ვარსკვლავნი ბრწყინავენ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მორჩა, გეყოფათ, ყმანვილებო, ჩინებულია!
კარგად იღვანეთ, მისცემია ძილსაც გულიანს.
დიდად მაამეთ მაგ კონცერტით, მადლობას გიძღვნით.
ჯერ არ მოსცილდეთ, ცოტა ხანიც გაართეთ სიზმრით.
იძინე, ფაუსტ, არ ხარ ის კაცი,
რომ ეშმას კულში ჩასჭიდო ცაცი.

ახლა ვირთაგვის გვეჭირდება კბილი,
უკუმისაქცევს გაგვიჭრის ბილიკს.
მანდ სადღაც ახლოს გაიფხაკუნა,
თავიც გამოყო. მო, ვირთაგუნავ!

პატრონი ყოვლთა თაგვიერთა, ვირთაგვიერთა,
ბუზთა, ტილ-რწყილთა, ბალღინჯოთა, მყვართა, მღიერთა,
გიბრძანებ, ხვრელი დატოვო ახლავ
და ზღურბლზე ჩემთვის ბილიკი გახრა!
ჩემი შემკვერელი გახირხნო ქიმი!
ჰა, ზეთს ვანვეთებ, გიპოხავ ცხიმით.
კარგია! კიდევ! ცოტათი კიდევ!
მოსალრღნელია უკანა ძგიდე.
მორჩა, ეგ იყო, გზა არი ხსნილი!
მშვიდობით, ფაუსტ! სიზმრები ტკბილი!

(ვაღის.)

ფ ა უ ს ც ი . იღვიძებს

კვლავ გაუვიდათ ავსულებს ფანდი,
გაბრიყვებული დავრჩი აშკარად,
სიზმრად მანახეს ეშმაკის ლანდი,
ამასობაში ძალღი გამშპარა.

სამუშაო ოთახი

ფაუსტი. მეფისტოფელი.

ფ ა უ ს ტ ი

შემოდი, ვინ ხარ! – გამაბეზრეს...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მე ვარ.

ფ ა უ ს ტ ი

შემოდი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნესია, უნდა სამჯერ წართქვა.

ფ ა უ ს ტ ი

შემოდი, კარგი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ველარ გავჩერდი, ვნახავ-მეთქი, ნუხს უჩემობით!
ვინძლო შევეჯერდეთ და კიდევაც ავიკრათ ბარგი.
ვატყობ, სულ უკეთ შევეწყობით, რაც ხანი გავა,
უნდა ჩმახები გამოგბერტყო, გავსხა ნალველი.
აქ სეფენულად მოკაზმული მაგიტომ ვდგავარ.
ჰა, შემომხედე! თქვი, როგორი ვარ სანახველი!
ან რა წითელი მოსასხამი, დიბა რჩეული,
ან რა ქათიბი, ოქრომკედით ამოხვეული!
ქუდი, რა ქუდი, შემკობილი, მამლის ფრთიანი!
ბალთა-ყანიმზე გრძელი დაშნა ზარნიშიანი!
რალას უზიხარ, ადექ, მომბაძე,
შენც გამოენყვე ჩემს კვალობაზე,
გავბოლთ-გავმეცნოთ სხვა სამეცარი,
ვნახოთ, ცხოვრება რა რამეც არი!

ფ ა უ ს ტ ი

ეგ შენი დიბა-ატლასები, ფიქრობ, უშველის,
ალარ მემძიმოს კაცის ყოფა წელგაუშლელი?
მე ბებერი ვარ საიმისოდ, ავყვე თამაშებს,
მაგრამ არც ისე, სურვილები ალარ გამაჩნდეს.
„დათმე, ითმინე!“ – ჩაგვძახიან, მაგრამ რითიმე
ნაგვადგა ვინმეს ეგ უცვლელი „დათმე-ითმინე“?
ეს ხმაგაბმული, ხმაგაბზარული,
გულისთვის ურგი, სმენისთვის მქისე
ათასწლოვანი ყალბი ჟღარუნი,
ყურს რომ გვიხედნის ისევ და ისევ!
დილას ვიღვიძებ სასონარკვეთით,
ყელს მობჯენილი სიმწრის ცრემლებით,
ეს დღეც ჩაივლის ჩემი არც ერთი,
არც ერთი ნების არამხდენელი!
სურვილშიგნითვე კირკიტებს ეჭვი,
იმედის ბოლო ნატამალს მაცლის,
უსახურ ლანდებს ამოშლის ღმეჭით,
იშრომე, ბრიყვო, გასწიე ღვანლი!

ლამე დავწვები, სიზმრები მზარავს,
და ისევ დილის მოველი მოსვლას,
შეშინებული ვზი ძილის კარად,
არ ვიცი, საით გავასწრო კოშმარს.
ჩემშია ღმერთი, აქ სუფევს, შიგნით,
ჩემს ყველა ძალას ემეუფება,
მაგრამ ჩემს გარეთ უქმია იგი,
გარეთ არ აღწევს მისი სუფევა.
ღონე წამართვა მაგ სატანჯველმა,
ვედახი სიკვდილს! მსურს აღსასრული!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგრამ სიკვდილი, რალაც არ მჯერა,
სტუმარი გახლდეს ეგდენ სასური.

ფ ა უ ს ტ ი

მსურს, ვისი შუბლიც გამარჯვების ბრძოლამ ფიცხელმა
სამარის კარზე სისხლიანით შეამკო დაფნით,
ან სატრფოს მკერდზე ვინც იპოვა თავდავინყება,
სიკვდილთან ერთად ნეტარება იგემა მძაფრი.
რისთვის დამინდო დიდმა სულმა მის წინ გართხმული,
რა სასოებით მოვკვდებოდი, შვებით ართქმულით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგრამ ვილაცამ – როგორ იყო? – ველარ იკისრა,
იმ სითხის შესმა შუალამით, იმ ჟანგისფრისა.

ფ ა უ ს ტ ი

ჩანს, ეგ ხელობაც გემარჯვება – თვალთვალი სხვისი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არა ვარ თუმცა ყოვლისმცოდნე, ბევრი რამ ვიცი.

ფ ა უ ს ტ ი

რეკდნენ ზარები, გალობდა გუნდი,
გულზე მომეთბო და გადამძალა,
ბავშვობის ხმათა სიტკბოთი ვცთუნდი,
გამოუცლელი დამრჩა სამსალა.
კრულ იყოს ყველა მაცთური ხიბლი,
ყალბი ხილვებით გვეხშობა ხედვა,
თვალს გვაფარია გრძნეული ლიბრი
და ვაებათა ქვაბულში ვსხედვართ!
კრულ იყოს გონის თავდაჯერება,
ცთომათა კემსით ამობლანდული,
და შეგრძნებებზე რიოშ ფერებად
ფუჭ მოვლენათა ვლენა ლანდური!
კრულ იყოს ტკბობა სახელ-დიდებით,
ცრუ უკვდავების ზმანებით ნბილით,
თუ მონაგარით, გულს მიმჭიდებით,
ყმით და მამულით, ცოლით და შვილით!
კრულ იყოს ვერცხლი, მამონი ხარბი,
კაცის გულ-გვამში გამჯდარი წყევად,
გეჭამს, სულერთია, სახვეჭად გაერბით,
თუ ბალიშებზე განცხრომით ვწევართ!
კრულ იყოს ყველა შვება და ლხენა,
ისიც, ის წვენიც, ნაჟური ვაზის!
ვნყევლი სიყვარულს, იმედს და რწმენას
და რასაც თმენის ბეჭედი აზის!

ს უ ლ ე ბ ი ს ტ უ ნ დ ი . უწინრად

ეს რა ქნა, რა გვწია
მსახვრალი ხელით!
პარტახად აქცია

ქვეყანა მთელი!
 ნახევარღმერთია,
 დალენა ერთიან,
 მოთხარა, აღუფხვრა ძირი!
 რა საქმეს შევებით,
 გაგვაქვს ნანგრევები,
 გარდასულ მშვენებას ვტირით!
 ძეო კაცისაო, ჰყავ,
 აღშენდეს, აღმშვენდეს კელავ!
 გულშიგნით აავე,
 ლამაზი ათასწილ,
 გასწი და გააგენ,
 სხვა სივრცეს გადასწვდი!
 ახალი განგების
 განალე ტაძარი,
 მქუხარე ჰანგები
 გულდაგულ დაძარი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემი ბარტყებია,
 უკან დამყვებიან.
 ლლაპთა კვალობაზე
 ბრძნული გალობა თქვეს.
 გირჩევენ: დატოვე
 ეს ბნელი დილეგი,
 დათმე სიმარტოვე,
 სიკვდილის ჩრდილები.

ველარ დახსნიხარ ნუხილთან ლაციცს,
 გფლეთს, როგორც ძერა, გაალმასებით!
 ჯობს, კაცთა შორის ცხოვრობდეს კაცი,
 ბრბოში ჩამდგარიც იგრძნობ სავსებით.
 ბრბო სიტყვად ითქვა, ვინ გკადრებს მაგას,
 შენთვის სარბიელს გადავშლით სხვაგვარს.
 ვთქვა, დიდთაგანი ვარ-მეთქი, არ ვარ,
 მაგრამ, რაცა ვარ, გზად გავიგები,

არ გაგაყოლებ არაფერს ჯავრად,
ოლონდ გარიგდეს გასარიგები.
ქვეყანას ერთად მივივლ-მოვივლით,
თვით გიმეგზურო, მაქვს განზრახული,
გსურს, გამოგყვები გვერდზე ტოლივით,
გსურს, შევიქმნები ყმა და მსახური.

ფ ა უ ს ტ ი

სამაგიეროდ რას მოითხოვ, რა მავალია?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დრო ჯერ ბევრია, ჯერ იქამდე გრძლად სავალია.

ფ ა უ ს ტ ი

არა, ეშმაკი რა თავკერძა რამ არის, ვიცით!
ღვთის გულისათვის შემოუდგეს საქმეს ჯერიანს,
მადლის სათესად ამოგიტყვრეს უეცრად მინით!
ზუსტი მითხარი, საზღაურად რა მანერია,
ვინც ასეთ მსახურს მიენდობა – თავის მტერია.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შენს ყველა სურვილს შევასრულებ აქ, ამა ქვეყნად,
რასაც მიბრძანებ, არ დავზოგავ თავსა და ძალას,
მაგრამ იქ, სადაც ბოლო ჯერზე მოგვინევს შეყრა,
უნდა იმავე სამსახურით მომაგო ღალა.

ფ ა უ ს ტ ი

იქ რა მოხდება, ჩემი ჯავრიც ეგა ყოფილა!
ჯერ ეს ქვეყანა, რაც არ ებრძვი, არ დამხობილა,
დაემხობა და ნურც მდებია ახალში წილი!

ამ მიწაზეა, რაც მილხინს და მევაღალეა,
ეს მზე დაჰნათის ჩემს ამიერ ტანჯვა-წვალეებას
და არად მიჩანს არაფერი, მათუკან ქმნილი.
იქაურ ამბებს, აკი ხედავ, არც გეკითხები,
სძულთ, უყვართ რამე, განერჩევათ ზენა და ქვენა,
ერთხელ თუ მაინც მომიბრუნდა მაგაზე ენა?
რა არის ჩემთვის იქაობა? – ფუჭი სიტყვები!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაშ, დაბრკოლებაც არ გვქონია, შევეკრათ კავშირი!
უზღვავ-უნყველი სიმდიდრეა შენ წინ გაშლილი.
ნახავ, თვითონვე დარწმუნდები, რა ხელუხვი ვარ,
ისეთს გაგიჩენ, ძეხორციელს რომ არ უხილავს.

ფ ა უ ს ტ ი

რისი მოცემა შეგიძლია ეშმაკს, საცოდავს?
მაგ შენი ადლით ვერ გასწვდები კაცის კაცობას,
სულის სიმაღლეს, დაუცხრომელ მისეულ სწრაფვას!
მაინც რითი გსურს მიმიბირო, რას დადებ, რა ფასს?
რა გაგაჩნია მისანდობი და სანდომელი?
საზრდო, რომელიც არ ანაყრებს? ოქრო, რომელიც
ვერცხლისწყალივით თითებშუა ბზრიალით მიდენს?
სახელ-დიდება, ის, რომელიც მიწა-მტვერია?
ქალი, რომელიც თავს კეკლუცად ჩემს მკერდზე მიდებს,
თვალი კი, თურმე ნუ იტყვი და, სხვაზე სჭერია?
თამაში, სადაც მოსაგები არაფერია?
სხვა? კიდევ? კიდევ? ზედ ყუნწზევე მიმპალი ხილი?
თუ ვარჯის ახლად ამწვანება ყოველი დილით?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეს განძი თავზე საყარია, არ მეზოგება,
მაგრამ ეგენი, მაგნაირი წაგებ-მოგება

ჩვენ ვერ მოგვხიბლავს, იმთავითვე ეს იყო ცხადი,
ჩვენ დრო გვიჩვენებს, რითი გავწევთ უკეთეს ნადიმს.

ფ ა უ ს ტ ი

არა, დღეს ითქვას, აქვე და აწვე,
თუ მცონარების ბუმბულში ჩავწვე,
ანდა გაგბრუვდე სიამით მწველით,
ან კიდევ ნახო, დავყევ შენს ლიქნას
და თავი მომწონს, განწირულ ვიქმნა,
იმსაუკუნო დამეცეს ბნელი!
ნაძლევი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მზად ვარ!

ფ ა უ ს ტ ი

მომეცი ხელი!
თუ წამს მიმავალს როდისმე ვეტყვი:
„შეყოვნი, წამო, ხარ მშვენიერი“!
დამდე ბორკილი, დამეც შენს ფერხითთ,
ჩამასვე ჭანგი ქვესკნელიერი!
განთავისუფლდე იმავ წამიდან,
რა მსახურებაც გაქვს ნაკისრები,
შედგეს საათი – ჟამი წავიდა! –
ძირს ჩამოცვივდეს მისი ისრები.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგად მოზომე! შენს ყოველ სიტყვას
დავიმახსოვრებთ.

ფ ა უ ს ტ ი

სწორიც იქნები.

ნუ გეგონება, რაც ახლა ითქვა,

ტრიაბახით ითქვა, დაუფიქრებლივ.

რანამს მიხილავ დატბორებულს, არსაით მავალს,

შენი თუ ვისიც, არ ვკითხულობ, მარადი ყმა ვარ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დოქტორულ ნადიმს ვემსახუროთ, დამდგარა ჟამი,

გარდავისახოთ, დრო მოსულა, ერთგულ მსახურად,

მაგრამ ჯერ, სანამ საბოლოოდ გარდავსახულვარ,

უნდა სტრიქონი წამიფხაჭნო ორი თუ სამი.

ფ ა უ ს ტ ი

პედანტი ნახე! – თამასუქს ითხოვს!

სურს ხელწერილის ახლავ დადება!

ზეპირ ნათქვამი სხვა იყოს თითქოს,

თუ დავწერთ, აღარ ელაღატება!

ლპება ეტრათი, ინვის ფურცელი,

კაცური სიტყვა რჩება უცვლელი.

ეს ერთგულება, რა გესმის უბირს,

კაცის სულსა და გულში წერია,

მსხვერპლსაც გაიღებს, მაგადაც უღირს,

აღასრულებს და ბედნიერია.

პერგამენტი კი რა არის? – ჩრდილი!

და ჩრდილთა ჩრდილი, რაც აბარია!

კალმის წვერზევე სიტყვა მკვდარია,

დგას მეუფება ტყავის და ცვილის.

კარგი, დავწეროთ, ბნელო სულო, არ გაცილობლებ.

არადა, რაზე? რითი რაზე? რას დასჯერდები?

ქალალდზე? ტყავზე? ბრინჯაოზე? მარმარილოზე?

კალმად – კალამი? თუ გრიფელი? თუ საჭრეთელი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ცხარობ, რიტორო, ძალზე ცხარობ, შორს გაიჭერი,
ეს რამოდენა ქვა-ლოდები მოჯერ-მიჯერი.
საკმარისია სულ უბრალო ფურცლის ნახევი,
ზედ ოლონდ სისხლით მიაწერე შენი სახელი.

ფ ა უ ს ტ ი

გნებავს და იყოს! ესეც ასე! რას გეზრახები...
ხუმრობთ, ეტყობა. ვიშ, წესები დაგიდგენიათ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ო, არა, სისხლი სხვა რამეა, სულ სხვა წვენია.

ფ ა უ ს ტ ი

ტყუილად ფიქრობ, რომ ალთქმას გავტეხ,
ეგ ვარ, მაგასლა ველი და ველტვი,
რისი პირობაც აქ ახლა დავდე,
სულ ეგ ვარ, ხელიც ავაპყრო ცამდე,
შენი ფარდი ვარ, არაფრით მეტი.
ზიზლით უარმყო სულმა მალალმა,
ბუნებამ ცხვირწინ დამიხშო კარი.
ცნობადის მძებნი, მორჩა, აღარ ვარ,
მომძაგდა ცოდნა, ურგი და მკედარი.
ან მთელი სიღრმით ვეძლევი გრძნობადს,
ვნებებს, ცეცხლოვან წადილთა ცხრობას.
ხდომილებათა მივყვები ღვართქაფს,
სადაც დრო მისრბის, ცხოვრება ღელავს.
ჯადო-გრძნებები იხმიე, რაც გაქვს,
დე, სასწაული მზად იყოს ყველა!
ქვეყნის ტრიალში ერთმანეთს ებას
ძლევა და მარცხი, შვება და ვება,

სიტკბო-სიმწარე ყველა ნაჯერთა, -
ვერ ცხრება კაცი, რასამ დაჯერდა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მერედა, მისდექ, ვინ გივლებს ზღუდეს,
ახარე გული, რამდენიც გასურდეს!
ტრიალ-ბზრიალში წყვიტე და კრიფე,
რაც ხელში მოგყვეს, მკვახე თუ მწიფე,
სწვდი, არ დაზოგო, მიიხვენი მთელი მარაგი!

ფ ა უ ს ტ ი

მიხვდი, არ არის სიხარულზე აქ ლაპარაკი.
ტკივილუული ნეტარება, რაც მეშურნება,
თრობა, მძულვარე სიყვარული, მარცხით კურნება.
ცნობადზე ბორგვის მძიმე სენით ნააჲადარი
ყოველგვარ ტკივილს გადაეხსნას, გული მზად არი!
მინდა ვიცხოვრო მარტოოდენ ჩემად კი არა,
სხვებადაც, კაცთა ყველა ხვედრის თანაზიარად.
ყველა სიღრმემდე ჩავალწიო სულით განხმულით,
ყველა იდუმალ შეგრძნებამდე, ყველა ზრახვამდე,
სრულად, სავსებით, ყველა არსში ვიქმნა დანთქმული,
ყველა „ნეტარ“ და ყველა „ვაჰმე“ გულზე დახვავდეს.
მოვისიამო ყველაფერი და მოვიგვემო,
ბოლოს დავიმსხვრე კაცის წესზე, ეგეც ვიგემო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ენდე, ლოლნიდა ვინც ათასწლობით
ყოფიერების გამომხმარ ყუას,
რომ ვერა კაცი, მუცლით ნაშობი,
ვერ გამოცოხნის, იმედი ნუ აქვს.
ნათელი მხოლოდ ღმერთისთვის ქმნილა,
იქ დაიმკვიდრა ზესთა ზეობა,

ჩვენ უკუნეთი გვარგუნა წილად,
თქვენ – დღედაღამის მონაცვლეობა.

ფ ა უ ს ტ ი

თუკი მნადია!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თავს ვუხრი წადილს.
ხამს, გამოილოს ეშმაკმა ხელი!
ერთი მაფიქრებს – სიმცირე ვადის:
ხანი მოკლეა, ამბავი – გრძელი.
ჯობია, მგოსანს შეზრახდი ვისმე,
თავს დაგაბერტყოს ყველა სიქველე!
არ გაზოზინებს, აგიხდენს მყისვე,
რასაც კი ნატვრად ამოიხველებ.
დაგენათლება მწყობრი სიტყვებით
ლომისამც გული, ირმისამც რება,
თან სამხრეთული სისხლი ფიცხელი,
თან ჩრდილოური უტეხი ნება;
ბუნება სათნო, ნირი მზაკერული,
მიამიტობა ღრმად ეშმაკური;
სახმილებად და ტრფობის ალებად
გამოგეგმილი აბრიალება.
მოკლედ, იმგვარად მიგმოს-მოგმოსავს,
გიხილავთ ბატონ მიკროკოსმოსად.

ფ ა უ ს ტ ი

თუ ვერ ვეწიე გვირგვინს მიწიერს,
ერთ აწვდენაზეც ვერ ავიწიე,
თქვი, რა ვარ მაშინ?

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რაცა ხარ, ის ხარ.
პარიკზე რაგინდ კულული ისხა,
ქუსლებზე შედგე, რაგინდ მაღალზე,
რაცა ხარ, ის ხარ, თავს ვერ ალაზევ.

ფ ა უ ს ტ ი

კაცობრიული ცოდნის საუნჯე
ამაოდ მოვჩხიბ-მოვიბლაუჭე.
რასაც არ ავწვდი, ქვემომისხლიტა,
ვერ მივეახლე უზღვრელს და ქმედითს,
არა ვარ ახლოს ერთი მისხლითაც,
თმის ერთი ბენვით არა ვარ მეტი.

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემო კეთილო, შენც იმას იბრძვი,
რაზეც დაცურდნენ სხვანი და სხვანი.
მიმოვიცხოვროთ იოლი სიბრძნით,
სანამ წასულა იშტა და ჯანი.
შენი ტან-ფეხი, თავიც და ტ---იც,
გერგო და, ბასტა, ზედ გამშვენია,
მაგრამ ასედაც შეეხედოთ საკითხს, –
რაც ჩვენით ვირგეთ, ნაკლებ ჩვენია?
თუ ექესი ცხენის ვზლე საფასური,
ძალ-ლონეც ვირგე სწორედ იმხელა,
კოფოზე ვზივარ კაცი კაცური
და ოცდაოთხი ფლოქვით მივგელავ.
ჰოდა, აზრებით ნუ თავი გიხურს,
შიგ ცხოვრებაში შევგელდეთ ჯიქურ.
ვინც განყენებულ საკითხებს წვალავს,
ჯოგივით ხელობს დაუმცხრაღივით,
წრეზე რომ დარბის ბლავილ-ბლავილით,
გარს კი ხასხასი გაუდის ბალახს.

ფ ა უ ს ტ ი

რითი დავინყოთ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნავიდეთ ფიცხლავ!
ამ სატანჯველში გულს ნულარ იწყლავ.
რა ცხოვრებაა, მონყენა გჭამდეს,
უმნიფარ ბაღლებს უცრიდე ქატოს,
გადააბარე, ნუ ფიქრობ ამდენს,
მეზობელს შენსას, ბაღლინჯო-ბატონს.
ცოდნასაც მისწედე, მაღალს ათასჯერ,
რა ჭკუით გინდა ღლაპებს გადასცე!
ერთი მათგანი, ხსენებაზე, ტკეპნის მანდ პარმაღს.

ფ ა უ ს ტ ი

ვეტყვი, ნავიდეს, მაგის თავი აქ ახლა არ მაქვს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

საწყალი ბიჭი, რა ხანია, ყურყუტებს კარზე,
ცოდოა, ისე გავისტუმროთ, ნუგეში არ ვცეთ.
მოდო, მე მომეც შენი ფლასები,
ცოტა ხნით სწავლულს დავემსგავსები.
რჩევები გავცე შეუსადარი!

(მოირგებს ფაუსტის ქუდსა და მოხასხამს.)

ათიოდ ნუთი კმარა სავსებით,
ამასობაში შენც დაიჭერ გზისთვის თადარიგს.

(ფაუსტი ჯადის.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ფაუსტად გადაცმული

ჰო, დაგმე, დაგმე გონებაც და ყოველი ცოდნაც,
რაც გააჩნია კაცის მოდგმას უზენაესი,
წვდომას, განჭვრეტას საჩხიბავთა არჩიე ფხოტნა,
ყველა სატყუარს გული მიეც, ისე დაეცი!
სიცრუის სულთა შემოიწან ყელზე ხლართები
და აღსრულდება, სამუდამოდ მე ჩამბარდები.
წინ მოსწრაფეა! ველარ იცლის ვერა სხვათათვის!
ყველა მინიერ სიხარულზე ოთხით გადადის.
ჩავითრევე, სადაც მღელვარეა ცხოვრების დენა,
ფუჭ წვრილმანებში, უსარგებლო გნიასში ჩავრთავ,
ამიფართხალდეს, გამირეტდეს, დაძალოს ქვენამ,
ხშირ-ხშირად ველარ განმარტოვდეს საკუთარ თავთან.
წყურვილით დამსკდარ ბაგეებთან მივუტან სასმელს,
მაგრამ ვერ შესვამს! დარწყულება არ ელირსება!
თავად ეშმასაც არ აელო უფლება მასზე,
ქვესკნელის კერძი იქნებოდა ალბათ ისედაც.

(შემოდის მოწაფე.)

მ ო წ ა ფ ე

აქ ახალი ვარ, შორით მოსული,
მაღალ მოძღვართან სწავლის მოსური.
ყველგან, სად ვისაც მივებახელი,
კრძალვით ითქმოდა თქვენი სახელი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გშვენით ზრდილობა. საქებარია.
გარნა ჩემდარნი ბევრნი არიან...
იცით, რას ეძებთ, მიახლოებით?

მ ო წ ა ფ ე

დამდეთ ამაგი, გთხოვთ სასოებით!
მცირე რამ თანხა მომყვება შინით,
სიყრმე და კიდევ განსწავლის უინი.
არ ვეთმობოდი დედას ადვილად,
მაგრამ დამძლია ცოდნის ნადილმა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰოდა, მოსულხართ, საცა გწყუროდათ.

მ ო წ ა ფ ე

ცოტა კი მაფრთხობს აქაურობა,
ეს ჩახუთული ყრუ სენაკები,
რუხი კედლები, მძიმედ ნაგები...
არც ხეა სადმე, ბუჩქი თუ მოლი,
არსად სიმწვანის პატარა ზოლი.
შავი მერხები... მწკრივი და მწკრივი...
თვალთ მიბნელებდა, ყურები უვივის...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეგ ნუ შეგაკრთობთ, ასეა მუდამ.
ჩვევის საქმეა, არც ღირს სათქმელად.
დედის ძუძუსაც მიჩვევა უნდა,
ხანი სჭირდება, სანამ გატკბება.
სიბრძნის ძუძუთა რა ნახავთ გემოს,
მენდეთ, შეიტკბოთ დედის რძესავით.

მ ო წ ა ფ ე

მაგისტვის გეძებთ, ბატონო ჩემო,
ვერ მივდგომივარ, საქმეც ეს არის.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჯერ შევათანხმოთ, რას ვცაბულდებით.
რა დარგი გნებავთ, რა ფაკულტეტი?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

მინდა შევიქნა ბრძენი თქვენდარი,
ვინც ყველაფერი გამოწვლით იცის,
ცის სიმალლენი, სიღრმენი მიწის...
არა დამრჩეს რა გაუგებარი...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ოლონდ ჯერ თავსაც თუ მოსდებთ ლაგამს.
გული არ უნდა გარბოდეს სხვაგან.

მ ო წ ა ფ ე

მეც, დიახ, დიახ, ეგ მაქვს ჩათქმული...
მაგრამ გართობაც... უკეთ სწავლისთვის...
არდადეგები თუნდაც ზაფხულის,
ჟამი სილალის და სიხალისის...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უნდა ისწავლოთ დროის მოგება,
თუ წესრიგია, დროც იზოგება.
ამიტომ გონის სანწრთნელ-სანწრთობად
ჯერ „კოლეგიუმ ლოგიკუმს“ გირჩევთ,
ველარ იფიქროს აზრმა გასხლტომა,
არ იფარფატოს ძველებურ ნირზე.
უნდა ესპანურ ჩექმაში ჩავსვათ,
რომ გასაქანი არ მივცეთ არსად.
რაც თავისთავად გამოგდიოდათ,

დლიური საქმე, ვთქვათ, სმა და ჭამა,
უნდა განმსჯელდეს, იქცეს ტრიადად,
მწყობრ სილოგიზმთა ნანევრად სამად.
თუ შემთხვევიხართ ფეიქრის დაზგას,
აზრთა ფაბრიკაც სავსებით მას ჰგავს.
ბიძგი და, უცებ, დგომზე გაბმული
ამოძრავდება ათასი ძაფი,
მიმორბის მასრა, ბრუნავს საბრუნნი,
ირწყმიან თვლები უჩინრად სწრაფი.
აქ, ნოტა ბენე, შემოდის მყისვე,
ფილოსოფოსი და იწყებს ახსნას:
პირველი – ასე, მეორე – ისე,
მესამე წყებას მეოთხე მისდევს, –
ჩამონუსხავს და პუნქტებად დასხამს.
ანუ ოსტატის გონება ბასრი
საგანს დაშლის და აშენებს საზრისს.
შეგირდნი თუმცა აქებენ ხოროდ,
მაგრამ დაშლილი ველარ იწყობა,
რამეთუ კარგავს კავშირს თვითმყოფადს,
ხელთ ნანილები გვიპყრია მხოლოდ,
სიცოცხლის არ ჩანს არც ნატამალი,
ხოლო ქიმია ამგვარ ანალიზს,
თითქოს დასცინის საკუთარ საქმეს,
„ენხეირეზინ ნატურეს“ არქმევს.

მ ო წ ა ფ ე

უნდა გამოვტყდე, მიჭირს გაგება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შეჯერდეს, რაც რას ესადაგება,
რედუცირდეს და შემდგომ ამისა
კლასიფიცირდეს შესაბამისად.

მ ო წ ა ფ ე

ვატყობ, სულ ვკარგავ მიხვედრის უნარს,
თავში წისქვილის ბორბალი ბრუნავს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თანდათანობით ვართულებთ სქემებს,
მეტაფიზიკას დაუთმობთ სემესტრს,
ანუ ღრმა განსჯის საგნად იქცევა,
რაც კაცის ტვინში არ შეილწევა.
მაგრამ რას ვაქნევთ, შევა-ვერშევა,
მანდ სახელს უნდა რიხით შერჩევა,
ფილოსოფოსის უსაზმო ბუქნა
ხამს გადაფაროს ტერმინთა ბუქმა.
ოლონდ ჯერ უნდა შევერწყათ რეჟიმს,
თავს, წამი რაა, წამს არ ვპარავდეთ.
განრიგი – ხუთი საათი დღეში,
დასწრება – სრული, ზარით ზარამდე.
ყველა გაკვეთილს მოიტანთ ნასწავლს,
ძნელ პარაგრაფებს გაივლით ზუთხვით,
თორემ იქ, წიგნში ნათქვამის ნაცვლად,
რას ემგვანება, ზღაპარი თუ თქვით.
თან ისე უნდა ხმარობდეთ კალამს,
ჰგავდეს, გკარნახობთ ზეგარდმო ძალა.

მ ო წ ა ფ ე

ეგ უკეთესი, მეტს რასაც დავწერთ
და თვალი ნახავს ნაშრომ-ნაღვანარს.
როცა თან მიგაქვს ფურცლები სავსე,
შინ, ესე იგი, მიგაქვს რალაცა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მოკლედ, რას ვირჩევთ? სამართალზე რა აზრისა ხართ?

მ ო წ ა ფ ე

ვეჭვობ, შევეწყო... მთავარ საქმედ ნუ დავისახავთ...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვერ გაგამტყუნებთ, მე თვითონვე ცერად ვუცქერი. კანონ-ნესები, ის, რომელიც გვაქვს დღესდღეობით, ავადმყოფობას მოგვაგონებს მემკვიდრეობითს, მოდგმით მოდგმაზე რომ გადადის ნირშეუცვლელი. არადა, ყველგან სხვადასხვაა, ჭრიან ზოდებად, რაგინდრა ჩხრიკო, ვერ უნახავ საერთო ფუძეს: რაც აქ მადლია, იქ წყველაა და შეცოდება, რაც აქ სიბრძნეა, იქ სასტიკი სასჯელი უწევს. ბრმად განაგრძობენ თაობები კანონქვეშ ფართხალს, საყოველთაო უფლებებზე საკითხიც არ დგას.

მ ო წ ა ფ ე

თუ ცოტა ეჭვი კიდევ მქონდა, გაქრა სრულებით. ბედნიერია, ვისაც მოძღვრად თქვენ ეგულებით! თეოლოგიით შემოვფარგლავ, ალბათ, არჩევანს...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვშიშობ, მოცდებით, შრომა უქმად დაიხარჯება! ეს გახლავთ ბნელში სიარულის მეცნიერება, ისეთი ღრეა, ზოგჯერ კვალი მეც კი მერევა. შიგ ბევრი შხამი იფარება, არ გვავენოს ლესვამ, ნაცვლად წამლისა, ერთიც ვნახოთ, სანამლავეს შესვამ. შეყრილა ყველა ბნელმეტყველი, თავისას ხლართავს,

უნდა ერთს მიჰყვე რომელიმეს, რომ არ გაცეტდე,
გამოუცხადო სრული ნდობა მის ტყუილ-მართალს
და ტვინი ბევრიც არ იჭყლიტო ისეთ-ასეთზე.
მანდ სიტყვას უნდა შეეფარო, მყლერსა და ლიტონს.

მ ო წ ა ფ ე

მაგრამ სიტყვაში რაღაც აზრიც ხომ უნდა იდოს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ანუ, თქვენ ამბობთ, არ გავთიშოთ სიტყვა და ცნება.
უცნებო სიტყვა არ გვსმენია? – რამდენიც გნებავთ!
იქ, სადაც აზრი არ ჭიატებს, სიტყვები გვშველის,
შიშველი სიტყვით სისტემები იქმნება მთელი.
ვუსმენთ და რწმენა გვეუფლება, ციდან ცვიოდა,
უნდა გაფრთხილდე, არ გაგისხლტეს ერთი იოტაც.

მ ო წ ა ფ ე

თუ გაგაბეზრეთ, დიდ ბოდის გიხდით,
მაგრამ დასკვნისაც ჭირს გამოტანა.
იქნებ მაგ ბასრი, ტევადი სიტყვით
მედიცინაზეც მითხრათ ცოტა რამ.
ირგვლივ სამკალი გაშლილა ვრცელი,
დრო კი მცირეა – სამიოდ წელი,
კაცმა უაზროდ არ ნაყოს წყალი,
გეზი სჭირდება, ოსტატის ხელი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . თავისთვის

მომბეზრდა ტონი დუნე და მშრალი,
დროა, ეშმაკმაც გამოყოს ბრჭყალი.

(ხმაპალა)

თუ მედიცინამ გაგვიყოლია,
 არსის გაგება მანდ იოლია,
 ჯერ მიკრო ნრეში, ხვალ მაკრო ნრეში
 უნდა მოსინჯოთ ალლო და გეში.
 ვისაც მანდ ცოდნით თავი უქია,
 ნუ გჯერათ, სრული ბაქიბუქია.
 იმას ისწავლით, რაც ისწავლება,
 მეტს ვერა, გინდაც თავზე მოთ ახტით.
 თუ მარჯვედ შეძლებთ წამის ჩავლებას,
 მედიცინაში კაცი ხართ ნაღდი.
 კეთილადნაგი სიმრთელე გშვენით,
 ჩანს, გაბედულიც მოგდევთ ბუნება,
 თქვენივე თავის აღივსეთ რწმენით
 და უსათუოდ სხვაც გერწმუნებათ.
 ნიშნად სიბრძნისა, მეტისგან მეტის,
 სახელს შეიმკობთ ტიტულატურით
 და სადაც ყველა კრძალულად შედის,
 ამაყად შეხვალთ, კაცი ნატრული.
 თან, რასაც მართლა ოქროს ფასი აქვს,
 მიესადაგეთ ქალის ხასიათს,
 მათ გამუდმებულ „ოხებს“ და „ახებს“.
 როგორც იქნება, სწორად თუ ბრუნდად,
 ერთი პუნქტიდან განკურნოთ უნდა,
 ეს კლიტე ყველა საკლიტურს ალებს.
 პულსს გავუსინჯავთ, თვალებს ავაზევთ,
 ვითომ ყოყმანით აზრს რასამ ვიქმნით
 და, ხომ არ უჭერს თეძო-გავაზე,
 ხელს შევაცურებთ კორსეტის შიგნით...

მ ო წ ა ფ ე

ჩინებულს ამბობთ...

მაგრამ ცოდნა, გნებავეთ, ნყურვილი...

რა როგორ არის, საით მიდის, რა იყო ძველად...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თეორიები, ჩემო კარგო, ფშუტეა ყველა,
მწვანედ ხასხასებს ცხოვრების ხე ოქროცურვილი.

მ ო წ ა ფ ე

ასე მგონია, ბურანში ვარ... დაგეთხოვებით...
აზრი მერევა... თუ დაგტოვებთ, მხოლოდ დროებით...
მაღევე მოვალ, მაღალ სიბრძნეს რომ დამანაფოთ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

როგორც გენებოთ. არაფერი გახლავთ სასწრაფო.

მ ო წ ა ფ ე

მაგრამ ნასვლამდე აქ, ამ წიგნში, რჩევისდა გვარად,
გთხოვთ, ორი სიტყვა ჩამინეროთ...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . უწეს

რატომაც არა.

მ ო წ ა ფ ე . კითხულობს

Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum.
იყვნეთ, ვითარცა ღმერთი, მეცნიერ კეთილისა
და ბოროტისა.

(კრძალვით ხურავს წიგნს და თავის დაკვირვით ვადის.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მიჰყევ მაგ მცნებას, გველმა გარქვათ, პაპიდაჩემმა.
ვინძლო დასწყევლო უფლის ხატად შენი გაჩენა.

(შემოდის ფაუსტი.)

ფ ა უ ს ტ ი

საით მივდივართ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა მხარესაც გული გაგვინევს:
ჯერ დაბალ წრეში, ხვალ მაღალში, მთელ გასაგისზე.
რა სწავლის კურსი გელოდება, რა-რა დარგები!
ხალისით სავსე და სულისთვის რა ზომ სარგები!

ფ ა უ ს ტ ი

არადა, ჩემი გრძელი წვერებით
მაგ თამაშს ცუდად შევეფერები.
გასვლა-გამოსვლას, ხალხში ყოფნას არ ვარ ჩვეული,
შენმა წვრთნამ, დიდად მეეჭვება, რამე მიშველოს,
უცხოთა შორის ყმანვილივით ვარ დაბნეული,
თავი მგონია პატარა და სულ უმნიშვნელო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უსაგნო ეჭვებს შეუპყრისხარ, ჩემო კეთილო,
ყველაფერს უცებ აითვისებ, უგაკვეთილოდ.

ფ ა უ ს ტ ი

რითი ვიმგზავრებთ? ნუთუ ფეხით ვაპირებთ ჩანჩალს?
არც ეტლი გვიცდის, შეკაზმული ცხენებიც არ ჩანს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეს მოსასხამი რისთვის არის, მინაზე გავშლით
და გაფფრინდებით! საცა ვეტყვით, გაგვარენს ნამში!
დიდი ხელბარგით, იმედია, არ დამძიმდები,
მსუბუქად წავალთ, წასალებიც რა გვაქვს იმდენი.
ცოტა რამ ალი, ცოტაც ზექარი
ამოვაქშინოთ და სულ ეგ არი.
თან გზასაც მოვილევთ, თან თვალიც გაძლება.
გილოცავ ახალი ცხოვრების დაწყებას!

აუერძანის სასრდაფი ლაიპციგი

მხიარულ მოქეიფეთა სერობა

ფ რ ო შ ი

არ სევამთ, არ მლერით, ვის ებლვირებით!
ჩამოგიშვიათ უბრად ცხვირები.
სულ არაფერზე კბილები გიჩანთ,
დღეს რა ეშმაკმა შეგიკრათ კრიჭა!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

შენი ბრალია, გადადი მაღაყს,
გამოაბრწყინე სიბრიყვის ძალა!

ფ რ ო შ ი

გნებავს? ინებე!

(თაზე ღვინოს ასხამს.)

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

შე მართლა ბრიყვო!

ფ რ ო შ ი

რას მეშარები, თხოვნისა იყო!

ზ ი ბ ე ლ ი

მოჩხუბრებს – ქიშტი! მიბრძანდეთ უნდა!
მთელი ფილტვებით, ბიჭებო, რუნდა!
აბა, ჰოლა ჰო!

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

ავაიმე, გამისკდა თავი!
მიშველეთ, ბამბა, ყურში ბამბა! რამხელას ბლავის!

ზ ი ბ ე ლ ი

ბასი ვარ, ბასი! ისეთი ვჭექო,
გრგვინვა გაჰქონდეს თალებქვეშ ექოს!

ფ რ ო შ ი

ვისაც ეწყინა – ცივი წყალი! ნებავეს და – ცხელი!
ახ, ტარა ლარა!

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

ტარა ლარა!

ფ რ ო შ ი

მოვმართოთ ყელი!

(მღერის.)

წმინდა რომის რაიხო,
დროა, ჭირი წაილო...

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ფუ, პოლიტიკურ სიმღერებზე გული მერევა!
ილოცეთ, ხალხო, წილად გვერგო ბედნიერება,
რომ წმინდა რომის ეგ რაიხი არ გვაბარია!
ან კანცლერისა რა მცოდნია, ან კაიზერის!
ლხინის პაპია ერთადერთი, ვინც მაგარია,
ავირჩიოთ და მისი – ხმალი, ჩემი – კისერი.
ვისაც ვმორჩილებ, ერთადერთი ლხინის პაპია,
მისი კურთხევით შეგვრგებია, რაც გვიყლაპია!

ფ რ ო შ ი , მღერის

გაფრინდებოდე, ბულბულო,
საყვარელს მომიკითხავდე...

ზ ი ბ ე ლ ი

შორს ჩვენგან სატრფოს მოკითხვები, ფუჭი ცრემლები!

ფ რ ო შ ი

მოკითხვას ვუთელი! კოცნას ვუთელი! შემოვევლები!

(მღერის.)

ანეულა რაზა – ბინდი ჩამომდგარია!
ანეული რაზა სატრფოს ღია კარია!
დანეული რაზა დილის სისხამ-ცვარია...

ზ ი ბ ე ლ ი

ჰო, ჰო, უმღერეთ, ბულბულები უგზავნეთ ხშირ-ხშირ!
ჩემი სიცილის დროც დადგება, შემოგჩრით ცხვირში!
ჩემს დღეში გნახავთ, საქალეთის ერთია ნირი,
თქვენც აყვირდებით, საყვარლებო, მე როგორც ვყვირი.
კაცი მაგათთვის არამია! რად უნდათ კაცი!
კობოლდი მაგათ! ბლოკსბერგიდან მომსრბოლი ვაცი!
ისეთ მოკითხვას გავუგზავნი შეფოფინებით,
სულ ქვაფენილზე წკრიალებდეს ფანჯრის მინები!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი . მაგიდაზე ხელს აბრახუნებს

გთხოვთ, სმენა იყოს! დაითმინონ, ვინ რასაც შფოთავს!
უცადი არ ვარ, ცხოვრებისა მეც მესმის ცოტა,
და მათ, ვინც ახლა სიყვარულის იწვის სახმილით,
სიმღერას ვეტყვი ახალთახალს, სწორედ იმდაგვარს,
მავანს რომ გულზე მიეთობა. ვუმღერ ვირთაგვას!
ხმა მომაშველეთ, ბატონებო, თქვით მოძახილი!

(მღერის)

სარდაფს იყო ვირთაგუნა,
მაძლარი და უმტერული,
ლიპი ედო ბებერ მსუნაგს
დია დოქტორ-ლუთერული.
შეაპარეს დარიშხანი,
აუხურდა საწყალს ტანი,
გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

გ უ ნ დ ი . ზარ-ზეიმით

გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

რბოდა შმაგი, ხლტოდა ხელი,
შემოერღვა კაბა-ჯუბა,
სათავსონი დაღრღნა მთელი,
სავსე ტბორიც ამოხრუპა.
უცებ თვალი დაეშრიტა,
მიეზნიდა კაეშნითა,
გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

ც უ ნ დ ი

გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ბოლოს შიშით არეულმა,
თავი სამზადს შეაფარა.
ქალმა ნახა მზარეულმა,
ვინც ის შხამი შეაპარა.
თქვა: რა მწარედ დაგესლულა,
წრიპინ-წრიპინ აღესრულა,
გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

ც უ ნ დ ი

გინაც გვამში ტრფობა სდგმოდა!

ზ ი ბ ე ლ ი

რა უხარიათ მაგ სულელებს, ჩაბჟირდნენ ლამის!
ვიშ-ვიშ, მაღალი ხელოვნება გამოგვითარგეს,
წამალი როგორ შევაპაროთ სანყალ ვირთაგვებს.

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

შენ რა, ვირთაგვას მხარესა ხარ? შენც შეგხვდა შხამი?

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

გაგვიგულჩვილდა ჩვენი ბლენძი, გმინვა-დაგვა სჭირს!
უბაღნო თავი ამოიციხო მაგ ვირთაგვაში!

ფაუსტი და შეფისტოფელი

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჯერ ლხინის ხალხი, სუფრის ხალხი ვნახოთ ახლოდან,
აქ ყოველი დღე სურთ იქციონ დღესასწაულად.
შევსვათ, ყვირიან, რა წაილო, ვინც ინალვლოდა,
შევსვათ, მღერიან, მაინც სიკვდილს ვერსად წაუუვალთ!
მათი ყოფა და ცეკვა-როკვა ზუსტად ეგ არი,
კნუტი რომ დახტის კუდის ირგვლივ, დაუდეგარი.
ჭკუის პატარა სიტალკვესე საკმარისია
მომლხენი გერქვას, მხოლოდ იშტა გჭირდება დიდი.
თუ თავიც არ გვტეხს და პურ-ღვინოც არის ნისიად,
ჭირს იქით ყველა საზრუნავი! ცხოვრება მიდის!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

უცხო სულელები! მგზავრები შორი!
გზიდან მოსულნი წუთისა ორის!
კითხვაც არ უნდა! ცხადზე ცხადია!
უკვირთ, სად ვართო! ზედ ახატიათ!

ფ რ ო შ ი

ეს გაუმარჯოს ჩვენს ლაიპციგს, პატარა პარიზს!
სხვა პენის არის ჩვენი კაცი, სხვა მოდგმის არის!

ზ ი ბ ე ლ ი

ვინ უნდა იყვნენ?

ფ რ ო შ ი

რას დაითვლი მომსვლელს და ნამსვლელს!
ჭიქა მომეცი, მივანოდებ, გამოვჩხრეკ ნამსვე.
აზნაურები იქნებიან, თუ ჩემი გჯერა:
ამპარტავნული მიხრა-მოხრა, ამრეზით მზერა.

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ბაზრის ხალხია, ნაძლევს დავდებ.

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

ვერ გეტყვი ვერას.

ფ რ ო შ ი

ნახეთ, რა ვუყო! მიყვარს კეხზე ბილანთა შესმა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ფაუსტს

აბა, თუ ვინმემ სუნი იკრას, ვერ გრძნობენ ეშმას,
ერთი სული აქვთ, მიეტანონ გამოსახრავად.

ფ ა უ ს ტ ი

ჩვენი სალამი, ბატონებო!

ზ ი ბ ე ლ ი

სტუმრებს ვახლავართ!

(თვალს ცეზად ფაყოლებს შეფისტოფელს.)

ჰგავს, მიუფეხვავთ, ცალი ფეხით კოჭლობს ყმანვილი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნება გვიბოძეთ, დავიკავოთ სუფრის ნაწილი.
ცოტა რომ ღვინოც გივარგოდეთ, მდარე ღვინო გაქვთ,
რა აჯობებდა თქვენთან ერთად სმას და ლხინობას!

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

გეტყობათ, ბედი განებივრებთ, მოგყვებათ თანხა.

ფ რ ო შ ი

რიპახის მხრიდან გადმოხვედით? ნამგზავრნი ჩანხართ.
ის კაი კაციც შეგხვდებოდათ, ჰანს რიპახელი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩვენით მოვძებნეთ, ყურში გვედგა მისი სახელი.
სწორი ბრძანდებით, რეგვენია ყოვლად ალალი.
ძმებად გახსენათ, პირზე კოცნით გიძღვნათ სალამი.

(თავს მდაბლად ხრის ფროშის წინაშე.)

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი . ხმადაბლა

მოგსხიპა? სეირს განახებთო, აქ ვილაც ხურდა!

ზ ი ბ ე ლ ი

შენ რომ გეგონა, სულ სხვა ჩივია,
გაჭრა და აქეთ შემოგვიტია.

ფ რ ო შ ი

ჯერ ცოტა ხანი დამაცადეთ, ვაახლებ ხურდას!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეს თქვენ მღეროდით? რა ხმა იყო, რა ჰარმონია!
თან ამ თაღებქვეშ აკუსტიკაც რიგზე გქონიათ.

ფ რ ო შ ი

მუსიკოსი ხართ? ვირტუოზი ხომ არ ბრძანდებით?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემთვის ვცოდვილობ, არ მომეცა ნიჭი ამდენი.

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

იქნებ გვიმღეროთ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

როგორც მეტყვით.

ზ ი ბ ე ლ ი

ხელდახელ ბარემ!
ოღონდ ცინცხალი! არაფერი ძველი და მდორე!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

კი, სულ ახლახან ესპანეთი დავლაშქრეთ სწორედ,
ნაკურთხი მინა, ღვინისა და სიმღერის მხარე.

(მღერის.)

მეფეს ერთი რწყილი ჰყავდა,
გამოზრდილი სათუთად...

ფ რ ო შ ი

ჩახვდით, რა რწყილიც? მაღალზე გადის!
ზუსტად ედება სამეფო ქათიბს!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

მეფეს ერთი რწყილი ჰყავდა,
გამოზრდილი სათუთად,
სულის ბერვით ინახავდა,
შვილს ერჩია საკუთარს.
მკერავს უხმო: აბა, ჩქარა,
ჭრა და კერვა მალ-მალი,
აბრეშუმი შური-შარა,
მძიმე დიბის შარვალი!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

გაფრთხილდი, თერძო, ემაგ შარვალს თან გადაჰყვები,
არ შენაოჭდეს რწყილის წელზე ერთი ნახვევიც!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

გადიდკაცდა ჩვენი რწყილი,
დიდი პოსტი რგებია,
სტავრით არის შემოსილი,

ბაფთები და ჯვრები აქვს.
თავს ამაყად აზეზავებს,
მკერდზე ვარსკვლავს ატარებს,
შორით იკრებს ნათესავებს,
რწყილებს პატარ-პატარებს.

დადის ხალხი ტანის ფხანით,
ნითელ-ნითელ ხალებით,
ფხანად იქცა დედოფალი
თავის სეფექალებით.
შიშით საცვალს ვერვინ ხილავს,
ნახდენიათ გუნება.
ჩვენთვის რწყილი რამც ყოფილა,
ერთი გატკაცუნება!

გ უ ნ დ ი . აღფაცებით

ჩვენთვის რწყილი რამც ყოფილა,
ერთი გატკაცუნება!

ფ რ ო შ ი

ბრავო! კარგია! არ უნდოდეს, შუბლს გახსნის კაცი!

ზ ი ბ ე ლ ი

ჩვენს ტილ-რწყილებსაც არ აწყენდათ ეგეთი ტკაცი!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ფრჩხილქვეშ და მუსრი! მთელი მათი მოდგმით და ფესვით!

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

თავისუფლებას გაუმარჯოს! გთხოვთ, ყველამ შესვით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგ სადღეგრძელოს სავსე გულით ავუნევჭიქას,
მაგრამ შიგ ღვინო ისეთი გვაქვს, არაფერს გვიგავს.

ზ ი ბ ე ლ ი

მოვრჩეთ! მაგაზე აღარ გვინდა! ვინც ღვინობს, ღვინობს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვშიშობ, მანდ პატრონს ეწყინება, თორემ ახლავე
გაგასინჯებლით ჩემს მარნებში დანურულ ღვინოს.

ზ ი ბ ე ლ ი

თუ გაქვთ, ჩამოდგით! აქ ამაზე არ დაგვირახავენ.

ფ რ ო შ ი

უნდა გამოვტყდე, მე, ბატონო, ზნე მაქვს ამგვარი:
ვერ ვაჭაშნიკებ, სულ ბოლომდე თუ არ დავკარი.

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი , ხმადაბლა

მივხვდი, ვინც არის! მეღვინეა რაინის მხრიდან.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

იქნებ აქ სადმე ბურლი იყოს.

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ვიშ, ბურლიც გვინდა?
ღვინის კასრები აქავე გაქვთ, კართ გიყუდიათ?

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

ბურღს მანდ ვიპოვი, ხელსანყოთა რაღაც ყუთია.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ანთმევეს ბურღს
ვის რა ღვინო გსურთ? მნებავს, იყოთ ჩემი სტუმრები.

ფ რ ო შ ი

არჩევანიც გვაქვს? მართლა ამბობთ? არ გვეხუმრებით?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არჩევანიც და არადანიც! ნება ჩვენია!

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი . ფროშზე ათითებს

რას აფუფუნდა! ნახეთ, უკვე ტურებს ილოკავს!

ფ რ ო შ ი

მე – რაინული! სხვა ყველაფერს ეგ მირჩვენია.
სამშობლო მიყვარს, ვერ ვენყობი უცხო კილოკავს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . იქ, სადაც ფროში ზის, შაგიღის კიდეს
ბურღავს

საცობებისთვის ცვილიც გვინდა, ცოტა სანთელი.

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

ფოკუსებია! ოინბაზთა ძველი ფანდები!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი .

ახლა სხვა ადგილს ბურღავს და ხანთლის საცობს არწვებს
თქვენ რა მოგართვათ?

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ქაფიანი! შუშხუნა შხეფით!
შამპანს ვენვევი, უცხო ქვეყნის მომნატრდა გზები!
როგორც ნამდვილი გერმანელი, ვერ ვიტან ფრანგებს,
ვერც რამე ფრანგულს, მაგრამ ლეინო სხვა საკითხია!

ზ ი ბ ე ლ ი

მომკლა ამ მჟავემ! მხოლოდ ტკბილი! ეგ უკეთ მარგებს.
შევეყები ჩემთვის, აი დარდი, რასაც იტყვიან!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თუ ნებას მომცემთ, შეგიჩვენოთ თავად.
ტოკაიური, მე მგონი, ნავა.

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

მომხედე, ვინც ხარ! აქ ეგენი არ გასაღდება!
რალაცას ხლართავ! გნებავს ჩვენი მასხრად აგდება?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რას ბრძანებთ, როგორ გეკადრებათ! მაგის კაცი ვარ?

თან სალ-სალამათს ვის შერჩება თქვენი დაცინვა!
ჯობს, ეგ მიბრძანოთ, რას მიირთმევდით?
რომელი გნებავთ? თეთრი? წითელი?

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

ახლა მაგაზე მალაპარაკე!
იყოს რაც გინდა, ოლონდ ჩქარა ქენ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . უცნაური მოძრაობით

ვაზის რქა და რქანი თხისა,
ვაზი ხეზე, ტაბლა ხისა.
თვალის ჩინო, არა ჩინდე,
ხმელი ხიდან, ღვინოვ, დინდე!
სასწაულო, უცხო რამ ხარ,
ის გიხილავს, ვისაც სწამხარ.

ახლა კი გახსენით!
შეუდგით თასები!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი .

მას შემდეგ, რაც საუბრები ამოიღეს და ჭიქები აივსეს
იფ, მირონია! მკვდარიც იყო, აღდგები მკვდრეთით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ოლონდ გაფრთხილდით, არ დაგექცეთ არც ერთი წვეთი!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი . მღვრიან

ვნეტარებთ მთელი ზედახორით,
როგორც ხუთასი დედალორი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რას ხალისობენ!

ფ ა უ ს ტ ი

გავეცალოთ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნუ ჩქარობ, დაცხრი!

თვალი ადევენე გაშიშვლებულ ცხოველურ სანყისს.

ზ ი ბ ე ლ ი .

ერთი წვეთი ძიძის ჩამოექცევა და ააღდგა

მიშველეთ, ცეცხლი! ჯოჯოხეთის ამოსკდა ალი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დექ, მშობლიურო სტიქიონო, შეწყვიტე დრტვინვა!
ჯერ გარესკნელის შხეფებია, მსგავსება მკრთალი.

ზ ი ბ ე ლ ი

ძვირად დაგისვამთ! შენ, ეტყობა, არ იცი, ვინ ვართ!

ფ რ ო შ ი

ახია ჩვენზე! არა, ნახე, რა გააკეთა?

ა ლ ც მ ა ი ე რ ი

სანამ მრთელი ხარ, აიხვეტე! მოსხლტი აქედან!

ზ ი ბ ე ლ ი

წესიერ სიტყვას გეუბნება, გზა ნახე, გვეხსენ!
ეგ შენი ჰოკუს-ფოკუსები მოსინჯე სხვებზე.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩუმად, ბებერო ღვინის რუმბო!

ზ ი ბ ე ლ ი

შე ცოცხის ტარო!
არა, ამ თავხედს დამიხედე, თვითონვე ცხარობს!

ფ რ ო შ ი

გონზე მოგიყვანთ! მოგითვლით მაგრებს!
ისე მოგაქცევთ, ველარვინ აგკრეფს!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი .

საჯობს აძრობს და უეცრად ცუცხლი შიგ სახეში შეეფრქვევა
ვინვი!

ზ ი ბ ე ლ ი

გრძნება და ჯადო-მადო! გვეთამაშება!
ფუშეთ, ბიჭებო, არ იქნება მაგის გაშვება!

(დანებს დააძრობენ და შეფისტოფელზე მიიწევენ.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი , წედანდელი უცნაური მოძრაობით
უმზო-მზერით, უსმო-სმენით,
უსვლელითა სვლითა თქვენით
სად არა ხართ, იქ იყვენით!

(ყველანი გოცეზული დგანან და ერთმანეთს შესცქერაან.)

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

რა ადგილია, სად მოვსულვართ?

ფ რ ო შ ი

დიდი ზვრებია!

ზ ი ბ ე ლ ი

მნიფე მტევენები მზით გავსილან, ხელთ გვენვდებინ!

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

ფანჩატურებად გაფოთლილა ვაზთა გრეხილი!
ვკრიფოთ მტევენები, მძიმე-მძიმედ ჩამოზნექილი!

(ზიბელის ცხვირს წასწდება. ყველანი ერთმანეთის
ცხვირებს წაეცანებინან და დანებს შემართავენ.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

განიხიბლენით! თვალთა ცთომავ, განვედ თვალთაგან!
ეშმაკი მხოლოდ გაგეხუმრათ, ხილვა დამთავრდა!

(გადის ფაუსტთან ერთად.)

ზ ი ბ ე ლ ი

რა იყო? არა, ეს რა იყო?

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

ვერც მითქვამს ენით!

ფ რ ო შ ი

ხელთ შენი ცხვირი მიბლუჯია?

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

მე კიდევ – შენი?

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

კეფაში დამკრა! დავბანცალეხ ხელის ცეცებით...
ვილაცამ სკამი მომაშველეთ, ჩავიკეცები!

ფ რ ო შ ი

რა მოხდა? არა, ამიხსენით, ხალხი არა ხართ?

ზ ი ბ ე ლ ი

მინაში ჩავდებ! სად ნავიდა? ცოცხლად დავმარხავ!

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

თორემ ერთბაშად არ იპოვო! გაქრა ჩვენება!
კასრზე ამხედრდა, დაოთხებულს მიაჭენებდა.

ფებს ველარ ვადგამ, გეგონება, ლოდები მბმოდეს!

(თვალი მაჭიდისკენ გაქცევა.)

გემუდარებით, იქ ის ღვინო ჯერ ისევ მოდენს?

ზ ი ბ ე ლ ი

ხიბლი იყო და თვალს ნაცარი! მოდენს კი არა...

ფ რ ო შ ი

მაშ, რას ვყლურნავდი, რაზე გემომ არ გამიარა?

ბ რ ა ნ დ ე რ ი

მშვიდობით, ზვრებო! ზმანებანო ფერად-ფერადო!

ა ლ ტ მ ა ი ე რ ი

კიდევ იტყვიან, სასწაულის ნულარ გჯერათო!

ცრძნეული დედაძრის საძნაჩეულო

კერიის ცეცხლზე დიდი ქვაბია შემოდცმული და ოხშივარში სწეადასხვა ფიფგურა ისახება. კერიის ცარშემო ყაპუნუნები, პატარა ცრძელეკუდა მიიქუნები, ჩარიცებულან. დედა-ყაპუნუნა, ქაფქირით ხელში, ქვაბთან ცრიალებს. მამა-ყაპუნუნა შვილებთან ერთად ცეცხლს მიჰფიცნებია. ქერი და კელეები რაღაც უცნაური საფეადოქრო საჯნებითა და მოწყობილობებით არის მორთულ-მოქედლი.

ფ ა ს ც ი

არ მნამს ეს თქვენი საჯადოქრო ჩიხიმახური!
აქ სად მოგყევი! ჰგავს, გონება გადამებინდა.
რა, მართლა ფიქრობ, დაფხაული მაგ ხარახურით,
მაგ საჩხიბრებით, დედაბრული ნახარშ-ნახორით
ჩამომაკეცო ოცდაათი წელი მხრებიდან?
და ქაჯის ქალმა, გსურს, გასწიოს ეგ სამსახური?
თუ არ არსებობს ბუნებრივი სხვა რამ წამალი,
სუფთად ნაზავი სხვა ბალზამი კეთილშობილი,
არ დარჩენილა იმედისგან არც ნატამლი,
სულ სასაცილო გამომდგარა ჩემი ფოფინი.

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

სიღრმივ მხედი ხარ, ყველა ბოლო ხელთ გიკავია!
სწორ სიტყვას ამბობ, სიჭაბუკის დასაბრუნები

ერთი გზაც არის, ვერ იპოვი უფრო ბუნებრივს,
მაგრამ ეს უკვე სულ სხვა წიგნის სულ სხვა თავია.

ფ ა უ ს ტ ი

მინდა ვიცოდე!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შეგიძლია, პირდაპირ სცადო,
არც ფული უნდა, არც წამლობა, არც არა ჯადო.
შემოიღობე ყრუ ადგილას ნაკვეთი რამე,
თოხნე და ბარე, სვი მარტივი, მარტივი ჭამე.
მკაცრად მოზღუდე შენი წრე და სამყოფი არე,
ჩაჯექ, ფიქრითაც არ გახვიდე მოფარგლულს გარეთ.
გყავდეს პირუტყვი, პირუტყვისვე იცხოვრე ნირით,
მინა გაპოხე, მიეც ყანებს ნაკელი ხშირი.
ოთხმოცი წელი? ქალს ირთავდე, ის ასაკია!
ჩიტივით იფრენ, – სიჭაბუკეც სხვას რასა ჰქვია!

ფ ა უ ს ტ ი

გამეცა, უშნოდ ნუ მებრანძები,
იცი, არა ვარ მაგის გამძლები,
სამ დღეში ტყავი გამძვრება წმინდად.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰოდა, გრძნეულიც ამიტომ გვინდა.

ფ ა უ ს ტ ი

რალა დედაბერს ეძებ მაგისტვის,
თავად მოხარშო, ვითომ რა გიშლის?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვადები, ჩემო საყვარელო, ოდენ ვადები.
შენ ხომ არ იცი, რა ხიდები მაქვს გასადები.
არ ჰყოფნის ცოდნა-ხელოვნება ხარშვა-მზადებას,
ხანი სჭირდება, მოთმინება, გულის დადება.
წლობით და წლობით აყენებენ მშვიდი სულები,
დასდუდუნებენ, რუდუნებენ დაუსრულებლივ.
კი, ყველა მათგანს ეშმა უმხელს მაგ საიდუმლოს,
მაგრამ თავისით ვერ ამზადებს, ქრთამით ყიდულობს.

(მხეცუნებს დაინახავს.)

ვიშ, მხეცუკები! რას ემდური, ოქრო-სახლია!
ეს მსახურია – არა, ნახე! – ეს მოახლეა!

(მხეცუნებს)

სად არის თქვენი ქალბატონი, შინ არ ბრძანდება?

მ ხ ე ც უ ნ ე ბ ი

ბუხრის ალში ბრრ!
საკვამურში ფრრ!
სალხინოზე ხანდება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

როგორ სჩვევია, ბევრს იფრატუნებს?

მ ხ ე ც უ ნ ე ბ ი

სანამ გავითბობთ ცეცხლზე თათუნებს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ფაუსტს
ჰა, როგორ მოგწონს ეს ონავრები?

ფ ა უ ს ტ ი

არიან ყოვლად გულის ამრეენი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ასეც ნუ იტყვი! მითხარ-გითხარ ეგ ამათებრი
შემიქცევს ხოლმე, მთელი ეშხით ვეკამათები.

(მხეცუნებს)

აცხა, გამშორდით, თქვე წყეულებო!
მაინც რას ხარშავთ ასე ყროლიად?

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა

წვენს, მათხოვრების სანვეულებოს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თქვენც კაიძალი მრეველი გყოლიათ!

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა . შეფისტოფელს ფეწზე ეგლასუნება

ალარ გვინდა კამათები,
არც მითაფლულ-მოთაფლული,
მეთამაშე კამათელი,
მაშოვნინე ცოტა ფული.
დასული ვარ ყუაზე,
ალარა ვარ ჭკუაზე.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მართლა მოიგოს ორიოდ ფსონი,
სიხარულისგან გაგიჟდეს, მგონი.

(პაცარა ყაპუზუნები თამაშობენ და მინის
ბურთს აქეთ-იქით დააჯორებენ.)

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა

რით არ არის ქვეყნის ხატი,
გორავს, ბრუნავს, ადი-ჩადის.
აქეთ ბრწყინავს, იქით ბრწყინავს,
დანკარუნებს, ხტის და მღერის.
დამსხვრევა უცებ მინა,
მინის შიგნით – არაფერი!
რას ცოდვილობ, მინის შვილო,
დაფუსფუსებ, ნვალობ, ცდილობ?
თავდაღმართზე ნახვალ ბოლოს,
დაიშლები, სველო თიხავ!
ვერაფერმა შეგაბრკოლოს,
დაბრუნდები, სადაც იყავ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

იქ, იმ კედელზე რა გიკიდიათ?
ცხავად მცირეა, საცრად დიდი.

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა . კელიდან ცხრილს ვადმოიღებს

გამოგხედავთ, გამოგხილავთ,
თუ ქურდი ხარ, გამოგცხრილავთ.

(დედა-ყაპუზუნასთან მივა და ორივენი ცხრილიდან
იხედებიან.)

ო რ ი ვ ე ნ ი

შეხე! შეხე! კარგად გახე!
ხედავ ქურდის ნამდვილ სახეს?
ამოცნობილს – ქურდის სახელს?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ცეცხლს დაცქერდება

რა დულს ამ ქოთნით?
ავყროლ-ავქოთდით!

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა

ვიშ, ჭკუაც არა ჰქონია!
ქვაბი ქოთანი ჰგონია!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ფრთხილად, მხეცუკავ, ნუ მებეპრები,
მომიყვანია გონზე შენფრები!

მ ა მ ა - ყ ა პ უ ზ უ ნ ა

დაჯექ, თუ რომ ნბილდი,
მარათი გრილდი!

(ძალით დასეაშს საკარცულზე და ხელში ცოცხს შიანჩებს.)

ფ ა უ ს ტ ი .

მთელი ეს ხანი სარკეს მისწერებია, ხან ახლოდან აკვირდება, ხან უკან
დაიხევეს

რა შუქი იძვრის ჯადოსნური სარკის ბროლიდან,
ვისი ციერი ათინათი შემომენათა?

თითქოს ერთარსად შეინივთა მადლი ზენათა
და ამქვეყნიურ სილამაზედ გარდამოვიდა.
ფრთები მომეცი, სიყვარულო, იქ დასაფრენი!
მართლა ქალია ხორციელი? არ მეჩვენება?
ახლოდან ვნახო, თუნდაც ვნახო – სხვა არაფერი.
ნუთუ არსებობს ქვეყანაზე მსგავსი მშვენება?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ღმერთს რომ ექვსი დღე ჰქონდა ჯახირი
და ზედაც მალ-მალ ბრავოს ძახილი,
ჩანს, აზრიანიც რა-რამ გარია.
ცოტა ხანიც და მთა-ბარს გადავძრავთ,
ქალს გამოგიჩვენე, თქვან, ნეტარია,
ვინც შინ შეიყვანს მაგას პატარძლად!

(ფაუსტი სარკეს ველარ მოსწყვეტია. საკარცულზე წამოჭიმული
მეფისტოფელი ცოცხს მალაა შეძარბავს და განაფრქობს.)

ტახტზე ვზივარ და მიპყრია კვერთხი,
თავს გვირგვინილა მაკლია ერთი.

მ ს ე ც უ ნ ე ბ ი .

აქამდე უცნაურად რომ დახუნტრუცებდნენ. ახლა წივილ-კივილით
რადაც გვირგვინს გამოაჩვენებენ მეფისტოფელისათვის მისართმევეად

ჰა გვირგვინიც! იყავ მეფე!
სისხლით ლებე!
ოფლით ნებე!

(გვირგვინი უეცრად ძირს დაუვარდებათ და ორად გადაიხსნება.
მხეცუნები ცეკვა-ცეკვით გასს უვლიან.)

ნაულია ჭირი,
ვეტყვით დივლი-დივლებსა!

რასაც ვხედავთ – ვყვირით,
რასაც ვყვირით – მივლექსავთ!

ფ ა უ ს ტ ი . სარკეს შინეწებული
ცნობა მიმხადა, გრძნობა წამართვა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . მხეცუნებს შინეწებული
თავბრუ დამასხა ხტუნვამ ამათმა.

მ ხ ე ც უ ნ ე ბ ი

უაზრობის ლილინით
რითმებს ვეძებთ ფხიანებს.
ზოგჯერ ბედი გვილიმის,
აზრიც გაიხშიანებს.

ფ ა უ ს ტ ი . სარკეს შინეწებული
ძარღვებში ცეცხლი დამიდის ღვარად!
უნდა გავასწრო! წავიდეთ ჩქარა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . მხეცუნებს შინეწებული
ერთს ვერ წაართმევ – პირუთენელობას.
დასურათხატდა მგოსნის ხელობა.

(უყურადღებოდ შიტივეებული ქვაბი ცადმოდუღდება.
ამოვარდება დიდი ალი. საკუამურს აავსებს და ალიდან
ცრმნეული დედაბერი გამოხცება სანარელი კივლით.)

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი

ვაუუუ! ვა და ვა!
რა ხდება! სადა ვარ!
კინალამ დამფუფქა, მოგკლავ, შე ძუკნავ!
ქვაბი მიმიტოვე? უაზროდ ბუქნავ?

(დაინახავს ფაუსტსა და შეფისტოფელს.)

ესენი ვინ არიან? რა გინდათ აქ?
საიდან გამოტყვევრით? რა საქმე გაქვთ?
ცივი ხმით აგაკივლებთ!
ცეცხლი თქვენ სასაკირე!

(ქვაბში ჩაძრას ჩაყოფს და აალებულ სითხეს შეასხურებს
ფაუსტსა და შეფისტოფელს. ავრეთვე ანივლებულ
შხეცუნებს.)

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი .

თარო-წალოს შიადგება და ცოცხის ცარიტ ჭურჭლეულს ამხვრევს

დაილენეთ, დაიფშვენით,
ძირს ნამოდით ცვენა-ცვენით!
ჯერ არ ვჭექ, ჯერ არ ვქუხ,
ვრაკარუკობ, ვხუმრობ ჯერ!
ლან და ლუნ! ჭახ და ჭუხ!
იმას ვუკრავ, რასაც მღერ!
უ, შე ასპიტო, პატრონსაც ერჩი?
მბრძანებელს შენსას ენიშმატები?
მიკვირს, რა მიშლის, ჩაგზილოთ მტვერში
შენც და ეგ შენი ბილნი კატებიც!
მე უნდა გითხრა, ვერა მცნობ, ვინ ვარ?
გეგონებოდეს, სახეს ვმალავდე!
ნითელი სტავრის ვერ ნახე ბზინვა?
ვერც ქუდზე მამლის ფრთები დალანდე?

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი

შევცდი, მეუფევე, გთხოვთ, ნუ შემრისხავთ!
მაგრამ სად გაქრა ფლოქვი ცხენისა?
რა იქნა თქვენი წყვილი ყორანი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, შეგენდოს! ხანი გახდა, რაც ერთმანეთი
ალარ გვინახავს, დავგზაურობთ შორი-შორანი.
თანაც დროების კვალობაზე მეც შევესხვაფერდი,
კულტურის შუქმა ყველგან ისე შემოაღწია,
გინდა, არ გინდა, დაემკვიდრა ჩვენს წიაღშიაც.
ჩრდილოურ ფანტომს შეძლებისად განვეკრძალებით,
პენი ავიკარ, გაქრა კუდიც, რქებიც, ბრჭყალებიც.
ფეხს არაფერი უხერხდება, დარჩა და დარჩა,
თვალში ეჩრებათ, მაგრამ ახლა, ეს ბოლო წლები,
ცოტა მეშველა, მაღალ წრეშიც თამამად ვჩნდები, –
გამაშის მოდა შემოვიდა, წვივები არ ჩანს.

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი

აზრს ვედარ ვიკრებ, სიხარულმა წამართვა ძალა!
თავად სატანა-ბატონია ჩემი სტუმარი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩუმად, დიაცო! მაგ სახელის ხსენებას ვკრძალავ!

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი

რატომ, სახმილო? განა რა სჭირს დასაწუნარი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა და იმ ძველი იგავების წიგნში ჩურთია!
თუმცა, რაც შეძლეს, არული და ფართი-ფურთია.
ბოროტეულთა, როგორც ითქმის, უყვართ ოტება,
არადა, ხვიშტი! ძერა ვერ უყვეს თვით ბოროტებას.
მსურს, დღეის იქით ბარონობით ვიქმნა ხმობილი.
ვთქვათ, რით არ ვჯობვარ დიდაზნაურ იმას და ამას?
სისხლიც, დავუშვათ, რით არა მაქვს კეთილშობილი?
ან გერბი ნახე! მსახვრალია! დაბმული დამაქვს!

(უხამსი ყესტი.)

გ რ ძ ნ ე უ ლ ი . მეცისმეტი მოზადინებით იცინის

ჰა-ჰა-ჰა, გერბი! ჰუ-ჰუ, მსახვრალი!
ისევ ისა ხართ, ის ყიამყრალი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ფაუსტს

ნუ იჭმუხნები, მეგობარო, ნუ მიცქერ მრუდად,
გრძნულ ქალებთან ლაპარაკი მაგ წესზე უნდა!

გ რ ძ ნ ე უ ლ ი

რას მივანერო, ბატონებო, სტუმრობა თქვენი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უნდა სასმელი გვინილადო, ცნობილი წვენი.
ორიოდ ყლუპი! ოლონდ ძველი! გამჭოლი ძალის!

გ რ ძ ნ ე უ ლ ი

უკეთესთაგან უკეთესით სავსე ფიალას

ამნამს მოგართმევთ, დამდგარია, სუფთა, კრიალა.
მეც ვხმარობ ხოლმე, სრულებითაც არ არის მყრალი.

(ხმადაბლა.)

თუ ჯადოსნური არაფერი სმევია სხვა დროს,
ვერ მოინელებს, ჩაბარდება ხვალამდე პატრონს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ფრთხილად, ბებერო, არც იფიქრო ასეთ ბოლოზე!
ჩვენიანია, სავნო არა, შესარგი ასვი.
დროზე შეუდექ შენს შელოცვებს თუ გამოლოცვებს,
გაულიცლიცე პირამდე თასი!

(კუდიანი უცნაური მოძრაობებით წრეს მოთაჩვლავს და გარშემო
რადაც გაუგებარ ნიეთებს შემოილაგებს. ჭიქები წყრიალებენ,
ქვაბი სტვენს და ქოთქოთებს, ყველა ხმა ერთიან მუსიკად ირწყმის.
მერე დიდ წიგნს გამოიტანს, ყაპუნუნებს წრის შიგნით შეიყვანს.
ერთ მათგანს ოთხზე დააყენებს და მის ზურგზე წიგნს გადაშლის,
დანარჩენებს ჩირაღდნებს დააჭერინებს. უხმოდ ანიშნებს ფაუსტს,
მიუახლოვდეს.)

ფ ა უ ს ტ ი

ისევ ის ძველი იწილ-ბინილო,
უნდა მაგ ჩმახშიც წილი ვინილო!
აღარ გბეზრდებათ ეგ მალაყები?
უბირთა ტვინის გასალაყები?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, ასეთი სასტიკიც ნუ ხარ,
უხიაგ ფიქრებს შვენის დამალვა,
ყველა მკურნალი რალაცას ბუქავს,
რომ უკეთ გაჭრას მისმა წამალმა.

(ძალით შეაჯდება წრეში.)

ტ რ ძ ე უ ლ ი . მაღალი პათოსით იწყებს წიგნიდან დეკლამირებას

რითი ვნერე? – ცაციათი.
იყო ერთი, გახდა ათი.
ორი – კენტი, სამის ჯუფთი.
დაოთხდი და ხუთზე სკუპდი.
განძი მქონდა, მივითვლიდი,
გაექვსდა და გახდა შვიდი.
რვათაგანი, ცხრათაგანი,
ათი ხარ და ერთის მგვანი.
ასეთია მრუდად სწორი
ქაჯავური ორჯერ ორი.

ფ ა უ ს ტ ი

თავში სიცხე აქვს ავარდნილი, ბოდავს ბებერი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არ გამოგვილევს, მთელი წიგნი უესია მაგით.
მეც ჩამიფურცლავს, უღრანია გაუგნებელი,
წინაუკმობით დახუნძლული ძეძვი და ჯაგი.
მანდ ბრძენთა ჭკუაც იგივეა, რაც არის რეგენის,
გონების თვალი სათავისოს ვერაფერს ძებნის.
ეს ხელოვნება ძველია და მარად ახალი,
იდუმალ სიბრძნეს გვაზიარებს აზრის გარეშე.
სამი ერთია, ერთი – სამი, გასდის ჭახანი.
რა ნასკვს უპოვი? იჯექი და იანგარიშე!
მოდგება შლეგი, სისულელეს ბლავის პიტალოს,
უსმენს კაცი და ლამობს, აზრი გამოიტანოს.

ტ რ ძ ე უ ლ ი . ტანაფრძობს

იდუმალის მისანდომად
ამაოა რჯა და შრომა,

ეძებოთ და ვერა ნახოთ!
ვისაც ფიქრად არა ჰქონდეს,
უძებნელად მიუწონდეს,
უძებნ-უშრომ-უვაგლახოდ.

ფ ა უ ს ტ ი

რა აბდაუბდას გვებუთურება,
რამდენს გაუძლონ ჩემმა ყურებმა!
ისე ვარ, თითქოს ათასი ბრიყვის,
ერთად შეყრილის, ვისმენდე ბლიყვინს.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მჭევრო სიბილავ, რაც არის, არის,
მოვრჩეთ, სასმისი აუვსე დროზე!
ჩვენი კაცია, ფლობს ყველა ხარისხს,
არ საჭიროებს გამოთვლილ დოზებს.

(გრძნეული რაღაც რიტუალური წესით უვსებს სასმისს.
ფაუსტი როგორც კი პირობას მიიტანს, შიგნიდან მსუბუქი ალი
ამოკრთება.)

შესვი! დამთავრდა განამანია!
დაიგემოვნე, რა სახეს ჭმახავ!
მაგან შეგაკერთო? აღმა პანიამ!?
კაცი ეშმაკის დოსტი და ძმა ხარ!

(გრძნეული წრის წაშლას იწყებს. ფაუსტი წრიდან გამოდის.)

წავიდეთ, გზაში გაჯდება წვენი!

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი

შეგერგოთ! ტკბილად აგისდეთ ნატვრა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დღეს ვალი დამრჩა, ლამაზო, შენი.
ვალპურგობაზე მნახე და მზად ვარ.

ჯ რ ძ ნ ე უ ლ ი . ფაუსტს

ეგეც ნაილეთ, სიტყვებია, ზედ დასამლერი,
არ დაიზაროთ, დაჩქარებულ შედეგს იძლევა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დროზე დავიძრათ, დაიბეროს სისხლით ძარღვები,
დღეს მეტი უნდა იმოძრაო, რაც შეიძლება.
თან გზას გავკეცავთ, შეგასწავლო უნდა ნებისად
კეთილშობილი ხელოვნება უქმად რებისა.
რასაც შეგპირდი, არ გეგონოს სიტყვა ლიტონი,
შეიძვრის გული, აცეკვდება შიგ კუშიდონი.

ფ ა უ ს ტ ი

დამაცა, სარკეს კიდევ ერთხელ შევავლო თვალი!
ღვთაება მიხმობს! ზეციური სახება ქალის!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, შეეშვი! რა გაგიხდა მიმკრთალი ლანდი!
მალე თვალდათვალ სილამაზეს იხილავ ნამდვილს.

(სმადაბლა.)

ჰე-ჰე, ისეთი შეგიდგება წვა და წიანი,
ვინძლო ელენედ მოგალანდოს ყველა დიაცი.

ქუნა

ფაუსტი. ცხადნამოვლილი მარტყეცე

ფ ა უ ს ტ ი

ჩემო ლამაზო ქალბატონო, მკლავზე დაყრდნობით
უნდა შინამდე მიგაცილოთ აუცილებლად.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

არც ლამაზი ვარ, არც ქალბატონი,
გზასაც გავიგნებ გაუცილებლად.

(გვერდს აუქცევს და ფაღის.)

ფ ა უ ს ტ ი

ეს რა ბავშვია, ღმერთო, მიხსენი!
შემკულა ქალის ყველა ღირსებით.
თან კდემით სავსე, სათნო და ზრდილი,
თან კვიმატურად ნაპერწკლის მყრელი.
ან რა თვალ-წარბი, რა ბაგე-კბილი!
ვერ დავივინყებ ათასი წელი.
როგორ დახარა თვალები მორცხვად,
რა მოხდენილი პასუხი მომცა!
უცებ მომკვეთა, გასხლტა მალიად.

რა ლამაზია! რა ცინცხალია!

(შემოდის მეფისტოფელი)

ფ ა უ ს ტ ი

ეს გოგო დღესვე ჩემი გახდეს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რომელი გოგო?

ფ ა უ ს ტ ი

ახლა რომ გვერდზე ჩამიარა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მერედა, როგორ?

აღსარებიდან, საყდრიდან მოდის,
არ სცხია მწიკელი მცირედი ცოდვის.
მერხს უკან ვედექ ყურდაცქვეტილი,
ნამლად საჩემოს არაფერს მალავს,
გულმართალია და ზნეკეთილი,
არა, ასეთზე არა მაქვს ძალა.

ფ ა უ ს ტ ი

ნუ ხუმრობ! თოთხმეტს გადაშორდა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მუსუსი ნახე!

უმანკოების, სინმინდის ყვავილს,

ერთი სული აქვს, ნასწყვიტოს თავი,
არ მოუფრთხილდეს არავის სახელს!
სურს და, ინებეთ, მიერთვას უნდა.
რა ვქნათ, რომ ასე არ არის მუდამ...

ფ ა უ ს ტ ი

კანონებს მირჩევ, დიდო მაგისტრო?
ნახე მაგაზე ლაპარაკის დრო?
გულშეძრულია! მაგდებს ნამუსზე!
ჩამოლვენთილა მწარე ფიქრებით!
ან გოგოს მომგვრი ამსალამოსვე,
ან შუალამით, მორჩა, ვიყრებით.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ასე ერთბაშად რას გავხდები, ხომ არ გაგიჟდი!
მანდ რომ შემთხვევა გამოვყნოსო, მარტო მაგისტვის,
მეტიც არა ვთქვა, ორი კვირა მინდა მცირედი.

ფ ა უ ს ტ ი

დიდი რამ საქმე მიამიტი გოგოს ცთუნება!
ორი საათით მომცემოდა მშვიდი გუნება,
ეშმაკის გარჯას არც არაფრად დავიჭირებდი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შენ რა ფრანგივით ლაპარაკობ! ვიცი, განყრები,
მაგრამ სიამეს ნუ წაიხდენ სულის წასწრებით!
დაგემოვნება სჭირდება ტრფობას,
ტარიტურები, ნელ-ნელი თრობა,
ალმა-ჩალმანი, პირის კითხვა, ბადე-ფაცერი,
როგორც გვასწავლის რომანელთა ნათხრობ-ნანერი.

ფ ა უ ს ტ ი

უმაგისოდაც არ მაკლია, მე მგონი, მადა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, გვეყოფა ეს უაზრო ესკაპადები,
აქ არ გამოვა, გიმეორებ ნათლად და ცხადად.
მონადევლება პირველივე ხელის დადებით.
სუფთა, უმანკო არსებაა, ჯერ თითქმის ბავშვი,
აქ საჭიროა შორით მოვლა, შეუშვი თავში.

ფ ა უ ს ტ ი

მაშინ წამოდი, მიჩვენე ბინა,
მისი ოთახი, ის, სადაც სძინავს!
მომიღე რამე, მისგან ნაქონი,
ვთქვათ, ნვიესაკრავი, გინდაც ზონარი...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ანუ სურვილით ზედ დასაკონი,
მხურვალე გულის მოსაფონარი!
ნიშნად იმისა, რა ერთგულად გემსახურები,
დღესვე მიგიყვან, არ დაგტოვებ ბედთან მდურებით.

ფ ა უ ს ტ ი

ვნახავ? ჩავიკრავ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არც იფიქრო! შევალთ ცოტა ხნით.
შინ არ იგულო, ცარიელი გხვდება ოთახი,

სტუმრად იქნება გადასული მეზობლის ქალთან.
შეინოვ სურნელს. არაფერი, იმედის გარდა.

ფ ა უ ს ტ ი

ნამიძებს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არა, ჯერ შინ არის, დრომდე მოითმენ.

ფ ა უ ს ტ ი

არ დაგავინყდეს: საჩუქარიც გვინდა დროითვე.

(ჯადის.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

სწავლულს დახედე! ესე ყოველი,
იცის, საჩუქრით გასაჩარხია!
ნაცნობ ადგილებს მივივლ-მოვივლი,
აქ სადღაც-სადღაც განძი მარხია.

(ჯადის.)

საღამო

პატარა, სუფთა ოთახი

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე . თქმს იწნავს

ვინ იყო, ნეტავ, ის უცხო კაცი?
უცნობი ვაჟი, საყდართან, დილით?
გვაროვანია, არ უნდა ცილი,
ნარჩინებული ოჯახის შვილი,
სითამამეზე ეტყობა ყმანვილს.

(ჯადის.)

შემოდინ ფაუსტი და მეფისტიფელი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მომიყვანიხარ, აჰა, ბატონო!

ფ ა უ ს ტ ი

გთხოვ, ცოტა ხანი მარტო დამტოვო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . მიმოათვალიერებს იქაურობას

როგორი სუფთა გოგოა, ხედავ?

(ჯადის.)

ფ ა უ ს ტ ი

საამო ბინდო, მშვიდობა შენდა,
სამლოცველოთა მიმწუხრო ნელო!
და სიყვარულის ტკბილ-მწარე ელდა
იმედის კვალად ნათობს და ბნელობს.
სიმყუდროვეა რალაც სხვარიგი,
სხვა სისუფთავე, სხვა სიფაქიზე!
თბები, იმსჭვალვი ამ სიღარიბით,
იმნაირია, გულს რომ აგვისებს.

(საჯაროქელში ვადება.)

მიმიღე, ძველო სავარძელო, სევდით ფარულით,
შენს წუხილსა და სიხარულში შემოძღვე უნდა,
როცა სხვა იყავ, ტახტი იყავ მამამთავრული,
და გარეშემო პატარები გეხვივნენ გუნდად.
მათ გვერდით ალბათ ისიც იყო, ჩემი ძვირფასი,
ბავშვურად ლოყებგაფუნჩული, ღაბუა ჩიტი,
და მოხუც პაპას საშობაო საჩუქრისათვის
მადლობის ნიშნად დამჭკნარ ხელზე ჰკოცნიდა რიდით.
ო, როგორ ვიგრძენ, სანატრელო, შენი არსება!
შენი სულია ეს წესრიგი, სიღბო, სავსება!
თუ ეს ფარდაგი! თუ ეს სუფრა მარმაშიანი!
თუ სოხანეზე მოპნეული სილის შრიალი!
ეს კი...

(გდასწევს საწოლის ფარდას.)

რა ტკბილი ჟრუანტელი შემომაგება!
მთელი საათი, შემოძლია, გავჩერდე კრძალვით.
ვით მსუბუქ სიზმარს, ანგელოზის ციურ ხატებას
აქ განსახავდნენ, აქ ძერნავდნენ ბუნების ძალნი!
აქ წოვდა ძუძუს, აქ იწვა ჩვილი,
განგებისაგან ღვთაებად ქმნილი.

რისთვის მოსულხარ? რას ეძებ, რა გსურს?
შეკრთი? სისველე ჩადგა მზერაში?

რა უბრძოლველად მინებდი საცთურს,
საბრალო ფაუსტ, ვერ გცნობ ვერასგზით!
რა გჭირს? ჯადო გჭირს? გეცვალა მხარი?
სასიყვარულო სიზმარში ქრები?
ნუთუ რანიც ვართ, შემთხვევის ნებით?
მივალთ, საითაც დაგვბერავს ქარი?
ახლა რომ უცებ შემოვიდეს, რა პასუხს ეტყვი?
იმას, რომ სრულად ატანილხარ მდაბალი ჟინით?
შენდობა სთხოვე, საცოდავო, განექ მის ფერხთით!
კაცო გულდიდო, რა მცირე ხარ, რაოდენ კნინი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩქარა! საცაა გამოჩნდება, დროზე გავასწროთ!

ფ ა უ ს ტ ი

შორს, შორს აქედან! აღარ მოვალ უკან არასდროს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ესეც ზარდახშა! რა მძიმეა, შეავლე ხელი!
ნამრუდალია, საგანძური მოვჩხრიკე ძველი.
ნახოს და თვალი ვერ მოსწყვიტოს! აიღე-მეთქი,
დრო აღარ ითმენს, კარადაში სასწრაფოდ შედგი.
ახალ საუნჯეს გაპოვნინებს, არ გასტანს დიდხანს,
სათამაშოზე, ზიზილებზე ხარბია ბავშვი.

ფ ა უ ს ტ ი

არ ვიცი, მიღირს ეგ ამბავი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კიდევაც მკითხავს!

აი სეირი! გამოვიდა, ამოდ დავშერი!
სხვა დროისათვის, წმინდა სულო, კაცო მართალო,
შეგთხოვ, დამინდო, ასე უქმად არ მასხმარტალო.
ან იქნებ განძი არ გეთმობა, შენთვის მოგინდა?
მღელვარე სულში მეთავისე ამობოგინდა?
ლონეს არ ვზოგავ, დავწრიალებ, მივძვრებ-მოვძვრები –

(ზარდახშას კარადაში შედგამს და კარადის კარს კლიტვზე
კეტავს.)

დროა, ნავიდეთ! – შუბლზე კოპი, ხელზე კოყრები...
გოგო მოსურდა, სათნო და ნორჩი,
ვიქექე მტვერში, ვიხოხე შმორში,
არადა, თურმე ჯავრი რისი გაქვს!
შუბლს არ გაგიხსნის, დგას დაბლვერილი,
ჰგავს თუ, შესჭმუნავს თავალერილი
თავის ფიზიკა-მეტაფიზიკას.
ნავიდეთ, დროა!

(გაღიან.)

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე . სანათით ხელში

რამ ჩამოხუთა აქ ეს ჰაერი,

(ფანფარას გამოაღებს.)

გარეთ სიგრილე დგას იმნაირი...
ისე ვარ, თითქოს... რა მომდის ნეტა?
ოლონდ კი მალე დაბრუნდეს დედა!
მიკროთის, რალაცას მანიშნებს თვალი.
რა ვქნა, რატომ ვარ ასეთი მფრთხალი?

(ტანსაცმელს იცვლის და მღერის.)

იყო მეფე თულებს ქვეყნად,

გულის სწორზე მგლოვარი,
ოქროს თასი ხელად ეპყრა,
მისგან დანატოვარი.

ხელად ეპყრა, დაიღებდა,
აივსებდა, დაცლიდა,
მწარე ფიქრი წაიღებდა,
ცრემლებს ჩამომარცვლიდა.

მიეწურნენ როცა დრონი,
უამი ესაკლისა რა,
გასცა ყოვლნი სამკვიდრონი,
ერთადერთი – ის არა.

ლხინად უხმო თავის რჩეულთ,
უკანასკნელ სერობად,
დარბაზს დაჯდა პაპისეულს,
ზღვას რომ გადასცქეროდა.

ინადიმა ძველი რიგით,
ზენამოდგა ღვანლილი,
ზღვად ისროლა თასი იგი,
სამუდამოდ დაცლილი.

ის იყო და ფერი სცვლია,
დღენი გაუღევია,
ალარც ცრემლი უმარცვლია,
ალარც დაუღევია.

(კარადას გამოაღებს ცანსაცმლის დასაკიდებლად და
ზარდახშას დაინახავს.)

საიდან გაჩნდა ეს ზარდახშა? პირველად ვხედავ.
კარს კლიტე ედო, არც კარადა მქონია ღია.
უცნაურია! ვალი გასცა, ეტყობა, დედამ?
და ეს გირაოდ დაუტოვეს? ლამაზი კია!
შიგ, ნეტა, რა დევს? გასაღებიც თანვე ხლებია.
რა მოხდა, გავხსნი, ვნახავ ერთი, რა ნივთებია.
ვაიმე, ღმერთო! სამკაული რაგინდ-რაგვარი!

ჩემს დღეში რამე თუ მენახოს მაგის მაგვანი!
მე კი არა და ალტაცებულს ვის არ დატოვებს!
დამშვენდებოდათ მეჯლისებზე დიდ ქალბატონებს.
ნეტა ვისია? ვერ ვამსგავსებ გარს ვერავისას.
რა დაშავდება, ერთი ნუთით, მოდი, ავისხამ.

(მოიჩთვება და საჩუქეში იხედება.)

ო, ეს საყურე ჩემი იყოს, არა მინდა რა!
სარკეში თავი ვერ მიცვნია, მშვენის იმდარად!
იყავ ლამაზი, იყავ ნორჩი – მცირე ფასი გაქვს,
უნდა გეკიდოს ოქროები, ალმას-ლალები!
ათასში ერთხელ თუ მოხდება, ვინმე ყასიდად
ქებასაც გეტყვის, სანახევროდ, ჩანს, ებრალები.
ოქროთი იზომ-ინონება კაციც და ქალიც.
ოქრო და ოქრო ყველაფერში! ახ, ჩვენი ბრალი!

სეივანი

ფაუსტი ჩაფიქრებული ბოლთას სცემს. შემოდის მეფისცოფელი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

წყევლა და კრულვა! გარესკნელის დელგმა და სეტყვა!
გონს ვერ მოვსულვარ! სანყევარი არ მყოფნის სიტყვა!

ფ ა უ ს ტ ი

გინდა, მეც დამცე, ვგონებ, თავრეტი,
რა ამბავია, რა ხმაზე ყვირი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემს თავს ეშმაკთან გავამგზავრებდი,
თავად არ ვიყო ეშმათა ძირის!

ფ ა უ ს ტ ი

თქვი, რამ დაგჭმანა? ძგიდეს გასდე, შეგერყა სხვენი?
არაფერია, მე თუ მკითხავ, კიდევაც გშვენის.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მართლა რომ თავი გამტეხოდა, ვფიცავ, მერჩია!
ის განძი, ჩემგან მოკრებილი, ხუცის ხელშია!

რა ძრწოლა მოსდის, შენ არ იცნობ გრეტხენის დედას,
 როცა ნივთს რასმე თავის ახლოს პირველად ხედავს.
 ასეთ ამბებში, ვერას იტყვი, მართლა აქვს ყნოსვა,
 თავგადაკლული დღედაღამე ჩასცქერის ლოცვანს.
 ავეჯს დასუნთქავს, სად რა არის – გამოსწევს უჯრებს,
 წმინდა არის თუ უწმინდური, ყნოსავს და უჭვრეტს.
 ჰოდა, იმ განძის დანახვაზე, ჩემგან ნამრუდლის,
 უმაღვე მიხვდა, რომ საკმევლის სუნიც არ უდის.
 „შვილო, ქონება უწმინდური, – ეტყვის, – ნუ გინდა,
 რადგან ეშმაკის მახეა და სულის დილეგი.
 უნდა ღვთისმშობელს შევნიროთ და უფლის უბიდან
 თავზე მანანა დაგვაცვივა დანამდვილებით“.
 გოგომ დიდადაც ვერ იამა დედის საუბრით,
 ნაჩუქარ ცხენსო, ანდაზისკენ ფიქრი გაურბის.
 ასე გულუხვად ვინც მოართვა ძღვენი მეფური,
 როგორ იქნება, უღვთო იყოს და უკეთური!
 დედამ ხუცესი მოიყვანა. დახედა ხუცმა,
 და რა დახედა, გუნებაზე მოვიდა უცბად.
 მაინც დინჯია, არ უწყდება მსჯელობის ძაფი,
 ვინც მოითმენსო, მოიგებსო, უწონებს ნაფიქრს.
 „მძლავრი კუჭი აქვს ეკლესიას, ასულნო ჩემო,
 ქვეყნებს მთელ-მთელად მიირთმევს და, თუ რამე ევნოს!
 ყველაფერს ირგებს, მაგ საქმეში ვერავინ ტოლობს.
 ამგვარი განძის მონელებაც მას ძალუძს მხოლოს“.

ფ ა უ ს ტ ი

რატომ, სხვაც ვიცი სტომაქები ყოვლის მტვეველი,
 ვთქვათ და ხელმწიფე ან, თუ გნებავს, იუდეველი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მიჩხრიკ-მოჩხრიკა გულქანდები, საყურ-ბეჭდები,
 თითქოს არც რამე, ფერად-ფერად კენჭებს ეწვდები.
 კი, მაღლი ბრძანა, ოღონდ ისე, ძალისძალათი,
 გინდაც კაკალი გაეტნიოთ წწული კალათით.

ალუთქვა სრული შემწეობა ცად მოხვედრაში,
რითაც ძალიან გაუმხნევა გული დედა-შვილს.

ფ ა უ ს ტ ი

გრეტხენმა რაო?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა უნდა ქნას, ზის და განიცდის,
მდუმარე გახდა, გარინდული, გაუცინარი,
დღისით და ღამით სულ იმ განძზე ფიქრობს თავისთვის,
და მაინც უფრო გამომგზავნზე – „ნეტა, ვინ არი“?

ფ ა უ ს ტ ი

ახალს მიიტან, ეს პირველი ბევრიც არ იყო.
სამალავები სხვაც გექნება სათადარიგო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა ენაღვლება თქვენს მოწყალებას!
არაფრად უღირს ჩემი წვალება.

ფ ა უ ს ტ ი

აჩქარდი, ეშმაკ! არ იქნება, მე მგონი, ცუდი,
გვერდით რომ ცხოვრობს, იმ ქალთანაც გადასკვნა კუდი.
ჯერ ოლონდ განძი მომიძიე დაუხანებლად.

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არის, ბატონო! შესრულდება თქვენი ბრძანება.

(ფაუსტი ჭადის.)

იძრა ჯეელი! ვარსკვლავეთი აქვს გასატოპი!
სულ სატრფოსია მზეც, მთვარეც და ყველა მნათობი!

მეზობლის სახლი

მ ა რ ც ა

ეს რა ქნა ჩემმა ძვირფასმა ქმარმა!
ღმერთმა განსაჯოს, მე ბრალი არ მაქვს.
გადაიკარგა, დამაგდო მარტო,
სახლი, ცოლ-შვილი, – არაფერს დარდობს.
რა სჭირდა, ჭამდა რისი ნალველი?
სიყვარული თუ რა დავაკელი?

(ცირის.)

იქნებ მკვდარია, ჩამიღამა ფიქრმა თვალები...
არადა, ცნობა მაინც მქონდეს გარდაცვალების!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

შინა ხართ, მარტა?

მ ა რ ც ა

მოხდა რამე? შემოდი, გრეტხენ!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

მუხლები მითრთის...
კვლავ ზარდახშა! როგორც იმ ერთხელ!

აბანოზისა! აღარ ვიცი, სულ დავიბენი...
ნივთები, ორჯერ ლამაზები, ორი იმდენი...

მ ა რ ტ ა

დედას ნუ ეტყვი, არ სჭირდება ახალი ელდა.
წამოხვეტავს და გაქანდება მაშინვე მღვდელთან.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ამას შეხედეთ! ამას! ამას!

მ ა რ ტ ა

არ ვიცი, რა ვთქვა!

(მორთავს.)

სასწაულია! ბედნიერი გოგო ხარ მართლა!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ვერ გავიკეთებ, რად გინდა, ვერსად,
ქუჩაში – ვერა, საყდარში – ვერა.

მ ა რ ტ ა

დრო ნახო, უმალ გადმოდი ჩემსა,
გვიყვარს დიაცებს სარკეში ცქერა.
ჩახედავ, გოგო ამოგხედავს დედოფლის მგვანი!
მერე და მერე, დღეობებზე, ხან აქ და ხან იქ,
დღეს აგერ იმ ერთს გაიკეთებ, მეორედ ამ ერთს.
დედა ვერც ნახავს, ეტყვიან და მოვბოდავთ რამეს.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

მინც ვის უნდა მოეტანა, ვერ გამიგია!
მე მგონი, ვცოდავ, არ ვიქცევი, როგორც რიგია...

(კაკუნი კარზე)

ვაიმე, ღმერთო, დედაჩემი!

მ ა რ ტ ა , იჭყროტება

უცხო კაცია.

ნეტავ რა საქმე გასჩენია, საიდან მოდის?
მობრძანდით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვითხოვ თავმოდრეკით ქალებთან ბოდიშს.
დაგაფრთხეთ, მგონი. აგიტყხეთ განამანია.

მ ა რ ტ ა

რით გემსახუროთ, რას გვიბრძანებთ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

აქა მშვიდობა!

ქალბატონ მარტა შეერთლაინის ნახვა მინდოდა.

(მარტაგეტყვას შიანერდება და შეშკროთალი უკან-უკან იხევს.)

მ ა რ ტ ა

მე ვარ, ბატონო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი , მარტას. ხმადაბლა

მაპატიეთ, ცუდ დროს მოვედი,
მაღალშობილი სტუმარი გყავთ, ჯერ არ გცალიათ.
ჯობია, წაველ, საღამომდე დაგეთხოვებით.
გაუფრთხილებლად მოგადექით, ჩემი ბრალია.

მ ა რ ტ ა , ხმადაბლა

გესმის, გრეტელხენ, რა ცეცხლი ეცა?
დიიიდგვაროვან ასულად ეცან.

ჯ რ ე ტ ს ე ნ ი

ცდებით, ბატონო, სულ უბრალო გოგო ვარ ერთი.
შემთხვევით მოვხვდი ამ ძვირფასი ნივთების გვერდით
და სალალობოდ გავიკეთე, არ გახლავთ ჩემი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მარტო ეგ არა, ავსილობა ისეთი შუქით...
ისეთი მჭევრი გამოხედვა... იერი თუგინდ...
მოხარული ვარ, მოხარული! მაშ, ასე: ვრჩები.

მ ა რ ტ ა

რამე ამბავი მომიტანეთ? არ მეთმინება!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვერ გამოვდექი, ვნუხვარ, კარგი მახარობელი:
თქვენმა მეუღლემ დაუტევა ესე სოფელი,
თავი დაგიკრათ იმქვეყნიდან, – ჰქონდეს ლხინება.

მ ა რ ც ა

მოკვდა? მიშველეთ! ვაი ჩემ თავს! მოკვდა? ნავიდა?
მისანი გული! გამითენდა სიკვდილის დილა!

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

გამაგრდით, მარტა!

მ ა რ ც ა

ვერა, ვერა, ვერ გადავიტან!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნება მიბოძეთ, ყველაფერი მოგითხროთ წვრილად.

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

ო, ეს ნუთები გულშემზარავი!
არ შემიყვარდეს ნეტავ არავინ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დღეს აედარია, ხვალ დარი დგება,
მონაცვლეობენ შვება და ვება.

მ ა რ ც ა

როგორი ბოლო ჰქონდა საცოდავს?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ბედს არ ენება, მეტი დასცლოდა.

აქვს პადუაში საწოლი გრილი
და განისვენებს მარადი ძილით
სანტ-ანტონიოს საყდართან ახლო.
მოკლედ, მშვიდობით, ცოლო და სახლო!

მ ა წ ც ა

სხვა არაფერი?

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

იმქვეყნით გესავეთ,
გადაუხადოთ სამასი მესა.
სხვა არაფერი, არც ერთი გროში.

მ ა წ ც ა

არც ნივთი რამე? ბეჭედი, ბროში?
მოხეტიალე ქარგალი ბიჭიც
უმაღ მოიკლებს საჭმელს და სასმელს
და სამახსოვროდ იყიდის რასმე.
მათხოვრად ივლის...

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

ვწუხვარ, მადამ, რამის თქმა მიჭირს.
არა, მფლანგველი არ ყოფილა, საცთურს მინებდა.
თავსაც კიცხავდა, მაგრამ უფრო ბედს აგინებდა.

მ ა წ გ ე წ ე ტ ე

რარიგ მწარეა, ახ, კაცის ბედი!
რეკვიემს ვიტყვი, რა ძალმიძს მეტი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ლამაზო ბავშვო, ჯობს, ეგენი სხვებს შეატოვოთ,
გვირგვინი ისკვნათ, ეგ იფიქრეთ, – გათხოვდით მალე.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

მაგაზე ფიქრი ჯერ ადრეა, ჩემო ბატონო.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაშინ სიყვარულს დაეშურეთ, სატრფოსთან ალერსს.
აქავ დაატკობთ სულის ცხონებით,
ვინ ბედნიერსაც ჩაეკონებით!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ჩვენში არ არის, მომიტევეთ, ეგეთი ნესი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არის, არ არის, სულერთია, ყოველდღე გვესმის.

მ ა რ ტ ა

მითხარით, როგორ აღესრულა?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჩემს ხელში თითქმის,
მწირ სარეცელზე, მაინც ალბათ სარეცლად ითქმის,
თორემ რაც იყო, სანეხვე და დამპალი ჩალა.
სამაგიეროდ, ისე მოკვდა, ვით ქრისტიანი,
თუმცა ბოლომდე ვერც მოთვალა, რა გაჰყვა ვალად.

მოთქმით ნანობდა ცოლისა და ოჯახის ღალატს.
„როგორ გავწირე! მძულს, – გმინავდა, – თავი ტიალი!
არ მაპატიებს, ეგ სიმწარე წამიტანია!“

მ ა რ ც ა , ტრის

კეთილო სულო, გაპატიე დიდი ხანია!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

„მკლავს გახსენება, ამირია თუმცაღა კვალი!
ღმერთია მოწმე, ჩემზე მეტად მას უდევს ბრალი“.

მ ა რ ც ა

გონს გადასულა! ჰგავს ნაბოდვარს! ნამდვილ ნაბოდვარს!
სამარის კართან ასეთ ცოდვას როგორ ამბობდა!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

კი, ბოდვას ჰგავდა, – ცალი ფეხით იყო იმქვეყნის.
ისე, ცოლქმრობის ღრმა ცოდნითაც ვერ დავიკვებნი.
კვენესდა: „წელეზე ფეხს ვიდგამდი, არ ვმჯდარვარ უქმად,
შვილებს ვსახავდი, შემომქონდა ალალი ლუკმა.
მაინც არ იქნა, არ მალირსა მშვიდი ცხოვრება,
გზებზე წანწალი ვამჯობინე, გაუპოვრება!“

მ ა რ ც ა

მე არ ვწვალობდი? მე კი მქონდა მშვიდი გუნება?
არც სიყვარული დამიფასა, არც ერთგულება?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არა, რას ბრძანებთ, თქვენი დარდი აცოდვილებდა,
სურდა, პირნათლად წამდგარიყო ცოლთან, შვილებთან.
თქვა: „ნადავლისთვის გამოვედით მალტიდან როცა,
უმალ ცოლ-შვილზე აღვავლინე მხურვალე ლოცვა.
ზენამ კეთილად გაიგონა ვედრება ჩემი,
შემოგვახვედრა განძით სავსე თურქული გემი,
სულთანისათვის აკრეფილი მიჰქონდა ხარკი.
კარგად ვიომე, წილიც მერგო საკმაოდ კარგი“.

მ ა რ ც ა

მერე რა უყო, სად წაიღო? დაფლა იქნება!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ისეთი დაფლა, ალიკვალი არ მიიგნება.
კეთილმა ქალმა ნეაპოლში, ტკბილმა, ფოფინამ,
ეულს, მარტოსულს უცხოობა არ აგრძნობინა.
გამოაყოლა სახსოვრადაც ისეთი ძღვენი,
ვერ მოიშუშებ სიკვდილამდე, რაც გინდა ქენი.

მ ა რ ც ა

ეს გარეცხილი! აღვირახსნილი!
შვილებს ქურდავდა ბილნი, თახსირი!
თან სამარცხვინო ასეთი სენი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰოდა, კიდევაც გასდინდა წვენი.
გირჩევთ, არადა, რა რჩევა გინდათ, –
ამ ერთ წელიწადს იგლოვეთ მშვიდად
და მერე გემი აიღეთ სხვაზე.

მ ა რ ც ა

ღმერთო, მეორეს ვის ვნახავ ასეთს,
ასე კეთილს და ასე მიამიტს!
მოვიგონებდი იმ წლებს სიამით,
რომ არა მისი ზოგ-ზოგი ჩვევა,
სმა და ბანქო და კახპებში თრევა.

მ ე თ ი ს ტ ო თ ე ლ ი

რას იზამთ, აკი ღვთის შემწეობით
საცელქო ამბებს თქვენც ეწეოდით.
თუ ასე გავბრით, არც შევეჭვდები,
მზად ვარ, გავცვალოთ ჩვენი ბეჭდები.

მ ა რ ც ა

ბატონს ხუმრობა ჰყვარებია! ამბობთ სამასხროდ!

მ ე თ ი ს ტ ო თ ე ლ ი . თავისთვის

სანამ სიტყვაზე დამიჭერდეს, უნდა გავასწრო,
თორემ ეშმობაც ვერ მიშველის, ბაღე მზად არის!

(მარჯვრეცხ)

გულში რა ხდება? დარისაა?

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

დარის? რა დარის?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი , თავისთვის
ბავშვია, კვალიც არ ატყვია ჯერ დიდობისა!

(ხმაშალა)

აბა, ქალებო, ტკბილად გნახეთ!

მ ა რ ჯ ე რ ე ტ ე

გზა მშვიდობისა!

მ ა რ ტ ა

ერთხელაც გაგრჯით, დაგიძახებთ ერთ დაძახებას,
სად, როდის მოკვდა, დამიმონმებთ, დრო რომ გექნებათ.
სასამართლოდან დამჭირდება ცნობის აღება,
„კვირის ფურცელშიც“ დამჭირდება გამოქვეყნება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

სხვა მონმეც გვინდა, კიდევ ერთი, რომ ცნობა მოგცენ.
თან ამხანაგი მახლავს ბედად, მაგ ამბის მომსწრე.
გნებავთ, მოვიყვან?

მ ა რ ტ ა

თუ სიკეთეს გამინევთ მაგდენს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეს კარგი გოგოც ხომ დაგვხვდება, მაგ პატივს დაგვედებს?
ზრდილი ვაჟია, ნამყოფია სად და სად არა.
ნახავთ, ყოველმხრივ კმაყოფილი თუ არ დარჩებით.

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

სირცხვილი დამწვავს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

სულ ტყუილად, ჩემო პატარავ!

ქალი ბრძანდებით ხელმწიფესთან გამოსაჩენი.

მ ა რ ც ა

ამ სალამოსვე თქვენს მეგობარს გამოსდეთ ხელი.

აბა, ნახვამდის! აქ, სახლს უკან, ჩემს ბალში გელით.

ქუნა

ფაუსტი. მეფისცოფელი

ფ ა უ ს ტ ი

რა ქენი? შეხვდი? ესაუბრე? საქმე გამოდის?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ბრავო! კვლავ ცეცხლი გიკიდია, დაბოლთავ ქშენით!
კარგი, დანყნარდი, მოკლე ხანში გახდება შენი,
მარტასთან ნახავ, მეზობელთან, ამ სალამოთი.
ოქრო ქალია, მაგ ამბებში მრავალთა მჯობი,
მაჭანკალა და ცოტა-ცოტა ბოშური ნყობის.

ფ ა უ ს ტ ი

მით უკეთესი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რალაც უნდა, ოლონდ, ჩვენგანაც.

ფ ა უ ს ტ ი

უნდა, ცხადია! სულ ასეა მთელი ქვეყანა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არა, ეს თხოვნა სხვა რიგის არის,
შენ რასაც ფიქრობ, იმას არა ჰგავს.
ხელისმონერით ვადასტურებთ, რომ მისი ქმარი
წევს პადუაში სამუდამო წმინდა ალაგას.

ფ ა უ ს ტ ი

მთლად აგიბურდავს ყველაფერი დაწყობის ნაცვლად!
ჭკუა გაქვს ახლა? იმსიშორეს მჭირდება წასვლა?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

სად წასვლა? sancta simplicitas! შენც იტყვი, რაღა!
სხვა მაგ საქმისა რა გვცოდნია, დავაგდებთ ქალაღდს.

ფ ა უ ს ტ ი

მაშინ ჩაგვშლია ჩანაფიქრი, ნუ მთხოვ უჯეროს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ო, წმინდა კაცო, ო, სიმართლის საღვთო ჭურჭელო!
შენს დღეში ვითომ ცრუ ჩვენება არ მიგიცია!
მაშ, ის რა იყო, შუბლუტეხად, კაცთა რაობის,
პირველსაწყისთა მოძრაობის თუ უძრაობის,
ღმერთის, სამყაროს მიდექ-მოდექ დეფინიცია?
სჭარბობს რითიმე მაგ ამბებთან შენი ლაციცი,
ვთქვათ, იმას, მარტა შვერტლანინის ქმარზე რაც იცი?

ფ ა უ ს ტ ი

სოფისტი ხარ და ცრუ ხარ და ყბედი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ანდა, ვინც ნახა ცოტათი მეტი.
და განა ხვალვე საბრალო გრეტხენს
თავს არ დაუელის ალალი მეტრფე?
არ დაიწყება სიტყვების ბლანდვა?

ფ ა უ ს ტ ი

სულ წრფელი გულით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰოდა, მეც მანდ ვარ.
გულწრფელი ფიცით არ დაიწყება
მარადიული ტრფობის მტკიცება?

ფ ა უ ს ტ ი

კარგი, დამეხსენ! გრძნობას, რომელიც
მიპყრობს, ბობოქრობს, აღმურში მახვევს,
სიტყვებს რომ ვარგებ დაუცხრომელი,
მაგრამ ვერა და ვერ ვარქმევ სახელს,
მიმიჩანს მალლად, მიმიჩანს წმინდად,
სიცოცხლის ფასად მივესწრაფები, –
მარადიული ვუნოდო გინდაც,
სიცრუე მითქვამს შენი საფერი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არადა, მაინც მე ვარ მართალი.

ფ ა უ ს ტ ი

მოვრჩეთ, დაზოგე ჩემი ფილტვები!
ვინ შეგედრება ენის ჭარტალით,
რას დაგიმტკიცებ, თუ ახირდები!
გეტყვი, არ გეტყვი, შენსაზე დგახარ.
კი, მართალი ხარ, მჭირდები რახან.

ბალი

მარჯვნივ ფაუსტთან ხელგაყრილი – მარცხა და მეფისცოფელი –
მოსეირნე წყვილებად.

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

ცდილობთ, დამინდოთ, უხერხულად არ ვიგრძნო თავი,
მესაუბრებით ბევრის მცოდნე, როგორც თანასწორს.
ვინც ხშირად მგზავრობს, იცის ხალხის კარგი და ავი,
გულს გაგიკეთებს, არ დაგხედავს მაღლით არასდროს.
ჩემსავით გოგო თქვენს ნაფიქრალს მხარს ვერ აუბამს,
რა უნდა ახლდეს სასიამო მასთან საუბარს...

ფ ა უ ს ტ ი

შენი ეგ ერთი გამოხედვა, ეგ სიტყვა ერთი
ყველა სიბრძნეზე, დამერწმუნე, მეტია ჩემთვის.

(ხელზე ჰკოცნის.)

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

რას სჩადით! კოცნა ასეთი ხელის!
ნაჯაფარია, თვითონვე ხედავთ!
საქმე და საქმე დღეები მთელი, –
ნესრიგი უყვარს, მკაცრია დედა.

(წაივლიან.)

მ ა რ ტ ა

და სულ გზაში ხართ? არასოდეს ჩერდებით დიდხანს?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა ვქნა, ასეთი ხელობა მაქვს, ჩემი ბედია.
შევხვდები ხოლმე, სადაც გული დარჩენას მითქვამს,
მაგრამ, რა საქმეც მაბარია, ითხოვს ხეტიალს.

მ ა რ ტ ა

ჯერ ადვილია, დრო ჯერხნობით მსუბუქად მიქრის.
არ ჩამომდგარა სანამ სუსხი, გზად ყოფნაც გართობთ.
მაგრამ ოჯახზეც საქიროა დროულად ფიქრი,
ცხოვრების ბოლოს როგორია დარჩენა მარტო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

წარმოვიდგენ და შორითვე მზარავს!

მ ა რ ტ ა

და მაინც დასტვენთ, არ ფიქრობთ არას?

(ჩაივლიან.)

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ზრდილობის ენა, ტკბილი სიტყვები!
ნასვლის უმაღვე დაგავინყდებით.
თქვენს მეგობრებში ჭკუა-გონებით,
იცით, ვერავის შევეწონები.

ფ ა უ ს ტ ი

რას არქმევ ჭკუას? ფრთა გეპყრას ბატის?
ამბობდე ნაზუთხს? ითხოვდე პატივს?

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

როგორ!

ფ ა უ ს ტ ი

ასეა. სათნოებამ, ალალმა გულმა
თავისი თავის უმეტესად არ იცის ფასი.
რასაც მე პატივს მივაგებდი ყველაზე უმალ,
კდემას, სინრფელეს, ბუნებრივი სიკეთით ავისილს.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

თუ ნუთით მაინც გამიხსენებთ, შორს რომ იქნებით!
მე მთელი ხანი გამელევა თქვენზე ფიქრებით.

ფ ა უ ს ტ ი

ხშირად ხართ მარტო?

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

დავტრიალებ საყოლს თუ საქონს,
რა ცოტაც არის, მოვლა უნდა, თვალი და ხელი.
მოახლე არ გვყავს, მე ვალაგებ, ვრეცხავ და ვწველი,
სადილს ვამზადებ, იქით კიდევ, ჯარა და მაქო.
დედას ადრითვე სულ საქმეში ვყავდი ჩართული,
მკაცრი ქალია, მომჭირნე და აკურატული.
არა, ჩვენს წესზე, ღარიბები, ალბათ, არ გვეთქმის,
მამამ სახლ-კარიც დაგვიტოვა, მინის ნაკვეთიც.

ისე, ბოლოხანს, დროს თუ ვიტყვით, საკმაო დრო მაქვს,
შინ ორნი დავრჩით, აღარ მინევს იმდენი შრომა.

ძმა ჩვენთან ერთად აღარ ცხოვრობს, – ჯარისკაცია.

დაიკო მყავდა, არ მოგვესწრო, მოკვდა პანია.

მარტოს მებარა, მე ვუვლიდი, ვწვალობდი რამდენს!

მანინც იმ ტანჯვას ავირჩევდი სულით და გულით,

დღესაც რომ – ოი, საყვარელი! – ცოცხალი მყავდეს...

ფ ა უ ს ტ ი

თუ გგავდა კიდეც, ანგელოზი ყოფილა სრული!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

მამა ახალი მკედარი გვყავდა, როდესაც გაჩნდა,
დედა, ლოგინად ჩავარდნილი, აზრს ვერ იკრებდა,

ისეთი იყო, გადარჩენას ვინ იფიქრებდა...

საბრალო ბარტყი! – ერთადერთი მე დავრჩი მასთან.

დედა ნელ-ნელა, ნაბიჯ-ნაბიჯ მობრუნდა ქვეყნად,

ჩვილს მე ვადექი, დედის ძუძუ არც უგემია,

რძით გამოვზარდე წყალნარევით, რა უნდა მექნა!

შევესისხლხორცე, გრძნობა მქონდა – მხოლოდ ჩემია!

ჩემს მკლავებში და ჩემს კალთაზე წამოიჩიტა,

შემომლიმოდა, პანანინა ხელებს მიწვდიდა.

ფ ა უ ს ტ ი

რამდენს ხარობდი ალბათ მასთან მისათუთებით!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

მაგრამ, რომ გითხრათ, ხშირად მქონდა მწარე წუთებიც.

ლამით აკვანი თავთან მედგა, სანოლის გვერდით,

ერთი ფაჩუნიც მალვიძებდა, შეკრთომა ერთი.

უნდა მეჭმია, თუ არ ეძინა,

ცოტა ხნით ჩემთან გადმომწვინა.
ატირდებოდა, ავდგებოდი, ვუნანავებდი,
დავცეკვაობდი, დაწყვეტილი მქონდა მკლავები.
დილით კი საქმე, იქ – ბაზარი, აქეთ – ნახირი.
ხან ცომის ვარცლზე, ხან სარეცხზე ვიყავ ნახრილი.
მეკარგებოდა ზოგჯერ მხნეობა,
იმდენი საქმე დამეხვეოდა.
სამაგიეროდ, როგორი ტკბილი
ხდებოდა ხოლმე ჭამა და ძილი!

(ჩაივლიან.)

მ ა რ ც ა

ეხ, ბერბიჭებო! საბრალოა, ვინც გაჩნდა ქალად!
რა თმენა უნდა თქვენს მოქცევას, რამდენი ძალა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნეტავ თქვენდარი დამმოძღვრელი უნინ მყოლოდა!
არ მომიწევდა, ნამომეწყო საქმე ბოლოდან.

მ ა რ ც ა

გამოტყდით, თვალი არავისთვის დაგიდგამთ ჯერაც?
ფუძე რომ გქონდეთ, დავიჯერო, სულ არ გინდებათ?
ნუ დამიმაღავთ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი ცოლი და თბილი კერა
სჯობს, ნათქვამია, მთელი ქვეყნის ავლადიდებას.

მ ა რ ც ა

მერე? სიმშვიდე არ გწყურდებათ? არც სითბო ცოტა?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგად მხვდებიან, საცა მივალ, ვერ ვიტყვი ცოდვას.

მ ა რ ც ა

მე სერიოზულ განზრახვაზე გესაუბრებით.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგით ხუმრობას ვერ გავებედავ ვერა უფლებით.

მ ა რ ც ა

ახ, ვერ მიმიხვდით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაპატიეთ, ძალიან ვწუხვარ.

თუმცა მიგიხვდით: გულის სითბო გეზოძათ უხვად.

(ჩაივლიან.)

ფ ა უ ს ტ ი

ნამსვე მიცანი, შემოსული როგორც კი მნახე?

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

თვალი დავხარე, მოგარიდეთ უნებურ სახე.

ფ ა უ ს ტ ი

ზედმეტი გკადრე, მაპატიე, საყდართან იმ დღეს,
უზომოდ ვნანობ ჩემს თავხედურ ქცევას და სიტყვებს.

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

გითხრათ, გავოგნდი, ასეთ ამბავს პირველად შეეხვდი.
ვერ იტყვის ჩემზე კაციშვილი ვერაფერ საძრახს.
არა, იმგვარიც რა შემატყო, ვფიქრობდი ჩემთვის,
ჯიქურ მომეჭრა და უჯერო სიტყვები დაძრა.
ნუთუ მაქვს რამე საჩოთირო, ვეცან ეგეთად?
ერთი წამითაც არ შებრკოლდა, ისე მეკვეთა.
მაგრამ აქ, შიგნით, რალაც მოხდა თანდათანობით,
თქვენს გამართლებას, გამოვტყდები, კიდევ ვლამობდი.
არადა, თავზეც ვბრაზდებოდი, – ნეტავ რით არი,
რა მომდის, ბრაზი არ გამომყვა არავითარი...

ფ ა უ ს ტ ი

ძვირფასო!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

კარგი, როგორც იყო... შევეშვათ ამას...

(ყვავილს მოწყვეტს და ფურცლებს თითო-თითოდ აკლის.)

ფ ა უ ს ტ ი

გვირგვინს წნავ?

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

არა. ნუ დამცინებთ, შევეყვი თამაშს...

ფ ა უ ს ტ ი

რა თამაშია? რას ბუტბუტებ?

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ვუყვარვარ – არა...
ხომ არ დამცინებთ?

ფ ა უ ს ტ ი

ახლოს მოდექ, დათვალე წყნარად!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ვუყვარვარ? არა? – თქვი, ყვავილო! – ვუყვარვარ? არა?
ვუყვარვარ!

ფ ა უ ს ტ ი

აჰა! დასტურს ამბობს ყვავილთა ენაც.
მისი ფურცლებით სრულ სიმართლეს გაუნყებს ზენა.
გესმის? უყვარხარ!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

სულ ვცახცახებ...

ფ ა უ ს ტ ი

ნურაფერს უფრთხი!
სამარადისოდ გაგრძელდება ნეტარი წუთი!
სასონარკვეთა ვერ მოიცავს, ნუ გეფიქრება!
არა აქვს ბოლო! უსაზღვროა! მარად იქნება!
არა აქვს ბოლო! დაე, რასაც ვერ იტყვის სიტყვა,

თქვას გამოხედვამ, უნებურმა შეხებამ გვითხრას!

(მარცხენა ხელს ხელზე მოუჭერს და ცაჩხის, ფაუსტი უკან დაედევნება.)

მ ა რ ც ა

ბინდიც ჩამოდგა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ავიძრებით, დროა აშკარად.

მ ა რ ც ა

ვერ გეუბნებით, დარჩით-მეთქი, რამ აგაჩქარათ.
უმალვე რამეს შემნამებენ, იტყვიან ბოროტს,
ჭორის ბუდეა, თქვენ არ იცით, რა ხალხი ცხოვრობს,
არ ურჩევნიათ არაფერი მეზობლის ჭვრიტინს,
ვერ გადაიფრინს უმაგათოდ ლობეზე ჩიტი...
წყვილი რა გვექნა?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შესასვლელთან მოვკარი თვალი,
მანდ შეფართქალდნენ. ვიშ, ფარვანა! არ აკრთობს ალი!

მ ა რ ც ა

ვაჟი, მე მგონი, მოგვეხიბლა, სტუმარო ჩვენო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვაჟიც და ქალიც. ეს ქვეყანა მაგაზე შენობს.

სახლაკი პაღში

შემორბის მარჯვერეტი კარსუკან იძალება, თითს ტუნთან მიიტანს და
სამზერში იყურება.

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

მოდის!

ფ ა უ ს ტ ი

თამაშობ? ნამაქეზე, ჰო, ნამაქეზე!
არ გეშინია, რომ დაგაცხრე უცბად ბაგეზე?

(ჰკოცნის.)

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე . კოცნას უბრუნებს
ძვირფასო კაცო, მიყვარხარ და სულ მეყვარები!

(კაკუნი კარზე.)

ფ ა უ ს ტ ი

ვინ არის?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი
ძმა და მეგობარი! გახსენ კარები!

ფ ა უ ს ტ ი
მხეცო! პირუტყვო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი
დაგვილამდა, დროა, ყმანვილო!

მ ა რ ც ა , შოუახლოდება
გთხოვთ! გვიან არის!

ფ ა უ ს ტ ი
ნებას მომცემ, შინ მიგაცილო?

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე
ნახვამდის, არა, დედა მომკლავს!

ფ ა უ ს ტ ი
ჩვენ, აბა, აქეთ.
ნახვამდის!

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე
მალე შეხვედრამდე!

მ ა რ ტ ა

მშვიდობით გნახეთ!

(ფაუსტი და მეფისტოფელი ტადიან.)

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ღმერთო, რამხელა ჭკუა და სიბრძნე!
რას ჩაენვებოდნი, გუმანით ვიგრძენ.
რაც კი რამ არი, ცისა თუ მიწის,
სულ ნაფიქრი აქვს! ხედავს და ესმის.
ვდგავარ უბირი, სირცხვილით ვინვი...
საოცარია, რა ნახა ჩემში?

ცყე და ტაძოქვაბული

ფ ა უ ს ტ ი . პარტო

მაღალო სულო, ყველაფერი, რასაც შეგთხოვდი
ცეცხლის ალიდან გამოშზირალს, მებოძა სრულად,
ამაო ხილვა არ ყოფილხარ, მეძღვნა უკლებლივ.
ბუნების მთელი საბრძანისი გადმომიშალე,
მეგრძნო, შემეტკბო, სამაგისოც მომმადლე ძალა.
თვალდაცეცებულ, გაოცებულ მგზავრად კი არა,
თანაზიარად მომიყვანე, სიღრმეში მხედად,
შიგ ვიყურები, ისე როგორც მეგობრის გულში.
ჩამოატარებ ჩემ წინაშე სულდგმულთა წყებას,
მაცნობ ჩემს და-ძმებს ბუჩქნარებში, წყალში, ჰაერში.
როცა ტევრებში ქარიშხალი ბლავილით დაძრწის,
როცა ტორტმანით ძირს ეცემა ფიჭვი ვეება
და თან, გზადაგზა, სხვა ხეების ტოტებს მოამსხვრევს,
და გრგვინვა მისი დაცემისა ხეებს დაივლის,
მყუდრო მღვიმეში შემოგყავარ, მშვიდ სამყოფელში,
სადაც იდუმალ სასნაულთა მოსახილველად
ჩემივ სიღრმისკენ მაგნებინებ უჩინარ ბილიკს.
როცა ჩემს თვალწინ ბაკმიანი ქათქათებს მთვარე
და შუქთა კრთოლით გარეშემო სიმშვიდეს აფენს,
კლდის კედლებიდან მენვდებიან, სველი შქერიდან,
ძველისძველ ჟამთა ჩვენებები ვერცხლოვანები,
და სილბოს იძენს უმკაცრესი მჭვრეტელი ნება.

მაგრამ სრულყოფას ვერ ეწევა ძეხორციელი,
მაგასაც მივხვდი. ნეტარების ამ სავსებაში
ღრჯუ, კადნიერი, უნდო სული მომეც მეგზურად,

ურომლისობაც უკვე მიჭირს. ის კი ქირქილით,
უგვანი ღმეჭით, სიტყვის ერთი გადაბრუნებით
არარად მიქმნის, რაც რამ შენგან ძღვენი მებოძა.
მშვენიერების დამანახა წმინდა სახება,
სიშმაგის ცეცხლი, დამბუგველი, დამიგზნო მკერდქვეშ.
ნეტარებას და წყურვილს შორის ვარ გახიდული,
ველტვი, განველტვი, აღარ ვიცი, გზა სად ვეძებო...

(შემოდის მეფისცოფელი.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ცხოვრება უკვე მოიბეზრე, განდაგან დახვალ?
რა გეპოვება ამ უღრანში გულგასახარი?
ერთუამს კარგია შეუჩვევლის რისამე ნახვა,
მაგრამ მასუკან – კვლავ ახალი, კიდევ ახალი!

ფ ა უ ს ტ ი

თავიდან მომწყდი! აღარ გეყო ჩემი ნამება?
თუნდაც ასეთი მშვენიერი დღის ჩაშხამება!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰო, კარგი, კარგი, როგორც გენებოს.
სულ გაგეცლები, თუ გიხარია.
ველარ ავუველ ამდენ გინებას,
თან ემსახურე შლეგს და შარიანს!
ეგზავნ-ერბინე, იდინე ხვითქი,
იგმინე, ფეხი ნელეებზე იდგი...

ფ ა უ ს ტ ი

ნუ იტყვით, გული მოუკვდა წრფელი!
გაბეზრებისთვის მადლობას ელი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უჩემოდ, მიწის საბრალო ძეო,
რა სულს ლაფავდი, არც გახსოვს თურმე!
აგხსენ, ძალივით ეჯაჭვე თეოს,
ჩმახებისგანაც რამდენი გკურნე!
სულით და ხორციით ნაგვემ-ნატანჯი
უჩემოდ დღემდე ვერც მოატანდი.
ბნელში დამჯდარხარ ახლაც ჭოტივით,
კვლავ იმ ძველებურ ჰანგზე მოტირი,
ანდა ყურსიხარ გომბეშოსავით
სველ ქვებზე, ხავსში, საზრდოს მცნოსავი.
ვერ გამოვებერტყე შენგან სწავლული,
მაინც იმ შხამით ხარ მონამლული.

ფ ა უ ს ტ ი

უკაცრიელი ეს ადგილი, მთიან-ტყიანი,
სხვა ძალას მაძლევს, მიყვარს მარტოს აქ ხეტიალი.
ეჭვად ხვდებოდე, როგორ დავალ, რა ფრთაშესხმული,
აივებოდი ჩემს მომართაც შურით ეშმურით.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შეებათაშეება – მთის კორტოხზე ლამეში ნოლა,
განსაკუთრებით, თუ ცვარ-ნამიც აისხი ბროლად.
ცასა და მიწას გულში იკრავ საღვთო პირცოფით,
ივრცობა სიღრმე და თვითონაც ღმერთად ივრცობი.
ფლობდე, სუფევდე, გრძნობ ძარღვებში ძალას საკმარისს,
შენია სრულად იმ ექვსი დღის ნაშესაქმარი!
მაგრამ ეს მთელი მგზნებარება, რაზომცა დიდი –

(უხამსი ფესტი.)

ამით თავდება – სირცხვილისგან ვერ ვამბობ, რითი...

ფ ა უ ს ტ ი

ფუი, თახსირო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

განათუ ტყუი!

ფუი და კიდევ ათასგზის ფუი!

ოლონდ ეგ არი, კაცთა გულში სულ სხვა ქარია,
რაც სათნო ყურებს ებილნებათ, გულს უხარია.

უმადურობით ნუ მიზეზს მომდებ,

თავს იტყუებდი – გაცალე დრომდე,

მაგრამ დიდხანსაც ვერ გაძლებ ასე.

უსაგნო ფიქრებს, შიშებს, შმაგობებს,

ერთხელ ხომ იყო, უკვე აჯობე,

ისევ შემოდექ ცხოვრების გზაზე!

შენი ძვირფასი შინ ზის მწუხარე,

ალარაფერი გულს არ უხარებს,

არ გამოსდიხარ ფიქრიდან წამით,

უყვარხარ, გიცდის ცრემლების ლამით.

როგორც უეცრად მომსკდარი წყალი,

გამოზაფხულზე, თოვლი რომ დნება,

ენებად მიაწყდი, წამლეკი ძალით,

ჩავლილა ღვარი, ჩამცხრალა ვნება.

რა ჭირად გინდა, აქ დადგა ტახტი,

იჯდე, ემეფო ულრან წიაღებს,

გეყოს ჭოჭმანი, ქმენ, მისი გახდი,

სიყვარულისთვის ჯილდო მიაგე!

დღე სანყალობლად მილოლავს მისთვის,

ცაზე გადადის ღრუბლების ჯერი,

სარკმელს აკრული გდარდობს და გიცდის,

„ახ, ჩიტი ვიყო“, მონყენით მღერის.

ყველა ნაფიქრალს ცრემლი სტანია,

დღეა, ღამეა ბნელი.

მხიარულია, ნალვლიანია,

მაინც გდარდობს და გელის.

ფ ა უ ს ტ ი

გველი ხარ, გველი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . თავისთვის

ჰგავს, გაები!

ფ ა უ ს ტ ი

გიკრძალავ სისინს!

განვედ, წყეულო, არ გაბედო ხსენება მისი!

მომწყდი, გამშორდი, ნუ აღვიძებ იმ სიტყბოს ჩემში,

ნახევრად უკვე შეშლილი ვარ, ბოლომდე შემშლის!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მას კი ჰგონია, გაქცევა გინდა.

თითქმის ასეა, არ ცდება დიდად.

ფ ა უ ს ტ ი

მაინც მასთან ვარ! მარად უცვლელი!

მაინც ახლოა, შორს ვიყო რაგინდ!

უფლის სხეულსაც შურით ვუცქერი,

ის რომ ეხება მთრთოლარე ბაგით.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მე კი შენი მშურს, თუ გინდა სწორი:

ტყუპი ქურციკი შრომანთა შორის...

ფ ა უ ს ტ ი

უ, მაჭანკალო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ეგ მას უთხარ, მაშელობის მომგონს!
აკი იმუამსვე, როცა შექმნა ბიჭი და გოგო,
კეთილშობილი ეს ხელობაც გამოგვიგონა,
და არც შემცდარა, გამოადგა მერე თვითონაც.
განა ისეთი რა გითხარი? მლანძღავს და მთათხავს!
მიბრუნდი-მეთქი მის სენაკში, მიხედე სანყალს.
მაგაზე შექმენ ამოდენა მოთქმა-გოდება?

ფ ა უ ს ტ ი

ლმერთო, მის მკერდზე დავანება, გულზე მითბობა!
რა ზეციური ნეტარება არ დაითმობა!
არადა, რა ვქნა, თუ ვერ ვწირავ, თუ მეცოდება...
რადგან ვინა ვარ? დავწრიალებ სული მწუხარი.
არა მიზანი, არა ფესვი – ვცხოვრობ ზმანებით.
როგორც ჩანჩქერი, კლდიდან კლდეზე გადმოქუხარი,
თავდავიწყებით უფსკრულისკენ მივექანები!
ის კი ბავშვური, სათნო, კეთილი,
ცხოვრობს, ანთია სანთლის სადარად,
ქოხში, მთის ძირას, თავის პატარა
საზრუნავებში გამოკეტილი.
რისთვის მივამსხვრევ კლდეებს პიტალოს
ღვთის გარეგანი?
რასაც მივწვდები, თან დავიტანო
და სულ ეგ არი?
მიშველე, ეშმაგ, შიშით გასენილს!
მო, ჯოჯოხეთო, ბჭენი გახსენი!
რაც არის, არის! ახდეს! ვნებდები!
მისი ვარ! ამინ! ვდებ ამის აღთქმას!
გადაიხლართოს ჩვენი სვე-ბედი,
ორივე ერთად ქვესკნელმა დაგვთქას!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ისევ თუხთუხი, ზარი და ზათქი,
ერთად ალუფხვა მინის და ზეცის!
ველარ პოულობ, თუ ხედავ, ადგილს,
მიდი, სულელო, ნუგეში ეცი!
იყავ თამამი! ნუ იქრობ ხალისს!
ბოლომდე გასწი – სათქმელი ეს მაქვს.
უკვე ეშმაკის გასხია წყალი,
სასონარკვეთა არ შვენის ეშმაკს!

ჯ რ ე ტ ხ ე ნ ი ოთახი

ჯ რ ე ტ ხ ე ნ ი , ჯაზსთან

გულო, როგორ დამძიმდი,
რა მიმკრთალი ძგერ!
დამეკარგა სიმშვიდე,
ვერ ვნახე და ვერ.

რა ვქნა, საით წავიდე,
კვალი ამერია,
სადაც იგი არ არის,
ყველგან სამარეა.

თავი ჩემი საბრალო
გონს წვალეებით იკრებს,
აღარ იცის, რა უყოს
ამ დაწყვეტილ ფიქრებს.

გულო, როგორ დამძიმდი,
რა მიმკრთალი ძგერ!
დამეკარგა სიმშვიდე,
ვერ ვნახე და ვერ.

სულ წრიალი გზაზე,
სულ სარკმელში ცქერა,
ერთადერთი ფიქრი –
დავლანდავ თუ ვერა?

ტანი – მჭევრი, მაღალი,
მხნე, ამაყი სვლა,

თბილი, ღიმილიანი
შემოხვედრა კვლავ!

საუბარი წყნარი,
თუ მის ხელში ხელი,
თუ, ვაიმე, კოცნა,
ურუნტელი ცხელი!

გულო, როგორ დამძიმდი,
რა მიმკრთალი ძგერ!
დამეკარგა სიმშვიდე,
ვერ ვნახე და ვერ.

ძალა მომცა – მოვნუსხო,
სიყვარულით შევეკრა,
ხელი მაგრად ჩავჭიდო,
არ გაეუშვა ჩემგან!

დავენაფო ბაგეზე!
აგრე! კიდევ აგრე!
სული ველარ მოვითქვა,
მის კოცნაში გავქრე!

პარცას ზალი

პარჯერეტი და ფაუსტი

პ ა რ ჯ ე რ ე ტ ე

მინდა, ჰაინრიხ, რალაც ვთხოვო...

ფ ა უ ს ტ ი

რად გინდა თხოვნა,
თქვი, საყვარელო!

პ ა რ ჯ ე რ ე ტ ე

ნებას მომცემ, რწმენაზე გკითხო?
გულით სუფთა ხარ, კეთილი ყოვლად,
რწმენა კი, რა ვქნა, გაკლია თითქოს.

ფ ა უ ს ტ ი

დავეხსნათ მაგას, ჩემო ბავშვო! მიყვარხარ, იცი.
თავის განირვაც შემოძლია, ვინც მიყვარს, მისთვის.
ყველას თავისი რწმენა ჰქონდეს და ეკლესია.

პ ა რ ჯ ე რ ე ტ ე

არა, ეგ არა! უნდა გწამდეს, როგორც წესია.

ფ ა უ ს ტ ი

ნესია?

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ნმინდა საიდუმლო გნამს ზიარების?

ფ ა უ ს ტ ი

მნამს.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

გულით არა. არც საყდარში დაიარები.
ნუთუ არასდროს აღსარების არ გიდგას ჟამი?
გნამს კია ღმერთი? ნეტავ შველა შემეძლოს რამით...

ფ ა უ ს ტ ი

ჩემო ძვირფასო, ფიქრობ, ვინმეს ხელენიფება,
თქვას მაგ კითხვაზე გადანყვეტით: „დიახ, მნამს ღმერთი?“
ღვთისმსახურთა თუ ბრძენმეტყველთა პასუხი მკვეთრი,
ვაგლახ, დაცინვად უფრო ისმის, ვიდრე მტკიცებად.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ანუ, არა გნამს?

ფ ა უ ს ტ ი

გეხვენები, ნუ სჯი მარტივად.
რით უნდა მივწვდეთ?
სახელს დავდებთ – ზღვარს გადავდივართ.
თავი მლილადაც გვესახება, უფლის ხატადაც.

რომელი იტყვის: „მნამს, გათავდა!“ „არ მნამს, გათავდა!“
 ყოვლისმომცველი,
 ყოვლისმპყრობელი
 საკუთარ თავზეც, შენზეც, ჩემზეც თანაბრად სუფევს.
 ცა მაღალია, მინა მყარია
 და ღამის ბნელში
 მონუსხულნი ვარსაკვლავებს ვუმზერთ!
 როცა თვალეებში ჩაგაცქერდები
 და ყველაფერი შენკენ მოილტვის,
 შენი გულისკენ, შენი ფიქრისკენ,
 უჩინრად ხილულ საიდუმლოს გრძნობ შენს გარშემო?
 აივსე მისით, მინდობილად გადაეხსენი,
 და როცა მწვავე ნეტარებით მოგიცავს განცდა,
 დაარქვი გული, სიყვარული, ბედნიერება,
 დაარქვი ღმერთი, სულერთია, რა სახელს მისცემ.
 რაა სახელი? ამოფშვინვა, ბოლქვი კვამლისა,
 ბურუსის დარად ეფარება ცის სიკაშკაშეს!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ამასვე ამბობს პასტორი ჩვენი,
 ოღონდ ცოტათი სხვაგვარი ენით.

ფ ა უ ს ტ ი

თავის ენაზე ამბობს ყველა, ყოველი რჯული.
 მე – ჩემს ენაზე, ისე, როგორც მკარნახობს გული.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ლამაზად ისმის, მაგრამ ცრუა ეს ლაპარაკი.
 არა და არა, ქრისტიანულს არ ჰგავს არაფრით.

ფ ა უ ს ტ ი

ძვირფასო ბავშვო!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

და თან ისიც ლოდივით მანევს,
მაგნაირ წრეში რომ გიყურებ.

ფ ა უ ს ტ ი

სად? რომელ წრეში?

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

შენს თანამგზავრზე გეუბნები, მაგ პირჭმახ კაცზე,
სახის, ასეთი ამაზრზენის, არ ვარ მნახველი,
შემომხედავს და თითქოს გულში ჩამასო ეშვი,
რალაც ბნელი და შეუვალი მიპყრობს ნალველი.

ფ ა უ ს ტ ი

სულ უმიზეზოდ ეშინია ჩემს დედოფალას!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

მოდის უხამსი და ყველაფერს ირგვლივ მობლაღავს.
არ მჭირს არავის სიძულვილი, მაგრამ ეს ლიზლი,
ახლოს თუ არის, მამბანებს შიშით და ზიზლით.
ფლიდიც მგონია, ამასთან ერთად.
თუ ცოდვას ვამბობ, შემინდოს ღმერთმა!

ფ ა უ ს ტ ი

რა ვქნათ, არსებობს ეგეთი ხალხიც.

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

მაგრამ მათ გვერდით ცხოვრება არ ღირს.
დადის, დაძვრება, როგორც ავსული,
დამცინავი და ბოლმით ავსილი.
არ შეუძლია, უყვარდეს ვინმე,
ზედ ანერია უხიაგ შუბლზე.
მხუთავს, ვიხრჩობი, ამომდის გმინვა,
საკვირველია, შენ როგორ უძლებ!

ფ ა უ ს ტ ი

ოი, გუმანი ანგელოზური!

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

ხელშესაშლელად განგებ მოსული
უცებ რომ თავზე ნამოგვედგომია,
ალარც მიყვარხარ, ასე მგონია,
ასე მგონია, შენს თავს მაგლოვებს!
ვერც ლოცვას ვამბობ მის სიახლოვეს!

ფ ა უ ს ტ ი

განზიდულობა ჰქვია მაგას. დანყნარდი, ნუ თრთი!

მ ა რ ც ე რ ე ტ ე

კარგი, ნავედი.

ფ ა უ ს ტ ი

მომისმინე, რისი თქმა მსურდა...
ნუთუ არასდროს დამიდგება ნანატრი ნუთი,
გულდანყნარებით მკერდი მკერდზე და სული სულთან...

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ახ, მარტო ვინვე, დედაჩემი არ იყოს ახლოს,
არ ჩაკვეტავდი შემოსასვლელს ურდულზე ღამით!
მაგრამ ძილი აქვს – უმნიშვნელო აღვიძებს ჩქამი,
იქვე, ადგილზე, გავთავდები, ერთად რომ გვნახოს.

ფ ა უ ს ტ ი

ეს გამომართვი, ჩაუნვეთებ სასმელში სამ წვეთს.
დილამდე ისე დაიძინებს, თავს აღარ ასწევს.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

შენი გულისთვის, ღმერთო ჩემო, რას არ ჩავდივარ!
ხომ არას ავენებს?

ფ ა უ ს ტ ი

არ მენდობი? არა, ნამდვილად.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ცვილივით გავხდით... განუსჯელი... განუკითხავი...
უმალ დაგყევი ყველაფერზე, რაც არ მითხარი...
იმდენი დავთმე, თავს ბედკრულმა იმდენი ვიდე,
არც ვიცი, რამე დასათმობი დამრჩალა კიდევ?

(ვადის.)

(შემოდის მეფისცოფელი.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რაო, ფარვანამ?

ფ ა უ ს ტ ი

ველარ იშლი, მსტოვარო, თვალთვალს?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ვერ დაგიმაღავ, გულისყურით გისმენდით მართლა.
დიდად ვიამე! რაზე მსჯელობთ თურმე მარტონი!
კატეხიზმობი გამოსცადეს დოქტორ-ბატონი?
უყვართ გოგონებს, როცა ვაჟი ღვთისმორჩილია,
ტლინკებს არ აყრის, ხასიათი უფრო რბილი აქვს.

ფ ა უ ს ტ ი

შე ყიამყრალო, ყველაფერზე კადრულობ ღლიცინს?
ცდილობს, ნანყმედა ამაცილოს, მშვენივრად იცი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მოგდო საბელი? ლამის არის, ცრემლმა დაგლამოს!

ფ ა უ ს ტ ი

ყბა დააყენე, შე ნეხვის და ცეცხლის ნაგრამო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თურმე ფიზიოგნომისტიკაც ესმის გოგონას,
ჩემი სახე და სიპირჭმახე ამაზრზენია!
მიხვდა, ნილბიდან დაფარული არსიც მოჟონავს,
თუ ეშმად არა, შემიგულა ბოროტ გენიად...
მოკლედ, ამაღამ?

ფ ა უ ს ც ი

შენ რა მაგით?

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

როგორ თუ მე რა?

მეც მიხარია, ჩემიცა მაქვს მანდ გულის ძგერა.

სყაროზე

ტრეტენი და ლიზენი, კოკებით ხელში

ლიზენი

გაიგე, ბერბელს რა შემთხვევია?

ტრეტენი

სად გავიგებდი, ვზივარ კერასთან,
არვის ვნვევივარ, არვინ მნვევია.

ლიზენი

მეც, ეს წუთია, მითხრა სიბილამ.
აშუშპრდა გოგო, მეტი ირბინა
და, ეგეც ეგრე, ხიფათს ვერ ასცდა!

ტრეტენი

მაინც რა მოხდა?

ლიზენი

ზღვარს გადამხტარა,
ერთის მაგივრად ორი გამხდარა.

ტ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ღმერთო!

ლ ი ზ ხ ე ნ ი

ახია, მაშ, რა ეგონა!
ყელზე ეკიდა, მკერდზე ეკონა.
ცეკვას და თამაშს არ აკლდებოდა,
პირველი ვარო, ყუნწში ძვრებოდა.
თავი მიაჩნდა მზეთუნახავად.
სხვები ვინ ვყრივართ, რისი რალა ვართ!
შეჰფართქალებდა სანუკვარებლად,
ლეინოს და პაშტეტს ანუგბარებდა.
თან საჩუქრებსაც ურცხვად ართმევდა.
მონყდა ყვავილი! აღარ გამრთელდა.

ტ რ ე ტ ხ ე ნ ი

სანყალი გოგო!

ლ ი ზ ხ ე ნ ი

ნუ გებრალეზა!
ის გაიხსენე, ჩვენი ნვალეზა,
დედა რომ ღამე დაგვსახამდა დგიმთან!
ჩვენ ვსაქმობდით და მაგისტვის ლხინდა!
სამალავეები, ბნელი შუკები,
გრძელი ამბავი საჭუკჭუკები!
ახლა იგემოს, მიიზლას ფასი,
შემოიმშვენოს ცოდვილის ფლასი!

ტ რ ე ტ ხ ე ნ ი

იქნებ შეირთოს?

ლიზხენი

იპოვე შტერი!
გარს ყვავილია ათასი ფერის.
თან, რა გგონია, ადგა და ფრინდა!

ჯრეტხენი

ცუდი საქმეა.

ლიზხენი

შეულდნენ გინდაც!
დაუკუნავენ ბიჭები გვირგვინს,
კართანაც ბრელოს მოვუყრით ირგვლივ.

(ჯადის.)

ჯრეტხენი . შინისკენ მიმავალი

ო, როგორ ვგმობდი, როგორ ვკიცხავდი,
რა სითამამით განვიკითხავდი,
თუ შეცდებოდა გოგო სანყალი!
ხელში მეჭირა ცოდვის სანყავი.
ვერ ვპოულობდი სიტყვებს საკმარისს,
შავად შემემკო შავი ნაქმარი!
დღეს რაღას იტყვი? შენს თავს რას ეტყვი?
ვდგავარ, ვკანკალებ ცოდვით ნასეტყვი.
არადა, ღმერთო, რა გრძნობამ შობა!
რა სითბო ახლდა, რამხელა ნდობა!

ჯალავნის ნიშთან

ნიშში ძგლოვიარე ღეთისშშობლის გამოსახულება. მის წინ
ყვაილებზადგმული ლარნაკები.

ტ რ ე ტ ნ ე ნ ი . თავის ყვაილებსაჲ ამატებს

მრავალმნუხარეო,
ცრემლით მშუქარეო,
დამხედე, მომაპყარ სახე,
ვინც ძისა შენისა,
გზა გავლე თმენისა,
ნამებით სიკვდილი ნახე!

იდექი მტირალი,
მამისკენ მზირალი
და ოხვრას გზავნიდი ათასს.
ვინ იგრძნოს შენსავით,
ვინ მიხვდეს შენსავით, –
ტკივილი ძვლებამდე მატანს!

როცა კი მარტო ვარ,
ცრემლები მალტობენ,
ვტირი და ვტირი და ვტირი.
მოვსულვარ ვედრებით,
შენ გეიმედები!
მოვსულვარ მსხემი და მწირი.

არა დღე უცრემლო არ მაქვს,
დამხედე, წყალობა ჰყავი!

ცრემლები შვერიე ცვარ-ნამს,
დილით რომ გიკრეფდი ყვავილს.

მზემ ისევ მომისწრო დილას
სანოლზე ნამომჯდარს, მჭირალს.
გხედავ და იმედი მიკრთის!
მიმიღე, კეთილად ზრახე,
წყალობით მომაპყარ სახე,
გამომხსენ სირცხვილს და სიკვდილს!

ღაბე

ქუჩა გრეტხენის სახლის წინ

ვ ა ლ ე ნ ც ი ნ ი . ფარისკაცი. გრეტხენის ძმა

როდესაც სადმე სუფრაზე, ლხინში,
პირს მოირღვევდა ვილაცა ყინჩი,
ნამოინწყებდა სატრფოთი ქადილს,
რომ მისი დარი არავინ დადის,
მსგავსია ამის, მსგავსია იმის,
ვიჯექ და მუჭში ვმაღავდი ღიმილს.
რანამსაც ჭიქას დადგამდა დაცლილს,
ნამოვდგებოდი, ავწევდი სასმისს:
„აქოს, საქებრად ვინ უჩანს ვისაც,
მე სადღეგრძელოს ვსვამ ჩემი დისას,
მთელ ამ მხარეში გოგო არ ვიცი
ჩემი გრეტხენის შესადარისი“!
ჭიქაზე ჭიქის ნკრიალ-ნკარუნი –
„დალოცვილ იყოს“! „ვსვამთ სიხარულით“!
„არ არის გოგო“, იტყოდნენ ზოგნი,
„მთელ ქვეყანაზე, გრეტხენის მჯობნი“!
სხვა ზოგნი კიდევ, ყინჩნი აქამდე,
ჩაჩუმდებოდნენ, ენებს ყლაპავდნენ.
იყავ, იგლიჯე ახლა თმა-წვეერი,
სახე დამალე, ბნელში ჩაძვერი!
გადაკრულები, გადმოკრულები,
შხამის ეკლები, განზე თქმულები...
ვუსმენ დაბლვერით ბოროტთა ხითხითს,
ვზივარ და ვალებს ვერაფრით ვიხდი,

ვერ ვეუბნები: „ჩაკვდი, მტყუარო!“
რა შევაგებო? რით ვიუარო?

ორნი მოდიან... გავდგები განზე.
თუ ის კაცია, ავეუგებ ანდერძს!

ფაუსტი და მეფისტოფელი

ფ ა უ ს ტ ი

რა სიბნელეა! ერთადერთი მოკრთის ნათელი,
ბაზილიკაში უქრობელი ბაზმა ანთია.
იქით და იქით წყვდიადია გაუფანტველი...
გულშიც, არ ვიცი, რა მიზეზით, ეგ წყვდიადია.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მე კიდევ უინი შემიდგა კატის,
სახურავებზე პარვით რომ დადის,
საქმეს რომ ეძებს ბნელში საღვანებს,
წაიმძუნავენებს, წაიბაცაცებს.
ისიც მიმატებს შიგნიდან ლიტინს,
ზეგ ვალპურგობის ლამეა დიდი.
აი სადა აქვს ფასი კატობას,
აი სად იცი, ფხიზლობ რატომაც.

ფ ა უ ს ტ ი

მანდ რალაც განძი ციალებს, მგონი.
იქნებ მოვხელოთ რაიმე ღონით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ტალერებია ლომისთავება.
კი, მაგ საქმეშიც უნდა ჩავებათ.

ფ ა უ ს ტ ი

არაფერი ჩანს სხვა დანარჩენი?
რამე ისეთი, სატრფოს სამშვენი...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

თუ არ მეშლება, ბრწყინავს ფარღული,
ალმასის თვლებით შემოსარკული.

ფ ა უ ს ტ ი

კარგია, თორემ გული მიკვდება,
როცა უძღვენოდ მისვლა მიხდება.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ასეც არ ვარგა, ხელმადლიანო,
ზოგჯერ მუქთაზეც უნდა იამო.
ვარსკვლავიანი ღამეა წყნარი,
სერენადების შემიდგა ქარი.
რამეს ვუმღერებ, ზნეობით ავსილს,
უფრო ადვილად გატეხოს ნავსი.

(გიტარაზე პლერის.)

აქ რას ეძებ, ამ სისხამზე,
კატრინ, სატრფოს კარად?
რაც მომხდარა, საყვარელო,
ის მოხდება კვალად,
შინ შეგიყვანს ქალიშვილად,
გამოგიშვებს ქალად.

მერე მორჩა, ცალად ივლი,
გაფრენილა ჩიტი!
დაითმენდი, სანატრელო,

ცოტას მოიციდიდი,
სანამ ბეჭედს საქორწინოს
არ მოირგებს თითი!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი . წინ წამოდგება

შე მართლა კატავ, მანდ ვის გაღნავი?
სრულად მოგაგებ, რისიც ხარ ღირსი!
ჯანდაბას იქით შენი საკრავი!
ჯანდაბას იქით პატრონი მისი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

შუა გააპო საცოდავი ჩემი გიტარა!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

თავიც ახლავე გაგეპობა, შე ვიგინდარავ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

აბა, დოქტორო, დაგვანახე, ფრთებს როგორ გაშლი!
კალამი გვერდზე მიაყუდე, დრო დადგა დაშნის.
მიდი, ეკვეთე, მინას შერიე!
შენ თავს დაესხი, მე ვიგერიებ.

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

მოიგერიე, მაშ, ეს დარტყმა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რატომაც არა!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

ამასაც მოჭრი?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

უსიკვდილოდ.

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

ეშმაკი გფარავს!

ანაც ეშმაკი თვითონვე ხარ, წამერთვა მკლავი!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მოდი, აძგერე!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი . ძირს ეცემა

ვაი დედა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მიდრია თავი.

დროზე წავიდეთ, სანამ ვინმე გამოვარდნილა,
განგაშს ატეხენ, ვერ გავაღწევთ მერე ადვილად.
პოლიციისა მე ვიცი და გავსილმა ქისამ,
მაგრამ სამთავროს დიდ ბეჭედთან ვერაფერს ვიზამ.

(ვადიან.)

მ ა რ ტ ა . სარკლიდან

გამოდით, ხალხო!

გ რ ე ტ ხ ე ნ ი . სარკლიდან
ჩირალდნები!

მ ა რ ც ა

გამოჭრეს ყელი!
კაცს კლავენ, ხალხო, შეელა გვინდა, არ დაახანო!

ხ ა ლ ხ ი

აქვილაც გდია!

მ ა რ ც ა . სახლიდან გამოდის
მკვლელი ნახეთ! რა იქნა მკვლელი?

გ რ ე ტ ხ ე ნ ი . სახლიდან გამოდის
ვინ გდია?

ხ ა ლ ხ ი

შვილი დედაშენის!

გ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ღმერთო მალალო!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

მორჩა, მივდივარ, აღსრულდა ნება!
ადვილად ითქმის, ადვილვე ხდება.
აბა, ქალებო, შეწყდეს ქოთქოთი,
მისმინეთ ყველამ, აქეთ მოგროვდით!

(ყველანი ჯარს შუშოუხვევიან.)

ხარ, ჩემო გრეტხენ, ჯერ ისევ ბავშვი,
დახტი და ჭკუა არ გიდევეს თავში,
ჰოდა, საქმესაც უძღვები ცუდად.
თუ კახბა გახდი, ნურც ნულარ კვნესი,
იცხოვრე შენი კახპური წესით,
ყველა ხელობას მიყოლა უნდა.

ჯ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ძმაო! ვაიმე! რას ამბობს, ღმერთო!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

ღმერთს დაეხსენი, შორს დაგრჩა ერთობ!
რაც მოხდა, მოხდა, რაღას ვუშველით,
იყავ მშვიდი და ნირშეუშლელი,
ერთი წაგივა, მეორე მოვა,
დაგედებიან გროვად და გროვად,
რიგში ჩადგება მთელი ქალაქი,
გადაგივლიან ალაყ-მალაყით.

თავიდან ცოდვა ბნელდაბნელ დადის,
შემოიბურავს ღამეულ რიდეს,
აქვს უთვალავი ხრიკი და ხლათი,
კლავენ, არ კვდება, ბლენძდება კიდეც.
უკვე არაფრის არა რცხვენია,
ამაზრზენია სახება მისი,
მაგრამ რაც უფრო ამაზრზენია,
უფრო თამამად გამოდის მზისით.

ის, რასაც ვხედავ, ახდება ხვალვე,
ყველა სიკეთეს განეშორები,
კეთროვანივით შეაკრთობ გამვლელს,
არ გაგირევენ შენი სწორები.
ვერც საკურთხეველს გაეკარები,

დაგეხურება საყდრის კარები.
ვერ მოირთვები ოქროს ძენკვებით,
ლანდი გახდები, ჩრდილი მალული,
ცეკვა-თამაშებს ველარ შეჰყვები
კობტად საყელომომაქმანული.
საპყარ-გლახებთან დაიდებ ბინას,
ამოითხვრება შენი მშვენება.
კიდევ შეგენდოს მალალთა შინა,
სანამ იცოცხლებ, გდევს შერვენება!

მ ა რ ტ ა

კედები, ცოდვილო! სინანულს მოდი!
სულს ნუ იმძიმებ ახალი ცოდვით!

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

შე მაჭანკალო, შენც გიდევს წილი,
ხმას როგორ იღებ მაგის ჩამდენი!
გადაგინაყო ძვალი და რბილი,
შემენდობოდა ცოდვა რამდენი!

ვ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ვაიმე, ძმაო...

ვ ა ლ ე ნ ტ ი ნ ი

მადროვე ცოტაც.
შენყვიტე ცრემლის ეგ ნიაღვარი!
როდესაც ურცხვად მინებდი ცოდვას,
მეც მაშინ მომკალ, ჩამეც ლახვარი...
მორჩა, ეს იყო ცხოვრება ჩვენი!
მივდივარ, როგორც ჯარისკაცს შეენის.

(კვდება.)

ცაქარი

ღუთისმსახურება, ორგანი, საჯალობელი

გრეტხენი მლოცველთა შოჩის. მის უკან ბოროტი სული.

ბოროტი სული

სხვა იყავ, გრეტხენ,
სუფთა, აუმღვრეველი,
როცა, ჯერ ისევ უმანკო,
მოდოდი აქ, საკურთხეველთან,
დაფურცლულ ლოცვანს გადაშლიდი,
ლოცვებს იღუდუნებდი,
და გული შენი ცალკერძ ღმერთით,
ცალკერძ ბავშვური თამაშებით ჩქროლავდა!
გრეტხენ!
ახლა სად გიდევს გული?
რა ცოდვას,
რა სიავეს იზრახავ?
თუ ლოცულობ დედის სულისათვის,
ხანგრძლივი სატანჯველი რომ განემზადა
შენი წყალობით?
შენს ზღურბლთან ვისი სისხლი ანთხევია?
რა იძრა,
რა ფაჩუნებს შენს წიაღში,
ძრწოლით სავსე, ძრწოლით ამავესებელი?

ჯ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ვაი ჩემს თავს!
როგორ გავერიდო
ამ შავბნელ ფიქრებს,
ჩემდაუნებურ
თავში დაფუთფუთებენ!

ქ ო რ ო

Dies irae, dies illa
Solvat saeculum in favilla!

(ორჯანის ხმა)

ბ ო რ ო ც ი ს უ ლ ი

ვხედავ –
რისხვის დღე მოინია!
ცემენ საყვირები!
საფლავები განხმულან!
და შენი გული,
ფერფლიდან აღმდგარი,
საუკუნო ცეცხლისკენ მიიზიდება!

ჯ რ ე ტ ხ ე ნ ი

ნეტავი აქედან გადამკარგა!
საგალობლები გულს მიფლეთენ!
ორჯანის ხმაზე
სისხლი მეყინება!

ქ ო მ ო

Judex ergo cum sedebit,
Quidquid latet adparebit,
Nil inultum remanebit.

ჯ რ ე ც ხ ე ნ ი

სუნთქვა მიჭირს!
კედლები მხუთავენ!
თალები მძიმედ მანვეებიან!
ჰაერი! ჰაერი!

ბ ო მ ო ც ი ს უ ლ ი

დაიმალე!
ცოდვა და ბრალი არ დაიმალება!
სინათლე? ჰაერი?
ვაი შენდა!

ქ ო მ ო

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus?
Cum vix justus sit securus.

ბ ო მ ო ც ი ს უ ლ ი

პირს გარიდებენ
წმინდანები!
ზარავთ ნათლიერთ,
ხელი გამოგიწოდონ!
ვაი შენდა!

ქორო

Quid sum miser tunc dicturus?

ტრეტენი

მეზობელო! თქვენი ფლაკონი!

(ძირს გულწასული უცემა.)

ვალპურგობის ღამე

პარცის მთიანეთი, შირვესა და ელენდის შემოჯარენი.
ფაუსტი და შეფისტოფელი

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არ გინდა, ახლა ცოცხზე იჯდე და მიფრინავდე?
მე, ჩემდათავად, ყაბულსა ვარ, ავმხედრდე ვაცზე.
რაც არ ვიარეთ, კარგა ძალი კიდევ წინა დევს.

ფ ა უ ს ტ ი

მაინც ქვეითად ვამჯობინებ, რამდენი რაც დევს.
სანამ ფეხები მმორჩილებენ, ეს როკიც მყოფნის,
გზის შემოკლებას მირჩევნია, დამდინდეს ოფლი.
ჯერ ლაბირინთად მიმოხვეულ ხევებს მიჰყვები,
ზემოთ და ზემოთ ორნოხია, კლდეები სალი,
ალაგ ლიკლიკით, ალაგ ბროლვით გადმორბის წყალი, –
მიყვარს ხალისით მოსირმული ეს ბილიკები!
არყისხეს, ნახე, სამაისო ქათიბი მოსავეს,
ფიჭვიც კი, კუმტი, გაზაფხულის შეჰხარის მოსვლას,
დე, მათი ფეთქვა ჩვენც მოგვედოს, ტანი აგვივოს!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მე ნუ მიმათვლი, ვერას ვატყობ თავს სამაგისოს.
განუწყვეტელი ზამთარი მაქვს ტანში ჩამდგარი,
გზაც თოვლში მიყვარს, გარეშემოც ყუფდეს ზამთარი.

რა ნალელიანად გადმოგვცქერის მთვარის ნალევი!
ნითლად ბუუტავს და არ ანათებს, მივალთ წვალებით.
ყოველ ნაბიჯზე უნდა შედგე, სულ შიში გქონდეს,
ხეს არ შეანყდე, არ გაედო გადმოხრილ კბოდეს.
მოხეტიალე ნათება ჩანს გორაკის ფერხით.
გზას გაგვინათებს, ამოვიხმობ, კარგ დროზე შევხვდით.
ეჰეი, ჩვენკენ, მეგობარო! ციალებ უქმად!
მოდე, წაგვიძეხ, გვინინამძღვროს მაგ შენმა შუქმა!

მ ო ხ ე ტ ი ა ლ ე ნ ა თ ე ბ ა

ოლონდ, იცოდეთ, ჩემი ნირი სხვაა სრულიად,
აცად და ბაცად, ზიგ ზაგებით სიარულია.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რაო, ჭუტალავ, ადამის ძეს, ლამობ, ნაბაძო?
გასნი ეშმაკის სახელით და უაცაბაცოდ,
თორემ ჩაგაქრე, შე სანყალო, ერთი შებერვით!

მ ო ხ ე ტ ი ა ლ ე ნ ა თ ე ბ ა

უმალვე მივხვდი, ხართ პატრონი და მბრძანებელი.
ნება თქვენია, გაგინათებთ ჩემი ხამხამით,
მაგრამ ჯადოსგან სიგიჟე სჭირს მთასაც ამლამით,
გზა ცერად გარბის, რალაც უფრო სხვანაირია,
მე ნურაფერი დამბრალდება, თუ აირია.

ფ ა უ ს ტ ი . მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი .
მ ო ხ ე ტ ი ა ლ ე ნ ა თ ე ბ ა (მონაცვლეობით მღერია)

სიზმრის მხარეს მივადექით,
ჯადოსა და ხიბლის მხარეს.
დაგვატარე შენი ფეხით,

გაგვინათე, ჩინჩხლი ყარე,
მრუმე სივრცე გადაგვიხსენ!

ხეთა მწკრივი, რიგი რიგზე,
ჩვენს ბილიკებს გარეუბრის.
ახორხლილა კლდეთა ზურგი,
აქშენილა ცხვირი კბოდის,
ხვრინვასავით ხმები მოდის!

ნაკადული მოხტის ქვებზე,
მოლიკლიკებს, ლელეს ეძებს.
მხოლოდ ჩქეფს თუ მღერის რასმე?
დღეთა ძველთა, ფერუცვლელთა,
შვებას მოთქვამს, ტრფობის ელდას,
სიყვარულის ტირილს მასმენს...
მორაკრაკებს სიყრმის ექო,
წკრიალ-წკრიალ ჩასდევს ბექობს!

უჰუ! შუჰუ! – კივის ჭოტი,
ხმას უნაცვლებს ბუკიოტი,
ჩხიკვი, ჩხართვი... ფხიზლობს ყველა.
ბუჩქებს შორის ტრიტონი ზის,
სხვებთან ერთად ფხიზლობს ისიც,
გრძელფეხება, სქელმუცელა.
გზა შეუკრავთ შიშველ ფესვებს,
გადაწვდილან განიგანად.
ფეხს წამოსდებ, დაგაფეთებს,
გადახლართულ გველებს ჰგვანან.
ყვერებს ვხედავ კოყრებიანს,
რვაფეხებად მოძვრებიან.
ათასფერი, ათასგვარი
მიდი-მოდის თავგთა ჯარი.
გუნდი ციციანათელათა
აიძრა და აფერადდა.
მოარიდეთ დროზე თვალი,
აგვებნევა გზა და კვალი!

ვერ მივმხვდარვარ უკვე თავად,
მივდივართ თუ აქვე ვდგავართ,

ყველაფერი ბრუნავს ირგვლივ,
კლდე არის თუ ხე თუ ჩირგვი.
მოფერხისე მათი წყება
სად ილევა? სად იწყება?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

არ ჩაქანდე! ხელი მჭიდდე!
შუა თხემი ამონისლდა.
გადანათდა კიდით კიდე
მამონი და მამონის მთა!

ფ ა უ ს ტ ი

როგორც რიჟრაჟის სუსტი ციაგი,
მოჟონავს დაბლით სინათლე მკრთალი.
რაც არ ბნელი და ღრმაა ნიალი,
მაინც ანთია, არ ქრება კვალი.
აქ ამოკვამლდა, იქ ცეცხლსაც ირევს,
მიიკლაკნება ვინრო ზოლებად,
მერე თავს უყრის ნაკადებს მცირეს,
ნიაღვარივით მიიბრძოლება.
ძალმოკრებილი ხეობას უტევს
და უფსკრულების ლამობს ავსებას,
ხანაც ტინების დაკბილულ ზღუდეს
აეტოტება და იქსაქსება.
მაგრამ შეხედე! მთა ნახე ზევით!
თითქოს უეცარს ელოდა ნიშანს,
შემოგვეგება ნაპერწკლის ფრქვევით,
გადმოგვაფანტა, ვით ოქროს ქვიშა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

როგორ გგონია, დღეს აქ მამონი
ბნელში დატოვებს თავის სამყოფელს?

სტუმრებიც მოვლენ სასიამონი,
ყველაფერს თავზე გადმოგვამხოვენ.

ფ ა უ ს ც ი

გრიგალი მოაქვთ! მოფრინავენ ზათქით და ზარით!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

კლდეს მოეჭიდე! უფსკრულისკენ გაგისვრის ქარი!
დაჯანლდა, ნისლი ჩამონვა სქელი,
ჩაქუფრა ღამე ისედაც ბნელი.
ტყეს ებრძვის გრიგალი, ლენს გაბოროტებით,
კივილით დაფრენენ დამფრთხალი ჭოტები.
მუხნარი მოჯეგა პირველი კვეთებით,
მწვანე სასახლეთა დათხრილან სვეტები.
გადმოდის მალლიდან გრძნეულთა გნიასი,
მოფრენს და მოკივის კაცი თუ დიაცი.
რა ხმები მოცვივა! იმ მხრიდან, ამ მხრიდან!
ჯადოქრულს მღერიან, ყურები გახვრიტა!

კ უ დ ი ა ნ ე ბ ი ქ ო რ ო დ

ბროკენს მიდიან კუდიანები,
მოტიალდება გზაზე ყანები.
ხვათი დადგება ბზიან-ბზიანი,
ტახტს აღიმართავს ზედ ურიანი.
იკურკლებიან მყრალი ვაცები,
ქარებს უშვებენ დედაკაცები.

ხ მ ა

შეხეთ, ბებერი ბაუბო ნახეთ!
ღორზე შემჯდარი მოგელავს აქეთ!

ქ ო რ ო

აბა, ქალბატონ ბაუბოს განი!
ვინ გეგულებათ სხვა მაგის მგვანი!
საფერხეს აზის, არ ეთქმის ფასი,
კუდიანების მოჰყვება დასი.

ხ მ ა

რა გზით გადმოხველ?

ხ მ ა

ილზენშტაინით,
დაუნავსავი რომ ვერ გაივლი.
ხის ფულუროდან ბუმ გამოხედა,
თვალეები ჰქონდა - მუხლი მომკვეთა.

ხ მ ა

სად მიჰქენაობ? ისემც გიქნია,
ჯოჯოხეთისკენ გზა გაგიგნია!

ხ მ ა

ჯანდაბა მაგას! რამ გაახელა!
ნაკანრი დამრჩა, ნახე, რამხელა!

კ უ დ ი ა ნ ე ბ ი ს გ უ ნ დ ი

ზღვა ხალხი მოფრენს, გზები ჩაყორა,
აქ, ჰაერშიაც, დგას ზედახორა.
ფინალ-ცოცხები - ლაჯებში ჩრილი!
მოკლეს! მუცელში გაგუდეს ჩვილი!

ფ ა დ ო ქ რ ე ბ ი . ნახევარფუნდი

კაცი ზანტია, დიაცი – მალი,
არ უჩერდება გული და თვალი.
იქ, სადაც საქმე საეშმაკოა,
მთელი გაფრენით წინ არის ქალი.

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ ც უ ნ დ ი

მაგრამ თუ კაციც გამოდგა მალი,
ვაი საწყალი დიაცის ბრალი!
ერთი ნახტომით გაუსწრებს კაცი,
მთელი გაფრენით წინ იყოს ქალი.

ხ მ ა . ზემოდან

აქეთ ამოდით მაგ თქვენი ტბიდან!

ხ მ ე ბ ი . ქვემოდან

განათუ არა, გულითაც გვინდა!
ვიბანებით და სულ ვიბანებით,
გლუვი და სუფთა დაგვაქვს ტანები.
მაგრამ ერთხელაც ვერ ვეცთუნებით,
უკარებლობა დაგვყვა ბუნებით.

ფ ა დ ო ქ რ ე ბ ი ს ც უ ნ დ ი

მიმქრალა მთვარე, ჩასთვლიმა ქარსაც,
ერთი ვარსკვლავი არ ბუფტავს არსად.
ვართ ჯადოქრები, ნაპერწკლებს გავყრით,
ავანთებთ ღამეს ათასი ღამპრით.

ხ მ ა . ქვემოდან

ჩამომეშველეთ!

ხ მ ე ბ ი . ზემოდან

ვილაც ჩვენია,
წინ ველარ მიდის, კლდეს შერჩენია!

ხ მ ა . ქვემოდან

ნუ მიმატოვებთ! თქვენთან მწადია!
ამზიდეთ, როგორც მოგიხერხდებათ!
ვნვალობ სამასი წელიწადია,
ვერ ავალწიე თხემზე ერთხელაც!

ო რ ი ვ ე ტ უ ნ დ ი

თუ იქ მოხვედრა ასე გეწადა,
ცოცხით გეცადა, ფინლით გეცადა.
ის, ვინც ამალამ ვერ იხმარს ჯადოს,
მოკვეთილია! კვლავ აღარ სცადოს!

ნ ა ხ ე ვ ა რ კ უ დ ი ა ნ ი

მეც სხვებთან ერთად წამოვფორფოტდი,
ყველამ გამასწრო, არ ჩანს არც ერთი.
რა ძალა მადგა, რისთვის მოვრბოდი?
არადა, შინაც ველარ გავჩერდი.

კ უ დ ი ა ნ ე ბ ი ს ტ უ ნ დ ი

უნდა გეცადა საცხი საფრენი,
გეჯის ხომალდი, ქეჩის აფრები.

ის, ვინც ამაღამ ბილიკზე დარჩა,
დროზე გაბრუნდეს, უქმია გარჯა.

ო რ ი ვ ე ტ უ ნ დ ი

თხემზე მოვფრინდით დაუოკველნი,
უკან დავტოვეთ გზაც და გრიგალიც,
აჰა, გრძნეულნო, ესეც ბროკენი!
დავფაროთ მთელი სიგრძე-სიგანით!

(დაფრინდებიან.)

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დუნდგოდ! ჯელგმებად!
ღრიანცელით! თავპირის მტვრევით!
ჩახერგეს ყველა გასასვლელი ზევით თუ ქვევით!
სინათლეები! მყრალი სუნთქვა! წყვეტა! ჯაჯგური!
ყველა მჩხიბავი აქ შეყრილა! პოვეს სადგური!
გვერდზე მომყევი, არ გამებნე! მედგრად! მხარდამხარ!
მაგრამ სადა ხარ, ველარ გხედავ! ეჰე, სადა ხარ?

ფ ა უ ს ტ ი

აქა ვარ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კიდევ დამკარგვიხარ, მოგვასკდნენ ღვარად!
ისე გამწვანეს, ეშმასთვისაც ყელამდე კმარა.
რაც იყოს, იყოს, ვისარგებლებ ჩემი უფლებით.
გზა, გზა! ვოლანდი მობრძანდება! ნუ შევეჯგუფდებით!
ჩემკენ, დოქტორო! მხარი მხართან! ჩამეჭდე მარჯვედ!
ჯობია, სადმე გავნაპირდეთ, აქედან გავძვრეთ.

შუქი დავლანდე, ბუჩქებიდან გამონასხლეტი,
მიფარებული ადგილია, მყუდროდ დავსხდებით.

ფ ა უ ს ტ ი

წინაუკმობის ხელმწიფე ხარ, ისეც ჭრი, ასეც!
ვალპურგობაზე მომიყვანე, ბროკენის მთაზე,
არადა, თურმე რას კითხულობ, რისთვის მოვედით?
მიფარებულში დავეყუდოთ განმარტოებით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მთლად ისე მარტოც არ ვიქნებით, ხალხია მანდაც,
ფერად-ფერადი, მხიარული სინათლე ჩანდა.

ფ ა უ ს ტ ი

იქ, ზემოთ ასვლა მირჩევნია შენს მყუდროებას,
მთავრის საყუდარს მისწყდომია ხალხი ჯგროებად,
ამოდის კვამლი, მწვანე ცეცხლი ბრუნავს უქრობლად,
მანდ ბევრი კვანძი გაიხსნება ამ ვალპურგობას.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

და ბევრი კიდევ შეიკვრება, სულსწრაფი ნუ ხარ!
მცირე და თბილი წრე გერჩიოს დიდსა და მდულარს.
ის დიდ-დიდებიც იშლებიან, არ გადის ხანი.
ნეტავ შენ ერთი! ეგენიც და მაგათი რჯანი!
იქით გახედე! კუდიანთა მთელი დასია,
გაშიშვლებულან, ტანზე მხოლოდ ბებრებს აცვიათ.
მე დამდე ხათრი, შეესიტყვე, მლიმარი მიდი,
რა გენალელება – მცირე გარჯა, სიამე დიდი!
ამოხმიანდნენ საკრავებიც ათასი ჯურის,
სმენას ახშობენ, შევაჩვიოთ როგორმე ყური!
ან იქნებ ჯობდეს, შევერიოთ, ვსინჯოთ ყველა ხმა!

მოდი, მომყევი, დაგანყვილო უნდა ხელახლა!
მცირე წრე-მეთქი – და გახედე, რა კიანთია,
მხოლოდ ამ რიგში ასრამდენი ცეცხლი ანთია!
მლერენ, ღრეობენ, დაცეკვავენ, აფრქვევენ ხალისს,
სიყვარულობენ, – უკეთესსაც რას ნახავს თვალი!

ფ ა უ ს ტ ი

სანამ წარმადგენ, შენდათავად როგორ წარდგები?
შენივე სახით? თუ ნილაბი გაქვს მოსარგები?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

აქ ინკოგნიტოდ ვერ დავრჩები, ვალი ვალია,
ყველა ორდენი უნდა ჩანდეს და რეგალია.
თუმცა ორდენი ლეკვერთხისა არ მიკეთია,
აქ ცხენის ფლოქვი ჯინჯილებზე ბევრად მეტია.
იმ ლოკოკინას ხომ უყურებ! მოდის წვალებით!
არადა, მიცნო! აქ ვერავის დავემალე.
კოცონებს დავყვით, აკი გსურდა ხალხში გარევა,
შენ სასიძო ხარ, სიყრმე გშვენის, მე მეჯვარე ვარ.

(მიმართავს წამდენიშე მოხუცს მიმქრალ კოცონთან.)

ბერიკაცებო, იყავით მაგრად!
ვერ მოგინონებთ, არ სხედხართ ლხინად!
უნდა იფეთქოთ, სიყრმისა დაჰკრათ,
ბებრული თვლელა გეყოფათ შინაც.

ტ ე ნ ე წ ა ლ ი

რას შევალე ცხოვრება მთელი!
ბრბოც ის ყოფილა, რაც არის ქალი,
მტლედაც დაედო, არ ახსოვს ძველი,
მუდამ ახლებზე უჭირავს თვალი.

მ ი ნ ი ს ც რ ი

დღეს სასიკეთო არა ხდება რა,
რას ვამყნიდით და რა გამოება!
ცხოვრების ჩალხი ჩვენ რომ გვებარა,
აბა, ის იყო ოქროს დროება!

პ ა რ ვ ე ნ ი უ

ჩვენც გვიცხოვრია, არ გვაკლდა ჭკუა,
ჩვენც ვაკეთებდით, რაც არა ხამდა.
გაქრა ის უამი თვალს და ხელს შუა.
მობუზულეები მივათრევთ ზამთარს.

მ წ ე რ ა ლ ი

ვინ დაგაფასებს, თუ ცოტა ღრმაც ხარ,
მხოლოდ ღლაბუცზე არ გადახვედი!
ახალთაობის არ მიყვარს ლანძღვა,
მაგრამ საიდან – ასე თავხედი?

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი . უეცრად მიხმწილ მოხუცად იქცევა

ვეჭვ, ბროკენობას მოვესწროთ შემდეგს,
განკითხვისათვის მნიფს ეს ქვეყანა.
რაც ჩემი კასრი დავიდა მთხლემდე,
მთელი სამყარო ძირს დაექანა.

მ ე წ ე რ ი ლ მ ა ნ ე კ უ დ ი ა ნ ი

აქეთ მობრანდით, ბატონებო, გვერდს ნუ ამივლით!
ნაირ-ნაირი საქონელი მაქვს მოტანილი.
აიღეთ რამე! არჩევანი ძალზე დიდია!
არც ერთი ნივთი, ცოდვა-ბრალი რომ არ ჰკიდია!
არა ფიალა სანამლავთან გაუკარები!

არა ხანჯალი, კაცის გულში გაუტარები!
რაც სამკაული – გაპოხილი ცთუნების შხამით!
რაც დაშნა – ზურგში ჩაცემული მოძმისთვის ღამით!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დიდედაჩემო, დაგიძველდა ეგ ხარახურა,
უნდა ისეთი გამოჩხიბო, რაც არ ნახულა.

ფ ა უ ს ტ ი

რა ძველიც არის, მაინც მამღვრევს ეს უაზრობა.
გმადლობთ, დიაცო! ჩინებული ვნახე ბაზრობა!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გამოვეცალოთ, ჯელგმა მოდის აღმა მდინარი!
რომ გეგონება, მოისროლე ვიღაცა ბრძოლით,
ხედავ, თვითონ ხარ მოსროლილი...

ფ ა უ ს ტ ი

ის იქ ვინ არის?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ის? ლილითია.

ფ ა უ ს ტ ი

ვინ?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ადამის პირველი ცოლი.

რა თმა აქვს, ნახე! სილამაზით დამსხმელი რეტის!
სამკაული და საფარველი რად უნდა მეტი!
გაფრთხილდი, თვალი არ უსწორო ვნებით აღვსილმა,
ვინც მაგის თმაში გახლართულა, ველარ დახსნილა.

ფ ა უ ს ტ ი

იქ ორნი სხედან, ლამაზმანი და დედაბერი,
ხტომით დალილან, ისვენებენ მდუღოზე ახლა.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ნამო, ვეცეკვოთ, რამეც ვუთხრათ მათი საფერი.
დღეს აქ რას ჰქვია დასვენება! რას ჰქვია დაღლა!

ფ ა უ ს ტ ი . ცეკვავს ლამაზმანთან ერთად

სიზმარი ვნახე, რისია, მითხარ,
უცხო ნალკოტში ვაშლის ხე იდგა,
ზე-ზედან ვაშლი მოესხა წყვილი,
უმალ ავძვერი, მეგემა ხილი.

ლ ა მ ა ზ ი კ უ დ ი ა ნ ი

გიზიდავთ კაცებს ვაშლი მაცთური,
სამოთხის ხეა მაგის დასტური.
ნალკოტსა ჩემსა კარი აქვს ღია,
აქაც იმდარი ვაშლები სხია.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . ცაგავს დედაბერთან ერთად

სიზმარი ვნახე, რისია, მითხარ,
ხრიოკ მინდორზე ხმელი ხე იდგა,
ლრუ შქონდა ქვედან, ლირნი რამ იყო,
მანც თვალი და გული წამილო.

დ ე დ ა ზ ე რ ი

რაინდო, ფლოქვი გიხდება ცხენის,
სიტყვაა, გშვენის, საქმეა, გშვენის.
მანდ რომ საოხრე გკიდია მრუში,
უნდა პირდაპირ შეჩარო ლრუში.

პ რ ო ქ ტ ო ფ ა ნ ტ ა ზ მ ი ს ტ ი

ერთხელაც იყო, დაგიმტკიცეთ, მე მგონი, კარგად,
თუ სულელები ხართ, ესე იგი, ხელ-ფეხი არ გაქვთ.
აქ კი რას ვხედავ! კაცთა მსგავსად როკავთ, წყეულნო!
დაიმახსოვრეთ სამუდამოდ – ხართ უსხეულო!

ლ ა მ ა ზ ი კ უ დ ი ა ნ ი . ცაგავს

ვინ ოხერია, ჩვენს ზეიმზე რა ესაქმება?

ფ ა უ ს ტ ი . ცაგავს

ეგ ყველგან არის, ყველგან ასწრებს კვალის გაგნებას.
სხვეები ცეკვავენ, ეს აფასებს გულმოდგინებით,
შეფასება კი იმას შქვია, იკლებს გინებით.
თუ რამე საქმე წინ წავიდა, ერევა ბრაზი,
დახავსებულს და ობმოდებულს კრუხივით აზის.
ვინც და რაც არის, უნდა იყოს ძველზე მისკენილი,
უქმად ბრუნავდეს, როგორც მაგის ძველი წისქვილი.

პ რ ო ქ ც ო ფ ა ნ ც ა ზ მ ი ს ც ო

თქვენ ისევ აქ ხართ? დროზე გაქრით, ნუ მობოროტებით!
აზრს ვერ შემიცვლით უნესრიგო თქვენი ფართქალით.
განქარდით-მეთქი! შეცნობილი მყავხართ ბოლომდე,
ვერ გამაცურებთ, არ მერევა ტყუილ-მართალი.
ერთი ეგ არის, როცა ტეგელს ჩავდივარ ხოლმე,
მოჩვენებები მეხვევიან, ნავლენ და მოვლენ...
მაგ ამბებისგან, ხანი გახდა, განეკურნე თავი.
ნუთუ კვლავ ის ხართ? მაუნყებნი შეტევის მწვავის?

ლ ა მ ა ზ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ველარ გაჩერდა!

პ რ ო ქ ც ო ფ ა ნ ც ა ზ მ ი ს ც ო

ძალაც შემწევს! მიჭრის გონებაც!
სულთა კირთებას ჩემი სული არ ემონება!

(ცეკვა ტრქელდება.)

დღეს რალაც რიხი შემომაკლდა, მიჯობს, ნავიდე.
ვისთან გაქვთ საქმე, ცოტა ხანში გამოცდით მაგას!
არ შეგეშვებით, მსურს იცოდეთ ეს ამთავითვე!
ქაჯ-ეშმაკებსაც, პოეტებსაც ამოგდებთ ლაგამს!

მ ე ფ ი ს ც ო ფ ე ლ ი

ახლა პირდაპირ გუბისკენ მიდის,
ჩაჯდება შიგ და – ხილვებო, ჩაცხრით!
სულებთან ომში სულს ითქვამს რითიც –
ზედ სასკორავზე ნურბლების დასხმით.

(საცეკვაო წიდან გამოსულ ფაუსტს)

როგორ მღეროდა ის შენი გოგო!
მიატოვე თუ მან გაგირიდა?

ფ ა უ ს ტ ი

კარგად მღეროდა, ვერას იტყვი! ეგ იყო ოლონდ,
ნითელი თავგი ამოუხტა უცებ პირიდან.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მაგან დაგაფრთხო? დახტუნავდით ფეხანყობილად.
ნითელი იყო, თალხისფერი ხომ არ ყოფილა!
მთავარი საქმე წავიდოდა თავისი რიგით...

ფ ა უ ს ტ ი

კიდევ რა ვნახე...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

რა?

ფ ა უ ს ტ ი

მეფისტო, გახედე იქით!
ლამაზი ბავშვი, შორს, თავისთვის... ფერი წასვლია...
ჩემი გრეტხენი გეგონება, სრული ასლია.
ოლონდ ფეხები შეკრული აქვს, ბორკილი ადევს...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მკვდარი კერპია, მოლანდება, სიცრუის ბადე!
თვალი არიდე, სისხლს უყინავს ძარღვებში მოკვდავს,

ქვად უქცევია, ვისი მზერაც ახლოდან მოხვდა.
მედღუზა გორგო ხომ გსმენია? ჰოდა, ის არის.

ფ ა უ ს ტ ი

რა გაყინული თვალეები აქვს... მართლა მკედრისანი...
თან გრეტხენია! ყველა ნაკვთი – იმისეული!
ჩემი კოცნებით დაფარული იმის სხეული!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჯადოქრობაა, გონს მოეგე, ასე ნუ ლელავ!
ვინც არ იხილავს, თავის სატრფოს ხედავს სუყველა.

ფ ა უ ს ტ ი

თვალს ვერ ვაცილებ, ვერ ველევი იმ ნეტარ ტკივილს!
ერთად გაცოცხლდა ყველაფერი, მწარეც და ტკბილიც.
ნახე, ზედ ყელზე მონითალო ზოლი ავლია...

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

პერსევსმა თავი რომ მოჰკვეთა, იმის კვალა,
ტანს არ შეზრდია, ისევ ისე დარჩა მოჭრილი.
სურს და გაივლის ილღიაში თავამოჩრილი.
კარგი, ნუ გიყვარს მიკორძება მაგ შენს ტკივილთან,
სერზე ავიდეთ, გადავხედოთ მთელ ამ სამყოფელს.
ზიმზიმებს ხალხი, მოხორხოცე და მოლაღობე,
გეგონებოდეს, სასეირნოდ პრატერს მივიდა!
მანდ, შორიახლოს, სათეატროც მიდის მზადება.
ვკითხოთ, რას დგამენ, სასიამო რა გვექადება.

ს ე რ ვ ი ბ ი ლ ი ს ი

პრემიერაა, შვიდთაგან ბოლო,
უთამაშები ეს დაგვრჩა მხოლოდ.
თვალი შეგვაველეთ, დავინწყებთ ახლავ,
გულის დადებას არ გთხოვთ სრულებით,
მოყვარულისგან შეთხზული გახლავთ,
ითამაშებენ მოყვარულები.
გტოვებთ, მეცა მაქვს ჟინი ფარული,
ფარდის ანევის ვარ მოყვარული.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგია, ბლოკსბერგს რომ ვერ ელევით,
რომ ხართ ნამდვილი ბლოკსბერგელები.

ვალპურგობის ღამის სიზმარი ანუ ოპრონისა და ციცანიას ოქროს ქოჩილი

(ინტერმეჯო)

თ ე ა ც რ ი ს ღ ი რ ე ქ ც ო რ ი

დღეს მიდინგის ქველნი ძენი
ვისვენებთ და ვერთობით,
ეს ტევრია სცენა ჩვენი,
ეს ჭალა და ფერდობი.

პ ე რ ო ლ დ ი

ოქროს ქორწილს იმით ვაქებ,
არას შეგყრის შარიანს,
საჩხუბარი ყველა საქმე
უკვე ნაჩხუბარია.

ო ბ ე რ ო ნ ი

დღეს მეფე და დედოფალი
უღლდებიან თავიდან.
დაულოცეთ გზები ხვალის,
რაც ნავიდა, ნავიდა!

პ უ კ ი

როკვა-როკვით მოხტის პუკი,
მხიარული დრო გველის,

უკან მოსდევს პაკაპუკით
კიდევ ასი მროკველი.

ა რ ი ე ლ ი

მლერა-მლერით ვუხმობ ქალებს,
შესდგომიათ ფართქალი,
ყველა ერთად მოფართქალებს,
თვალადი თუ ართვალადი.

ო ბ ე რ ო ნ ი

გვენდე, ცოლო, გვბაძე, ქმარო,
გესმათ ჩვენი შეგონება:
ჟამ-ჟამ უნდა გაიყაროთ,
გაგიტკბილდეთ შეკონება.

ც ი ც ა ნ ი ა

თუ ცოლქმრობას რამე ამღვრევს,
ეგე საქმე მოაგვარებს:
გაიგ ზავნოს ცოლი სამხრეთს,
ქმარი სადმე ჩრდილო მხარეს!

მ თ ლ ი ა ნ ი ო რ კ ე ს ც რ ი

(ფორცისიმო)

კოლო არის, ბუზი არის,
თუ ჭრიჭინა ბრძანდება,
სამყვარეთიც, ყველა მყვარი,
სხედან ორკესტრანტებად.

სოლო

ეს კი გუდა გახლავთ სტვირის,
ან, უბრალოდ, ბუშტი საპნის.
თუ ყვირის და – უშვერს ყვირის,
თუ უკრავს და – სმენას ჩხაპნის.

ვერდასწულე ბული სული

ქინქლის ფრთები, ფაშვი მყვართა,
ფეხები აქვს ბაბაჭუის.
სულდგმულია განა მართლა,
ლექსია და გაბმით ბზუის.

მოხცუნავე წყვილი

მოკლე სკუპით, „ჰოპლა-ჰოთი“,
დავხტუნაობთ მინდვრად,
ფრენა მაინც არ გამოდის,
ხტი, რამდენიც გინდა!

ცნობის მოყვარე სული

იქნებ ლანდურ თამაშს ვერთვი,
ლანდურია ეს ხატებაც?
თუ ელფების კობტა ღმერთი,
ობერონი, მეცხადება?

ოროდოქსი

ვერ გავიგე, რაზე სწყალობთ!
ნატვრით მიაჩერდებით!
ემშაკია უკუდბრჭყალო,
ვით ელინთა ღმერთები.

ჩ რ დ ი ლ ო ე ლ ი ხ ე ლ ო ვ ა ნ ი

ჩანაფიქრებს, მონახაზებს
ვერ ვალირსე დამთავრება.
დროით მინდა გასვლა გზაზე,
იტალიას გამგზავრება.

პ უ რ ი ს ც ი

შაბაშია, ვხედავ, სრული,
კუდიანნი სხედან ჯარად,
მაგრამ შესვრილ-შეპუდრული
ორი ჩანს და მეტი არა.

ა ხ ა ლ ტ ა ზ რ დ ა კ უ დ ი ა ნ ი

სათხიპნარებს მე არ ვისვამ,
ბებრის გარდა ვისა სცხია!
შიშვლად მოველ, მალვა რისამ
არ მჭირდება ფერხორციანს.

ხ ნ ი რ ი დ ე დ ა კ ა ც ი

რაც ჩვენ ვნახეთ სანახავი,
ცხოვრებაში ვერ იხილავ!
შენც დაგიზრობს სუსხი ყვავილს,
შენც გახდები ჩვენი კბილა!

კ ა პ ე ლ მ ა ი ს ც ე რ ი

დაისჯება კოლო-ბუზი,
ვინც შიშვლებში გაფრინდა!
შენც, ჭრიჭინავ, ხემი უსვი,
ნუ ამოხტი ტაქტიდან!

ფ ლ უ ტ ე რ ი , აქეთ

ვაჟთა კრებავე, დასნო ქალთა,
წყვილნო სასძლო-სასიძონო,
დაგაფართო ზენამ კალთა,
ია კრიფოთ, ვარდი კონოთ!

ფ ლ უ ტ ე რ ი , იქით

დურბელა და შავი ჭირი,
ვაჟთა კრებავე, ქალთა დასნო!
მინამ გიყოთ ყველას პირი,
ჯოჯოხეთი შემოგაგზნოთ!

ქ ს ე ნ ი ე ბ ი

მწერები ვართ პატარა,
ვიკბინებით მწარედ.
ჩვენი მამა, სატანა,
ამბობს: „გაიხარეთ“!

ჰ ე ნ ი ნ ტ ს ი

დაგწამებენ ბოროტს,
დაგსისხლავენ კბენით,
დაგმღერებენ ბოლოს:
„კარგი გულით ვქენით“!

მ უ ს ა ტ ე ტ ი

კუდიანთან ყოფნა მიჯობს
ცხრავე მუზის მშუქარებას,
ელრიჯო თუ არ ელრიჯო,
ყველა გახლავთ უკარება.

ჩ ა ვ ლ ი ლ ი დ რ ო ი ს ტ ე ნ ი ა

უნდა ბროკენს დავესახლო,
სხვა სამყოფი არ მაქვს.
გაუმარჯოს ბროკენს, ხალხო,
ჩვენს გერმანულ პარნასს!

ც ნ ო ბ ი ს მ ო ყ ვ ა რ ე მ ო ჯ ზ ა უ რ ი

ეს ვინ არის, ასე ჭიფხი?
სნეული ჩანს მძიმე სენით.
დაგყნოსავს და შვებით იტყვის:
„იეზუიტს მივაგენი“!

ყ ა ნ ჩ ა

მღვრიე წყალი, ნმინდა წყალი –
ყველგან ჩემი ფაცერია,
თუ მატყვია ეშმას კვალი,
სათნობაც მანერია.

ე რ ი ს კ ა ც ი

ვიცნობ მაგათ სათნო წრიალს,
უყვართ ხალხის ნაჩხუბება,
ბროკენზედაც მოუწყვიათ
ათასგვარი დაჯგუფება.

მ ო ც ე კ ვ ა ვ ე

ეს აქ რისი კიაფია?
ასე მწყობრად რა ხმოვანებს?
იშხვარების „პია-პია“
მოსდებია ლერწმოვანებს.

ც ა ნ ც მ ა ი ს ტ ე რ ი

ვის რა ცეკვაც გამოუდის,
ფეხებს იქნევს ყველა ჯური,
როკავს კოჭლი, ბუქნავს კუტი,
დანარნარებს უჯმაჯური.

მ ე ჭ ი ა ნ უ რ ე

აქ რა ხდება, მითხრას ვინმემ!
ერთმანეთი როგორ წუნეს!
მხოლოდ სტვირი ამოშმინებთ,
ვით ორფევისი ქნარი მხეცებს.

დ ო გ მ ა ტ ი კ ო ს ი

ვერ დავყვები ვერა სკეპსისს,
ჩემი რწმენის სანაცვლოდ.
ემმაკია, ვჭვრეტ და მესმის,
მაგრამ ცნობით არა ვცნობ.

ი დ ე ა ლ ი ს ტ ი

სამყარო და მისი ხმევა
სუბიექტის არის ხილვა.
რაც აქ ხდება, ეს თუ მე ვარ,
დღეს ჭკუაზე არ ვყოფილვარ.

ჩ ე ა ლ ი ს ტ ი

უხიაგად წამოვეგზენ,
რაც ეს ეშმა შემეყარა.
დღეს პირველად ორსავ ფეხზე
ველარ ვდგავარ ისე მყარად.

ს უ პ ე რ ნ ა ც უ რ ა ლ ი ს ც ი

აუხსნელი რაც მრჩებოდა,
აქ წავადექ ახსნილს:
კეთილ სულთა არსებობას,
ამ ავსულით ვასკვნი.

ს კ ე პ ტ ი კ ო ს ი

თუ ეშმაა ნამდვილი,
ეჭვთა სრული ხატება,
უკეთესი ადგილი
აღარც მომენატრება.

კ ა პ ე ლ მ ა ი ს ც ე რ ი

გამოგცლია არაქათი,
მყვარი ხარ თუ მწერი ხარ!
მუსიკოსთა მარაქაში
დილეტანტად წერიხარ!

ფ ხ ი ა ნ ე ბ ი

როგორც გვინდა, ისე ვწირავთ,
ლალნი ვართ და მხიარულნი,
თუ დაგვჭირდა, თავდაყირაც
შეგვიძლია სიარული.

უ ფ ხ ო ნ ი

დავეჩვიეთ გზად ხეტიალს,
განვდილი გვაქვს ცალი ხელი.
ხამლი ცეკვით გაგვცვეთია,
დავტანტალებთ ფეხშიშველი.

ჩ ა ქ რ ა ლ ი მ ე ტ ე ო რ ი ტ ი

ვარსკვლავეთში მედონილი,
ფურენდი თვალთა სალხენად.
ბალახში ვარ ჩამხობილი,
არვინ ნამომაყენა.

მ ო ც ი ა ტ ე ა ლ ე ბ ი

ვართ ჭონჭყოთა ბინადარნი,
ჭაობებში ვიმალებით,
მაგრამ ყველას, ვინც მანდ არი,
ვჩრდილავთ ჩვენი ბრწყინვალეებით.

ს ქ ე ლ ე ბ ი

ჩამოდექით! აბა, განი!
სხვა ბილიკზე იციმციმეთ!
სულნი მოვალთ ზონზროხანი,
სქელ-სქელი და მძიმე-მძიმე.

პ უ კ ი

სად მოინევთ! ნუ გვანყდებით
სპილოების ჯოგვივით!
არ დაიხვეთ თქვენი ნებით,
პუკი ვარ და მოგივლით!

ა რ ი ე ლ ი

აისს ვხედავ ძონებიანს,
აიშალე, ჩრდილთა ჯარო!
ვისაც ფრთები გვბოძებია,
ვარდის მთაზე გავეჩქაროთ!

ო რ კ ე ს ტ რ ი

(ფორტისიზო)

შეუფაკლავს ნისლი რიურაუს,
მზე ამოდის ოქროს სვეტად,
ლერნმოვნებში ქარი იძრა,
ყველა ლანდი მიმოხვეტა.

ცრიაცი დღე. მინდორი

ფაუსტი, მეფისტოფელი

ფ ა უ ს ტ ი

განწირული! იმედგადანურული! – დიდხანს საბრალობლად დახეტილობდა მინის პირზე და ახლა დილეგშია! ეს სათნო და სათუთი არსება ბოროტმოქმედით საპყრობილეშია გამომწყვდეული, საზარელი ტანჯვისთვის გამზადებული! სადამდე მისულა საქმე, არა, სადამდე მისულა! და შენ, უღირსო, ლალატეულო სულო, შენ ამას მიმაღავდი! იდექი, ჰო, იდექი, ატრიალე შენი ტარტაროზული თვალები, მაგ ბილწი თავიდან გადმოყვლეპილი! მათმენინე შენი გულისშემალონებელი ყურყუტი! საპყრობილეშია! და კიდევ უარესის მოლოდინში! ბოროტ სულთა საჯიჯგნად დატოვებული, კაცთა უსულგულო სამართალს გადაცემული! შენ კი ამ დროს უხამსი ლაზლანდარობით ცდილობ ჩემს შექცევას, ვერ შევიტყო მისი ამოუთავებელი ტანჯვა-წამება, ისე დაილუპოს, ხელიც ვერ გაეუნოდო!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

იგი პირველი არ არის.

ფ ა უ ს ტ ი

უ, შე ძალთაპირო! უ, შე მაჯლაჯუნავ! გვედრები, დაუსაბამო სულო, ჩააბრუნე ეს უხსენებელი თავის ძალღურსავე გარსში, რომლითაც ლამლამობით მეცხადებოდა ხოლმე და გარიგარ დანწირალებდა!

ფეხებში ებლანდებოდა უწყინარ მგზავრებს, წააფორხილებდა, მხრებზე ჩამოეკიდებოდა! დაუბრუნე თავისი სანუკვარი სახება, ისევ ისე მუცლით ახოხე მინა-მტვერში ჩემ წინაშე, რომ ფეხქვეშ ამოვიდო ეს უნმინდური, ნიხლებით გადაეუარო! „პირველი არ არის!“ უბედურება! უბედურება! კაცის სულში მსგავსი რამ არც გაბოგინდებოდა! თურმე მით უკეთესი, რომ იგი ერთადერთი არ არის და მაგ ცოდვის მორევში სხვაც ბევრი დანთქმულა! რომ იმ პირველისაგან გაღებული მსხვერპლი საკმარისი არ აღმოჩნდა მარადმიმტევებლის თვალთა წინაშე ყველა დანარჩენის გამოსახსნელად! მე მაგ ერთადერთის სიბრალულით გულ-ღვიძლი მეთუთქება, ეს კი დამდგარა და ღმერთი მანუგემებს, რომ ასეთი რამ კიდევ ათასთა ხვედრია!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

აჰა, იმ ზღვარსაც მივდგომივართ, კაცთა მოდგმას რომ გონება ებინდება. რალაზე გვეტორლიალებოდი, თუ მეტის ატანა არ შეგეძლო? ფრენას ეპირები და იმის ილაჯიც ვერ გიპოვია, თავბრუ არ დაგესხას? ვინ ვისკენ მიიბრძოდა, ჩვენ – შენკენ თუ შენ – ჩვენკენ?

ფ ა უ ს ტ ი

ნუ მიკრეჭ მაგ მოკანკანე კბილებს, გული მერევა! ჰოი, დიადო, სასწაულმოქმედო სულო, შენ, რომელმაც ღირსმყავი, შენი სახე მეხილა, შენ, რომელიც ჩემს სულსა და გულში იხედები, რისთვის გადამაჯაჭვე ასეთ უღირს თანამგზავრს, თვალი რომ მხოლოდ სიავესა და ნაწყმედაზე უჭირავს?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

დაამთავრე?

ფ ა უ ს ტ ი

იხსენი, თორემ ვაი შენს დღეს! წყევლა და კრულვა ათასი და კიდევ ათასი წელი!

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მე არ შემოძლია, გავხსნა მსჯავრმდებლისაგან გაკვანძული ნასკვი, ავხსნა კარს მისგან დადებული ურდული. გამოჰგვარეთ! საპყრობილიდან გამოუყვანეთ! ვინ ჩააგდო მაგ დღეში, მე თუ შენ?

ფ ა უ ს ტ ი

(გამშავებული თვალს აქეთ-იქით მიმოცარებს.)

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მეხს ეძებ, თავზე რომ დამატებო? კიდევ კარგი, ბედკრულ მოკვდავებს ეგ ძალა არ გბოძებიათ. მტარვალის წესია, მუსრი გაავლოს ყველა უდანაშაულოს, როცა სხვა პასუხი არა აქვს.

ფ ა უ ს ტ ი

წამიძეხი! უნდა საპყრობილიდან გამოვიდეს!

მ ე თ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

მერედა, თავი იმოდენა ხიფათში გინდა შერგო? იცოდე, შენი სისხლიანი ცოდვის კვალი ქალაქში ჯერაც არ წაშლილა! მკვლელობის ადგილს შურისძიების სულები დასტრიალებენ და მკვლელის დაბრუნებას ელიან.

ფ ა უ ს ტ ი

და მაგას შენ მეუბნები? ქვეყნიერების ყველა ქირი და სნება შენს თავს, შე ურჩხულო! წამიძეხ-მეთქი და საპყრობილიდან გამომახსენებინე!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

კარგი, წავიდეთ. ოღონდ ისიც მინდა იცოდეთ, რისი გაკეთება შემძლეა. მე ხომ არ მაბარია ცა და ქვეყანა? მედილეგებს ბურანს დავცემ, აილე გასაღები და შენით, შენი კაცური მარჯვენით, გამოიყვანე, მე კართან დაგელოდები. ჯადოსნური ცხენები მზად შეყოლება, რომ იქაურობას გაგარიდოთ. მაგდენი შემძლეა.

ფ ა უ ს ტ ი

გავეშუროთ!

ღამე. ცრიალი მინდორი

ფაუსტი და მეფისტოფელი შავი ცხენებით მიცვლავენ

ფ ა უ ს ტ ი

ის რა გნიასია, იმ შიშველ ადგილთან?

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

ჰგავს, საქონდაქრეა, შეეშვი, რად გინდა!

ფ ა უ ს ტ ი

დაფრენენ, ბრუნავენ, შექმნიათ ფართქალი.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გრძნეულთა დასია, აღქაჯთა ამქარი.

ფ ა უ ს ტ ი

ჩხიბავენ, ქარჩხავენ, რალაცას ფანტავენ.

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი

გავნიოთ, ნუ გინდა! მიუშვი სადავე!

საპერობილე

ფ ა უ ს ტ ი .

შერკინული კარის წინ, ხელში ვასაღებების ასხმითა და სანათით

ძრნოლა დამეცა! ოდინდელი! გადაჩვეული!
ყველა ტკივილმა, კაცებრივმა, იხმია ძალა!
აქ, ამ ნოტიო კედლის იქით ზის ბრალეული,
არადა, სრული სიგიჟეა, რაც ადევს ბრალად.
ყოყმანობ? ველარ ენახვები? გემწარა შხამი?
ირქარე! სიკვდილს უახლოვებს ყოველი ნამი.

(საკეცს სინჯავს.)

ს ი მ ლ ე რ ი ს ხ მ ა . შიგნიდან

დამკლა ნაბოზარმა
ჩემმა დედამაო,
ჩემმა გარენარმა
მამამ შემჭამაო,
ძვლები შეაგროვა პატარა დამაო,
გრილოში დაანყო, ცრემლებით ლამაო.
ჩიტად ვიქეციო,
გავფრინდი ტყეშიო,
გადავრჩი ღვთითო.
იფრინე, იფრინე, ლამაზო ჩიტო!

ფ ა უ ს ტ ი

არც იცის, სატრფო ყურს რომ უგდებს შემოპარული,
ჩალის შრიალიც გამოესმის, ჯაჭვის ულარუნიც.

(შეღის.)

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე . საწოლზე გადაეშობა
ვაიმე! მოვიდნენ! სიკვდილი! სიკვდილი!

ფ ა უ ს ტ ი . ხმადაბლა
ჩუმად! ნუ ყვირი, გაალეიძებ მძინარ დარაჯებს!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე . მუხლზეში ჩაუეარდება
დამინდე! შეგბრალდე! ვარ სასომიხდილი!

ფ ა უ ს ტ ი

მოველ, დაგიხსნა, გამოგტაცო მაგათ განაჩენს!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე . დახოქილი

ვინა ხარ?
ვინ მოგცა უფლება, რომ ასე ძალადობ?
ჯერ შუალამეა, ჯერ დრო მაქვს დილამდე, ჯალათო!
დილაც გეშორა? არ წამოგყვები ნებით!

(წამოდგება.)

უდროოდ ვკვდები, გესმის, უდროოდ ვკვდები!
ლამაზიც ვიყავი მე საწყალობელი,
დამლუბა მაგან!

ის, ვინც მეგონა მეგობარი და ახლობელი,
გამქრალა, წასულა სხვაგან.
გვირგვინი ძირს გდია დაშლილ-დაფურცლული,
ვარ ყოვლად უძლური.
ნუ მტკენ, გამიშვი, ისიც მეყოფა, რაც მერგო ხვედრად!
რა დაგიშავე განა ასეთი, პირველად გხედავ!

ფ ა უ ს ტ ი

რითი გაეუძლო, როგორ შეეძლო ამის ატანა!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

მადროვე, ჯალათო, ჯერ უნდა ვაწოვო პატარას,
არ გესმის, ძუძუს რომ ითხოვს?
გულში მეხუტა მთელი ღამე,
ამართვეს, წამართვეს,
დამწამეს, მე მოვკალ თითქოს.
გამომალექსეს, ქვეყნად რა დალევს ბოროტს,
დადიან, გამღერენ გზად.
ის მომაკერეს, იმ ძველი ზღაპრის ბოლო!
საიდან სად?

ფ ა უ ს ტ ი . დაიწიქებს

აჰა, შენს ფერხთით ვარ დაჩოქილი,
უნდა საჩქაროდ აგხსნა ბორკილი.

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე . მუხლგზზე დაეცემა მის ჯვერდით

ჰო, დავიჩოქოთ, ერთად ვილოცოთ, რაკი მოხვედი!
უსმინე, ზღურბლქვეშ რა გუგუნია, დულს ჯოჯოხეთი!

ფ ა უ ს ტ ი . ხმაძალა

გრეტხენ! გრეტხენ!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე . შიყურადებს

მეგობრის ხმაა!

(წამოხტება, ბოჩილეები ძირს დაცვივა.)

გამოხსნილი ვარ!

ცხრება ქვესკნელი!

ის არის! გულში ჩავეკვრები! მკერდს დავესკვნები!
– გრეტხენ! – მეძახის, აქვეა, ზღურბლს უკან დგას!
ჯოჯობეთური ცეცხლის გრიალში,
ბოროტეულთა ორომტრიალში
ვცნობ ძვირფას, სანატრელ ხმას!

ფ ა უ ს ტ ი

მე ვარ!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

შენა ხარ? კიდევ მითხარ, კიდევ ერთხელაც!

(ჯულში ჩაეკვრება.)

ახდა! გადავრჩი! კვლავ აქა ხარ! ჩემთან ბრუნდები!
ალარაფერი ამის მეტად არ შემემთხვევა,
სად გაქრა ძრწოლა დილეგისა? ბორკილ-ხუნდები?
ისევ ის ქუჩა, სადაც შევხვდით! სახლი, მდებლობი!
პატარა ბალი, მე და მარტა სადაც გელოდით!

ფ ა უ ს ტ ი . აჩქარებული

ნულარ ვაყოვნებით!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ჯერ დაიცა, ცოტაც მადროვე!
დანატრული ვარ შენთან ყოფნას, მკლავს სიმარტოვე.

ფ ა უ ს ტ ი

აჩქარდი! ძვირად დაგვიჯდება დროის დაკარგვა!

ტ რ ე ტ ს ე ნ ი

კოცნა რა უყავ, აღარ მკოცნი? ხსოვნაც აღარ გაქვს?

(ეფერება.)

ასე უეცრად დაგავიწყდა კოცნაც, ფერებაც?
ცა მეხსნებოდა! ისევ ის ხარ? არც მეჯერება!
ხვევნიტ მახრჩობდი, ვნება გქონდა დაუყურები.
მაკოცე, თორემ მე გაკოცებ!

(ჰკოცნის.)

რა ცივია შენი ტუჩები!
რა იქნა შენი სიყვარული? სად დასამარდა?
შენი თავი ვინმემ წამართვა?

ფ ა უ ს ტ ი

წამომყევ, ძალა მოიკრიბე, გთხოვ, გვეედრები!
დროზე დავტოვოთ ამ საზარი ციხის კედლები.
ასმაგად უფრო მეყვარები, ალერსში დაგნთქავ!
წამო, ძვირფასო...

ეს შენა ხარ? შენა ხარ მართლა?

ფ ა უ ს ტ ი

მე ვარ, ნამოდი!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

ბორკილები უკვე ამხსენი,
გულშიც მიხუტებ, მომიმზადე გზა წასასვლელი.
ნუთუ არ გაფრთხოვ? მეძალები მოუთმინარი.
ვის გამოხსნასაც ეპირები, იცი, ვინ არის?

ფ ა უ ს ტ ი

ღამე ილევა, ნუ ახანებ! დალუპვა გველის!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

იცი, ვინ არის? ჩემი ხელით მოვნამლე დედა!
შვილი ტბორშია, ჩვენი შვილი! ვარ მისი მკვლელი!
შენც, შენც გეჩუქა!
ეს შენა ხარ?
თუ სიზმარს ვხედავ?
ხელი მომეცი! საყვარელი, ძვირფასი ხელი!
მაგრამ ზედ სისხლის შხეფებია! საიდან გაჩნდა?
ღმერთო, რა ქენი, ეს რა ქენი! ჩააგე დაშნა!

ფ ა უ ს ტ ი

კარგი, მაკმარე, თუ არ გინდა მოვკვდე ახლავე!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

არა, შენ დარჩე უნდა ცოცხალი,
მიხედო საფლავებს.

აი, აგისსნი, დაიხსომებ, რა როგორც არი.

პირველი დედის საფლავია, მის მერე – ძმისა,
ხვალვე, დილითვე, მეც იქ უნდა გამიჭრა მინა.

ჰო, ცალკე, მათგან მოშორებით, ჩემს საფლავს გაჭრი,
ოღონდ ძალიან შორსაც არა! და მკერდთან, მარჯვნივ –
ჩემი პატარა! სხვა არავინ, არავინ გვერდით...

როგორ გეკროდი! ნეტარების აღმურში მხვევდი.

გახსოვს? არ გახსოვს! აღარა გაქვს ის გული ჩემზე.

ისე ვერასდროს ჩამეხვევი... მეც ველარ შევძლებ...

არადა, თითქოს ისევ ის ხარ, კეთილი, თბილი...

ფ ა უ ს ტ ი

თუ გრძნობ, ისა ვარ, წამომყევი!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

სად?

ფ ა უ ს ტ ი

შორს აქედან!

მ ა რ გ ე რ ე ტ ე

გარეთ? იქ, გარეთ, სიკვდილია, საცა გახედავ...

ჩემი სამარე მელოდება, მარადი ძილი...

სხვაგან ფეხს ვერსად გამოვადგამ, არც მითხრა მეტად!

მიხვალ, ჰაინრიხ? მეც შემეძლოს წამოსვლა, ნეტა...

ფ ა უ ს ტ ი

ქმენ! შეგიძლია! გზა ხსნილია, ოღონდ ისურვე!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ტყუილად მებრძვი, მაგ სანადელს ვერ შეგისრულებ.
უცხო მხარეში ხეტიალი... ყოფნა მათხოვრად...
და ქენჯნა, ქენჯნა! რითი შევძლო მისი ჩაცხრობა!
თან, სულერთია, მომაგნებენ... ღირს ორი დღისთვის?
ჩასაფრებულა! ყველგან, ყველგან სიკვდილი მიცდის!

ფ ა უ ს ტ ი

მაშინ მეც ვრჩები!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ჩქარა ნადი!
იხსენ შენი საბრალო შვილი!
ლეღეს აივლი,
ტყის სიღრმეში შეჰყვები ბილიკს.
ტბორზე ძელი დევს,
ის ადგილია!
იცნობ მაშინვე!
წყალში ფართხალებს!
იხსენი! იხსენი!
გადაარჩინე!

ფ ა უ ს ტ ი

გონს მოდი! ერთი ნაბიჯი და აქედან შორს ვართ!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ბორცვთან როგორღა ჩავიარო, იმ ბოლო ბორცვთან?
დედა ზის ქვაზე,
ზის, თავს აკანტურებს,
ცივი ჟრუანტელი მასხამს.
არაფერს მანიშნებს,
ზის, თავს აკანტურებს,
ვერ გაუღვიძია სანყალს.
დიდხანს ეძინა – შემომეშვი ჩემთან ფარულად –
ახ, რა დრო იყო! – გვესიამა, გვესიყვარულა...

ფ ა უ ს ტ ი

რაც გემუდარე, რაც არ გითხარ, ვერ გაგაგონე!
ძალით წაგიყვან, აღარ დამრჩა, ვხედავ, სხვა ღონე!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

დამეხსენ, თავი დამანებე! გამიშვი ხელი!
მტკივა, ნუ მახრჩობ!
რაზე მახრჩობ, თუ არ ხარ მკვლეელი!
აკი ყველაფერს გისრულებდი დაუყვედრებლად...

ფ ა უ ს ტ ი

უკვე თენდება! დღე მოგვისწრებს! გესმას ვედრება!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

თენდება, ბოლო დღე თენდება... მიხმობს, მიჩქარის!
ქორწილის უნდა ყოფილიყო, სიკვდილის არის!
ნურავის ეტყვი, რომ გრეტხენთან იყავ ნუხელის...
ვაი ჩემს გვირგვინს! დაშლილია! რაღა უშველის!

რაც იყო, გაქრა, ნუ მაძალებ, არ გამოგყვები!
კიდევ შევხვდებით, მაგრამ ველარ – ცეკვა-როკებით.
შეყრილა ხალხი, მოედნისკენ უხმოდ დაძრულა,
ზარები რეკენ, გადატეხა ჯოხი მსაჯულმა.
ხელებს მიკრავენ... კიდევ ცოტაც... ნაბიჯიც კიდევ...
აჰა, კუნძთან ვარ ჩაჩოქილი, ზედ თავი მიდევს.
ცულის მოქნევას გრძნობს გარშემო ყოველი კეფა...
ისეთი, როგორც სამარეში, სიჩუმე დგება.

ფ ა უ ს ტ ი

ნეტავ არასდროს ვშობილიყავ!

მ ე ფ ი ს ტ ო ფ ე ლ ი . შუპოხედავს

მეტს ვერ მოგიცდი!
თავს დაილუპავ! ჟამიც ნახე მაგ ყბედობისთვის!
ბინდი დაიძრა, სულ ახლოა დრო გათენების!
კმარა ყოყმანი, დაგდაგებენ სუსხში ცხენები.

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

ეს აქ მინიდან ვინ ამოძვრა? ის არის! მეძებს!
უთხარ, ნავიდეს! მე ვუნდივარ! გეში აქვს ჩემზე!
წმინდა ადგილსაც, ღვთის სამსჯავროს, არ ეკრძალება!
ლამობს, წამწყმიდოს! კვლავ მომაგნეს მისმა ბრჭყალებმა!

ფ ა უ ს ტ ი

არა, იცოცხლებ! შენ იცოცხლებ! არავის მიგცემ!

მ ა რ ტ ე რ ე ტ ე

შენი ვარ, უფლის სამართალო! მამაო, მიხსენ!

მ ე თ ი ს ტ ო თ ე ლ ი

თუ არ მოდიხარ, გტოვებ, წავედი.
მომბეზრდა, რამდენს გეძიძავები!

მ ა წ გ ე წ ე ტ ე

ანგელოზებო, წმინდანებო, ძალნო ცათანო,
ფრთა დამაფარეთ, ბოროტეულს არ გამატანოთ!
ჰაინრიხ, წადი, გზა მშვიდობის! გიცქერ და მზარავ!

მ ე თ ი ს ტ ო თ ე ლ ი

ქვესკნელს დაინთქა!

ზ ე გ ა წ დ მ ო ხ მ ა

ცად ამაღლდა!

მ ე თ ი ს ტ ო თ ე ლ ი

მომყევი ჩქარა!

(ჯაუჩინარდება ფაუსტთან ერთად.)

ხ მ ა , თანდათან სიღრმეში იკარგება

ჰაინრიხ! ჰაინრიხ!

შენიშვნები

მიძღვნა (გვ. 13)

დანერილია 1797 წელს, როცა გოეთემ დიდი ხნის შუალედის შემდეგ „ფაუსტზე“ მუშაობა განაახლა. მიძღვნას კონკრეტული ადრესატი არა ჰყავს. ნაგულისხმევია „ფაუსტის“ პირველი ჩანაფიქრისდროინდელი სამეგობრო წრე და მთელი ის გარემო.

გვ. 14 *ეოლოსის ქნარი* – ეოლოსი ძველბერძნული მითოლოგიის მიხედვით ქარების ღმერთი იყო. მისი სახელი დაუკავშირდა სიმებიან საკრავს, რომელიც ჰაერის ყოველ შერხევაზე მუსიკალურ ბგერებს გამოსცემდა. ცნობილია ჩვენი წელთაღრიცხვის X საუკუნიდან.

პროლოგი თეატრში (გვ. 15)

დანერილია 1798 წელს. ნაწარმოების სიუჟეტთან პირდაპირი კავშირი არა აქვს. ვარაუდობენ, რომ მის შექმნაში გარკვეული წვლილი ძველინდურ დრამას, კალიდასას „საკუნტალას“, მიუძღვის, რომელიც გოეთეს სწორედ იმხანად წაუკითხავს და ქებით მოუხსენებია. მის პროლოგშიც თეატრის დირექტორი ფიგურირებს, წარმოდგენის დაწყების წინ მსახიობს ესაუბრება. სხვა მხრივ, არც ფორმითა და არც შინაარსით, ამ ორ პროლოგს შორის არავითარი მსგავსება არ არის. ინდურისაგან განსხვავებით, სადაც საუბრის მიზანია მაყურებლისათვის დრამის ავტორისა და სათაურის გამოცხადება, გოეთესთან ზოგადი და დღესაც ისევ ისე აქტუალური საკითხია დასმული: ერთმანეთს უპირისპირდება თეატრი, როგორც ხელოვნება, და

თეატრი, როგორც ხელობა. მონაწილენი ცდილობენ, ამ ორ პრინციპულად განსხვავებულ საწყისს შორის მისაღები კომპრომისი გამოიხატონ.

გვ. 19 უჩინო რტოებს... – იგულისხმება დაფნის გვირგვინი.

გვ. 21 ციდან დაჰყევით... – მინიშნებულია მთელი ის ტრადიციული წრე, სადაც თოჯინური „ფაუსტების“ მოქმედება მიმდინარეობდა. გოეთე სწორედ ამ სტრიქონებთან დაკავშირებით ეუბნება ეკერმანს: „მოვლენ და მეკითხებიან ხოლმე, რა იდეის ხორცშესხმას ვლამობ ჩემს „ფაუსტში“. თითქოს ვიცოდე და არ ვამხელდე! „ციდან მინის ჩავლით ჯოჯოხეთისაკენ“ – რაღაც მაგდაგვარად ესახებათ. მაგრამ ეს არ არის იდეა, ეს მხოლოდ მოქმედების გეზია“ („გოეთეს საუბრები ეკერმანთან“, 6.5.1827).

პროლოგი ცაში (გვ. 22)

ეს მესამე და ბოლო წინათქმა, პირველი ორისაგან განსხვავებით, სიუჟეტურად აუცილებელი პასაჟია. დაიწერა 1797 და 1800 წლებს შორის. უფალი და მეფისტოფელი ფაუსტის სულისათვის დავობენ. მოტივი ბიბლიიდან, იობის წიგნის ექსპოზიციიდან, მომდინარეობს, სადაც სატანა იობზე სრულ უფლებას იღებს და ყველა მიწიერ უბედურებასა და სატანჯველს შეჰყრის, თუმცა პირისპირ არასოდეს ეცხადება. მეფისტოფელი კი მხოლოდ იმის ნებას გამოითხოვს, რომ ფაუსტს უმეგზუროს, ასე ვთქვათ, თანამდევი სული გახდეს. მთავარანგელოზთაგან აღვლენილი ხოტბების შემდეგ, მის გამოჩენას მკვეთრად დადაბლებული, დამცინავი ტონალობა შემოაქვს. მსუბუქი ქილიკის პირველი ობიექტი თავად უფალი ხდება: „და რაკი ვიცი, გეამება ჩემი დანახვა...“ „ჩემს რახარუხზე შენ თვითონვე ატეხდი ხითხითს, სიცილისაგან გადაჩვევა რომ არ გენება...“

გვ. 22 მზე მიმოგრვინავს... სფეროთა შორის ძმებრივ დაძრული – გათამაშებულია „სფეროთა მუსიკის“ ანტიკური იდეა, რომელიც პითაგორასაგან მომდინარეობს. მისი წარმოდგენით, ციურ სხეულთა მოძრაობა უზენაესი ჰარმონიის ხმებს გამოსცემს, რაც კაცის სმენისათვის, სამწუხაროდ, მიუწვდომელია.

გვ. 23 *მეფისტოფელი* – სახელი ხალხური პირველწყაროდან მომდინარეობს და მისი ეტიმოლოგია უცნობია. ამ „უარმყოფელ სულს“ ქვესკნელურ იერარქიაში რა ადგილი უჭირავს, მთელი ნაწარმოების მიხედვით, გარკვევით არ ჩანს, იმისდაკვალად იცვლება, რომელი მონაკვეთი რას უკეთ მოიხდენს. ზოგან თავად სატანად იგულისხმება, ზოგან კი „დიდთაგანი არ არის“, ბევრიც არ ხელენიფება. აქ იგი, უფლის განმარტებით, მხოლოდ „ჭკუამახვილი ცულლუტია.“ ამდაგვართა ვალია, „შეაფხიზლოს“ ხოლმე ადამიანი, რომ იგი მცონარებას არ მიეცეს. თუმცა დიალოგის მთელი პათოსი უფრო იმისკენ გვიბიძგებს, რომ უფლის ეს სიტყვები მთლად პირდაპირი მნიშვნელობითაც არ გავიგოთ.

გვ. 26 *განთქმული გველი* – იგულისხმება ბიბლიური გველი, რომელმაც ადამ და ევა აცთუნა. მინას დამიღრღნის – მინიშნება უფლის ნყევლაზე გველისადმი: „მუცელსა ხვიდოდი და მინასა სჭამდე“ (შესაქმე, 3, 14).

ღამე (გვ. 28)

ამ ვრცელი სცენის პირველი მონაკვეთი, სიტყვებამდე – „თუ გამოთხრის ერთ ჭიაყელას“ – დაიწერა 1774 თუ 1775 წელს და საბოლოო ტექსტში მხოლოდ მსუბუქად ჩასწორდა. დანარჩენი უფრო გვიანდელ პერიოდს, 1797-1801 წლებს, მიეკუთვნება. წინა სცენის კოსმიური სივრცეებიდან, მაკროკოსმოსიდან, ვინრო და ბნელ სენაკში, მიკროკოსმოსში, ვეშვებით. აქ, გარდა იმისა, რომ პოეტი მთავარი გმირის რთულ და წინააღმდეგობრივ შინაგან სამყაროს გვაცნობს, მკვეთრად არის დასაზღვრული დრო და გარემო, მთელ პირველ მონაკვეთში გერმანული შუა საუკუნეების მძაფრი სული ტრიალებს.

გვ. 30 *ნოსტრადამუსი* – მიშელ დე ნოსტრადამის (1503-1566) ლათინიზებული სახელი. ავტორია წინასწარმეტყველებათა ცნობილი წიგნისა. ფაუსტი მას, როგორც ჩანს, იმიერ სულთა თანამოსაუბრედ მიიჩნევს.

გვ. 30 *სულთა საუფლო არ არის ხშული* – პოეტი აქ შვედ მისტიკოსს, სვედენბორგს (1688-1772) ესესხება მისივე გავლენით არის დაწერილი ზოგიერთი მომდევნო პასაჟიც, თუმცა გოეთე სვედენ-

ბორგის მიმდევარი არასოდეს ყოფილა, პირიქით, სპირიტუზმით მოდურ გატაცებას დაუფარავად გამობდა.

გვ. 31 *მინის სული* – ბუნების ძალთა პერსონიფიკაცია, სული, რომელიც „ღმერთის ცოცხალ სამოსს“, ხილულსა და გრძნობად სამყაროს, „ქსოვს“. იგი „თეთრი მაგიის“ საუფლოს ეკუთვნის, დემონოლოგიასთან კავშირი არა აქვს. ფაუსტი მას შემდგომაც არაერთხელ ახსენებს, როგორც მეფისტოფელისა და „ბნელეთის“ საპირისპირო სანყისს.

გვ. 34 *ფამულუსი* – კლასიკური ლათინურის მიხედვით მსახური, შინაყმა, შუა საუკუნეების ლათინურზე კი – სწავლულის თანაშემწე, მეცნიერ-ასისტენტი.

გვ. 35 *ეჟენიან შლეგად* – შუა საუკუნეებში შეურაცხადებს ყელზე ეუჯანი ებათ.

გვ. 40 *ფიოლი* – იგივე ფიალა, მაგრამ რაკი გოეთესთან ეს ჭურჭელი გამჭვირვალე და ვინროყელიანია, ჩვენებურს არა ჰგავს, სიტყვის დედნისეული ფორმა უცვლელი დავტოვეთ.

გვ. 42 *ანგელოზების გუნდი* – ეს და შემდგომი ქორალები იმიერი ხმები არ არის – ეკლესიიდან შემოჭრილი სააღდგომო ხმებია. ნიშანდობლივია, რომ ბნელი განწყობებითა და მაგიით გაჯერებული სცენა სინათლეში გასვლით, აღდგომის საგალობლებით მთავრდება.

ქალაქის ბჭესთან (გვ. 45)

დანერილია 1800 წლის ახლო ხანებში უფრო ადრეული ფრაგმენტების გამოყენებით. სიუჟეტის დრამატული სვლა აქაც შეყოვნებულია. პოეტი ყოველდღიური საუბრების, ეგრეთწოდებული „დაბალი“ მეტყველების, მტკიცე კლასიკურ სალექსო ფორმებში ვირტუოზული მოქცევითა და ხალხურს მიახლოებული სასიმღერო თამაშებით „ერთობა“. მთავარ გმირს ამჯერად „გარედან“, მისი სოციალური სტატუსის კუთხით ვეცნობით. სიუჟეტურად აუცილებელი მხოლოდ პუდელთან შეხვედრაა. იგი, როგორც შემდგომ სცენაში გაირკვევა, გარდასახული მეფისტოფელია.

გვ. 49 *ანდრიობის ღამე* – ეს ღამე 30 ნოემბერზე მოდიოდა და ხალხური რწმენის მიხედვით, ყველაზე „მარჯვე დრო“ იყო სასიყვარულო მჩხიბაობისთვის.

გვ. 49 ხალხი გვიყურებს, საშაროა, ფრთხილად, აგათა – კუდიან-
თან ურთიერთობას, სავსებით შესაძლებელი იყო, ეკლესიის მხრიდან
სასჯელი მოჰყოლოდა.

გვ. 54 ვენერაბილე – ნმინდა ნანილები.

გვ. 55 „ლომი“, „სოსანი“, „მეფექალი“ – ნივთიერებათა და მათ
ნარევთა ალქიმიური სახელწოდებები.

ფაუსტის სამუშაო ოთახი, I (გვ. 61)

დანერილია 1800 წლის ახლო ხანებში. სცენა სიუჟეტურადაც
და მხატვრულადაც უაღრესად მნიშვნელოვანია. ფაუსტისა და
მეფისტოფელის პირველსავე დიალოგში ჩვენ წინაშე გადმოიშლება
არა მხოლოდ იდეათა მდიდარი სამყარო, არამედ მონიშნულია ის
უმთავრესი ტონალობა, რაც მათ ურთიერთობას, სხვადასხვა ვარიან-
ციით, ბოლომდე გაჰყვება.

გვ. 62 თავდაპირველად იყო სიტყვა – იოანეს სახარების დასაწყ-
ისი. ფაუსტს პირდაპირი თარგმანი არ აკმაყოფილებს, რადგან ბერ-
ძნული „ლოგოსი“ გაცილებით ფართო მნიშვნელობათა შემცველია,
ვიდრე გერმანული „das Wort“, ისევე როგორც ქართული „სიტყვა“.

გვ. 62 პირველთაგან იყო ქმედება – ჩვენში რუსულის გავლენ-
ით გავრცელებული ვერსიაა – „პირველად იყო საქმე“, მაგრამ
„საქმე“ მოცემულ აბსტრაქტულ კონტექსტში მეტისმეტად ვინროა,
აქ ყოველდღიურ საქმესა და საქმიანობაზე არ არის ლაპარაკი.
დედანში წერია die Tat, რომლის პირველად მნიშვნელობას სწორედ
ქართული „ქმედება“ ეთანადება და არჩევანიც ამან განაპირობა,
სტრიქონში „საქმის“ ჩასმა ვერსიფიკაციულად არავითარ სიძნელეს
არ ქმნიდა.

გვ. 63 კლიტე მიჰყრია სოლომონ ბრძენის – შუა საუკუნეებში
არსებულა ღრმად გასაიდუმლოებული ეგრეთ წოდებული „საჯადო-
ქრო ნიგნები“, სახელწოდებით „სოლომონის კლიტენი“.

გვ. 64 ოთხთაგან ამომსახვრელი – ოთხი ელემენტიდან,
ოთხი სტიქიიდან გამომხმობელი. სალამანდრა, უნდინა, სილფი,
კობოლდი – განასახიერებენ, შესაბამისად, ცეცხლის, წყლის, ჰაერის,
მიწის სტიქიებს.

გვ. 64 *ინკუბუსი* – ამ შემთხვევაში აღნიშნავს მინის სტიქიას. საერთოდ კი შუა საუკუნეებში უფრო ავსულად წარმოდგინათ, ძილქუშის მომგვრელ და ქალების მაცთუნებელ არსებად.

გვ. 65 *მოგ ზაური სქოლასტი* – ასე იწოდებოდა „ხნოვან და მრავალდარგოვან“ სტუდენტთა კატეგორია, რომლებიც ცოდნის ძიებაში საუნივერსიტეტო ქალაქებს იცვლიდნენ.

გვ. 66 *ბუ ზების ღმერთი* – ეშმას ერთ-ერთი ბიბლიური სახელწოდება – ბელზებელი – ძველებრაულად ბუზების ღმერთს ნიშნავს.

გვ. 69 *დრუდეს ფეხი, იგივე პენტაგრამა* – დრუდე, გერმანული მითოლოგიის მიხედვით, ღამეული ალქაჯი იყო, მაგრამ აქ ნაგულისხმევ გამოსახულებას მასთან აღარავითარი კავშირი აღარა აქვს, ეს არის მაგიური პენტაგრამა (ძვ. ბერძ. პენტა – ხუთი, გრამა – გამოსახულება, ნიშანი) – ხუთქიმიანი ვარსკვლავი, რომლის თითო ქიმში იესოს (Iesus) სახელის თითო ასო თავსდება და ავსულთაგან დაცვის ფუნქცია ეკისრებოდა.

ფაუსტის საპუშაო ოთახი, II (გვ. 75)

წანარმოების ცენტრალური სცენა, სადაც ფაუსტსა და მეფისტოფელს შორის პაქტი იდება. წინა სცენაში მეფისტოფელს „არსობრივად“ გავეცანით, აქ კი, მახვილგონიერებითა და მაღალი პოეზიით აღსავსე ვრცელ დიალოგში, მას „ხასიათობრივად“ ვეცნობით. დაწერილია 1800 წლის ახლო ხანებში, გარდა მეფისტოფელისა და მონაფის საუბრისა, რომელიც უკვე „პირველ ფაუსტში“ ფიგურირებდა.

გვ. 82 *შეყოვნდი, წამო...* – ჩვენში რუსულის გავლენით გავრცელებული „შეჩერდი, წამო“ არაზუსტია. გერმანული სიტყვა *verweilen* შეყოვნებას ნიშნავს და არა შეჩერებას.

გვ. 91 *Collegium logicum* – ლოგიკის სემინარი. უნივერსიტეტებში ლოგიკის კურსი რიტორიკის სწავლებით იწყებოდა.

გვ. 91 *ესპანური ჩექმა* – სანამებელი იარაღი ინკვიზიტორთა არსენალიდან.

გვ. 92 *Encheiresin naturae* – სიტყვასიტყვით „ბუნების ნახელოვნარი.“ ბუნებრივი ქმნადობის პროცესი, ცდით მიულწეველი.

გვ. 97 *იყვნეთ, ვითარცა ღმერთი...* – შესაქმე, 3,6.

აუერბახის სარდაფი ლაიპციგში (გვ. 100)

ეს სარდაფი ხალხურ „ფაუსტებშიც“ მოიხსენიება და მსგავსივე მაგიური სცენა თამაშდება, ოღონდ მას მეფისტოფელის ნაცვლად თვითონ ფაუსტი „უძღვება“. გოეთემ ამ ვერსიაზე უარი თქვა, რადგან მისეული ფაუსტი შავ მაგიასთან ასეთ უშუალო კონტაქტს არასოდეს ამყარებს. აუერბახის სარდაფი იმ დროს, როცა გოეთე ლაიპციგის უნივერსიტეტში სწავლობდა, სტუდენტთა თავშეყრის ადგილი იყო. კედელზე ორგან ფაუსტი ეხატა: სტუდენტებს შორის მოქეიფე და დაოთხილ კასრზე ამხედრებული. სცენა თავიდან პროზად იყო დაწერილი, ლექსად მოგვიანებით გადაკეთდა.

გვ. 103 *ბლოკსბერგიდან მომსრბოლი ვაცი* – ბლოკსბერგი ბროკენის მთის თხემს ჰქვია, სადაც, ხალხური რწმენით, კუდიანთა და ავსულთა თავყრილობები იმართებოდა. ეს სახელწოდებები ტექსტში კიდევ მრავალჯერ შეგვხვდება. ვაცად მოცემულ კონტექსტში ეშმაკი იგულისხმება.

გვ. 105 *ბლენდი... უბალნო თავი...* – ზიბელი, არასტუდენტური ასაკისდა მიუხედავად, როგორც ჩანს, ჯერ ისევ სტუდენტია და დაცინვის ობიექტადაც სწორედ მაგის გამო ქცეულა.

გვ. 107 *ცალი ფეხით კოჭლობს ყმანვილი* – ეშმას, ხალხური წარმოდგენით, ცალი ფეხი ფლოქვით უბოლოვდებოდა.

გვ. 107 *ჰანს რიპახელი* – ლაიპციგელი სტუდენტების სახუმარო პერსონა, სხვა წყაროებით ჰანს ტრაკ რიპახელი. ფროში დარწმუნებულია, რომ სტუმრებს მასზე არაფერი სმენიათ და ამხანაგების გაცინება სწადია, მაგრამ მეფისტოფელი იოლად იგერიებს ამ შექილიკებას.

გრძნეული დედაბრის საშხარეულო (გვ. 120)

დაწერილია 1788 წელს. ამ სცენაში ფაუსტი ახალგაზრდობას იბრუნებს. თავდაპირველი ჩანაფიქრის მიხედვით, იგი ახალგაზრდა სწავლული იყო, მაგრამ შემდგომში გოეთემ ამჯობინა, რომ საწყის სცენებში თავისი გმირი არა მხოლოდ ცოდნით, არამედ წლებითაც დაეტვირთა, რათა შემდგომში ერთბაშად თავს დამტყდარ ვნებას მეტი სიმძაფრით ეფეთქა.

გვ. 122 *რა ხიდები მაქვს გასადები* – გათამაშებულია გამოთქმა „ემმაკის ხიდი“. მეფისტოფელი თავს ხიდების მშენებლად წარმოგვიდგენს.

გვ. 125 *რა შუქი იძვრის ჯადოსნური სარკის ბროლიდან* – ფაუსტი ჯადოსნურ სარკეში ხედავს მშვენიერი ელენეს სახებას. ეს პერსონაჟი „ფაუსტის“ ხალხურ ვერსიებშიც ფიგურირებს და გოეთეს ნაწარმოების მეორე ნაწილში წარმოჩნდება.

გვ. 132 *სამი ერთია, ერთი სამი* – მეფისტოფელი აქ, როგორც ჩანს, სამების იდეას „ებრძვის“.

გვ. 133 *მჭევრო სიბილაგ* – სიბილა ანტიკურ სამყაროშიც და შუა საუკუნეების ადრეულ ხანაში მისან ქალს ეწოდებოდა, მოგვიანებით კი ამ სახელით უსახურ და კუდიანად მიჩნეულ დედაბრებს მოიხსენიებდნენ. მეფისტოფელის მიმართვაში ირონიულად ორივე მნიშვნელობა ერთიანდება.

ქუჩა (გვ. 135)

ამ სცენით იწყება გრეტხენის ტრაგიკული ისტორია. უკლებლივ ყველა სცენა გრეტხენის მონაწილეობით დაწერილია 1775 წელს. გაახალგაზრდავებული ფაუსტი დაუოკებელი ვნებით აღიგზნება პირველივე შემხვედრი ლამაზი გოგოს მიმართ.

თანდათან ვნება გულწრფელ სიყვარულში გადაიზრდება, მაგრამ მის დამოკიდებულებაში მაინც ბევრი საორჭოფო მომენტი რჩება, თუნდაც ნამდვილი სახელის არგამხელა ანდა ფეხმძიმობისას საკმაო ხნით დატოვება სასონარკვეთილ მდგომარეობაში. თუ ამას დედისა და ძმის სიკვდილსაც დავუმატებთ, კომენტატორთა დიდი ნაწილი არცთუ უსაფუძვლოდ მიიჩნევს, რომ მეფისტოფელმა ფაუსტთან ბრძოლის ეს მონაკვეთი მორალურად მოიგო, ოღონდ არა ფორმალურად, რადგან დათქმული სიტყვები – „შეყოვნდი, წამო“ – არ გახშიანებულა. ამდენად, ბრძოლა მეორე ნაწილშიც უნდა გაგრძელდეს.

გვ. 136 *ნუ ხუმრობ, თოთხმეტს გადაშორდა* – თოთხმეტ წელს გადაცილებული გოგონა ზრდასრულად მიიჩნეოდა.

გვ. 137 *შენ რა ფრანგივით ლაპარაკობ* – სიტყვა „ფრანგი“ ხშირ შემთხვევაში მექალთანის სინონიმად იხმარებოდა.

გვ. 137 *რომანელთა ნათხრობ-ნაწერი* – იგულისხმება რომანულ ენებზე – იტალიურად და ფრანგულად – შეთხზული ეროტიკული ლიტერატურა.

სალამო (გვ. 140)

გვ. 141 *თუ სოხანე ზე მოპნეული სილის შრიალი* – სოხანე (მინის იატაკი) ატალახებისაგან დასაცავად გაცრილი სილით იფარებოდა.

გვ. 143 *იყო მეფე თულეს ქვეყნად* – გოეთემ 1772 წელს დაწერილი ეს ლექსი „ფაუსტის“ ტექსტში მოგვიანებით შეიტანა. იგულისხმება, რომ გრეტხენი ავი წინათგრძნობის გასაქარვებლად ძველებურ ხალხურ სიმღერას მღერის. თულე – ძველი ბერძნები ამ სახელით მოიხსენიებდნენ ბრიტანეთის ჩრდილოეთით მდებარე რომელიღაც მხარეს, შესაძლოა, ზლაპრულს, შესაძლოა, ნორვეგიას. ზოგიერთი კომენტატორი ისლანდიასაც ახსენებს, რაც ნაკლებ სავარაუდოა, რადგან ისლანდია ანტიკურ ხანაში დაუსახლებელი ადგილი იყო.

ქუჩა (გვ. 162)

გვ. 163 *Sancta simplicitas!* – წმინდაო გულუბრყვილობა!

ცყე და გამოქვაბული (გვ. 178)

დაწერილია 1788 წელს, გარდა ადრეული ვერსიიდან გადმოტანილი ბოლო ოციოდე სტრიქონისა. ფაუსტს აქ პირველად ვხედავთ დამშვიდებულს, შინაგანად განონასწორებულს, თითქოს ბუნებასთან ჰარმონიაშიც კი შესულა, მაგრამ ეს ჰარმონია მხოლოდ ემოციურია, ილუზიურია, არა იმგვარი, პირველ სცენაში რომ ითხოვდა: „ეჭვრეტდე იმ პირველ, უხილავ დვრიტას, შიგნიდან იკერის სამყარო რითაც“. მეფისტოფელის გამოჩენისთანავე ილუზია წაშლი იფანტება.

გვ. 178 *მაღალო სულო, ყველაფერი, რასაც შეგთხოვდი ცეცხლის ალიდან გამომზირალს, მებოძა სრულად* – იგულისხმება მიწის სული, პირველ სცენაში მაგიის ძალით გამოსმობილი. აქამდე ფაუსტისათვის მისი ხილვა მხოლოდ დამთრგუნველი იყო: „ზიზლით უარმყო სულმა მაღალმა“, აქ კი იგივე სული მის მფარველად ქცეულა. უნდა ვივარაუდოთ, რომ მაშინდელ დამთრგუნველ შემთხვევას სხვაგვარი ახსნა უპოვა, მაგრამ რატომღაა დარწმუნებული, რომ მეფისტოფელი იმავე სულმა მიუჩინა? ამასვე აცხადებს სხვა სცენაში – „ცრიატი დლე. მიწდორი“. შეუძლებელია, ეს შეუსაბამობა პოეტს გამოჰპარვოდა, უფრო საფიქრებელია, ამგვარ წერილმანებს იმისდა მიხედვით სჯიდა, „სად რას რამდენად მოუხდება“, როგორც ამას შექსპირთან დაკავშირებით აღნიშნავდა.

გვ. 182 *„ტყუბი ქურციკი შროშანთა შორის“* – ბიბლია, ქებათა ქება, 4, 5.

ღაძე (გვ. 200)

ვალენტინის პირველი მონოლოგი დაწერილია 1775 წელს, დანარჩენი ნაწილი 1800 და 1808 წლებში.

გვ. 202 *აქ რას ეძებ* – ოფელიას სიმღერის თავისუფალი თარგმანი. მას „ფაუსტის“ ტექსტში სხვაგვარი დატვირთვა ეძლევა, მეფისტოფელისაგან ნამღერი ეშმაურ დაცინვად გაისმის.

გვ. 207 *ოქროს ძეწკვებით... საყელომომამანული* – მსგავსი სამკაულებით მორთვა მეძავებისთვის აკრძალული იყო.

ცაძარი (გვ. 208)

ერთადერთი სცენა „ფაუსტში“, თავიდან ბოლომდე თავისუფალი ლექსით დაწერილი.

იგი ადრეულ ვერსიაში უკვე ფიგურირებდა.

გვ. 209 *„Dies irae“* – კათოლიკური სამგლოვიარო საგალობელი, შუა საუკუნეთა ლათინურზე შეთხზული. მოგვეყავს მისი სიტყვასიტყვითი თარგმანი: „რისხვის დლე, დლე იგი, ფერფლად აქცევს საუ-

კუნეს. როცა დაბრძანდება მსაჯული, რაც დაფარულია, გაცხადდება, არაფერი დარჩება მიუზღველი. რალას ვიტყვი მაშინ მე უბადრუკი, რომელ მფარველს შევევედრები, როცა მართალმაც კი ძნელადლა იპოვოს ხსნა?"

ვალპურგობის ღამე (გვ. 212)

პირველი მაისის წინალამე, როცა, ხალხური რწმენით, ბროკენის მთაზე ეშმაკებისა და კუდიანების დიდი თავყრილობა იმართებოდა. ავსულებითა და ეშმაური სექსუალური სიმბოლიკით აღსავსე ეს სცენა ორგანულად ჯდება ნანარმოების ორბუნებოვან, რეალურ-ფანტასმაგორიულ, კონტექსტში. დაწერილია 1797-1805 წლებს შორის.

გვ. 212 *შირკე და ელენდი* – ბროკენის მთის ძირას მდებარე სოფლები.

გვ. 215 *მამონი* – ეს სახელი რამდენჯერმე გვხვდება ახალ აღთქმაში, როგორც სიმდიდრის, მომხვეჭელობის განსახიერება, გოეთესთან (მილტონის კვალდაკვალ) იგი პერსონიფიცირებული ეშმაა, სატანისათვის ოქროსმფრქვეველი სასახლის ამგები.

გვ. 216 *ურიანი* – ქვემოგერმანულ დიალექტზე „ვინმე მავანი“, ეშმაკის ევფემისტური სახელწოდება.

გვ. 216 *ბაუბო* – გრძნეული ქალი, ანტიკურ მითოლოგიაში დემეტრას (ნაყოფიერების ქალღმერთის) ძიძა. იგი მოტაცებული ქალიშვილის გამო დამწუხრებულ დემეტრას უხამსი ხუმრობებით ართობდა.

გვ. 220 *ვოლანდი* – ეშმაკის ძველგერმანული სახელი, მომდინარეობს სიტყვისაგან valant – ავი, ბოროტი.

გვ. 222 *ლეკვერთხის ორდენი* – ყველაზე საპატიო ევროპული ორდენი, რომელსაც მუხლზე შებმულს ატარებდნენ.

გვ. 224 *ლილითი* – ბიბლიაში, შესაქმის პირველ თავში (1, 27) ნათქვამია, რომ ღმერთმა შექმნა მამაკაცი და დედაკაცი, მეორე თავში კი, გარკვეული ინტერვალის შემდეგ, მოთხრობილია, თუ როგორ გაჩნდა ევა ადამის ნეკნიდან (2, 21). აპოკრიფული ლეგენდა მიიჩნევს (სახელდება თალმუდისეული ვერსია), რომ აქ ორ სხვადასხვა ქალზეა

ლაპარაკი. ადამის პირველ ცოლს, ამ ლეგენდის მიხედვით, ლილითი ერქვა, მას მიუტოვებია ადამი, ეშმას შეჰყურია და მათი კავშირიდან დღემდე მოჩვენებები ჩნდებიან.

გვ. 226 *პროქტოფანტაზმისტი* – ავტორისეული ძველბერძნული კომპოზიტი, რაც დაახლოებით „უკანახვერელით-სულთამხილველს“ ნიშნავს. იგულისხმება გერმანელი განმანათლებელი ნიკოლაი, რომელმაც თავის დროზე მკაცრად გააკრიტიკა „ახალგაზრდა ვერტერის ვნებანი“ და მასზე პაროდიაც დაწერა. შემდგომშიც გოეთესა და შილერის მიმართ განსაკუთრებულ აგრესიას იჩენდა. აქ მინიშნებული ამბავი ასეთია: 1797 წელს ბერლინში ხმები გავრცელებულა, თითქოს ტეგელში, ჰუმბოლტის მამულში, მოჩვენებები სახლობდნენ; ამასთან დაკავშირებით ნიკოლაის მოხსენებაში, რომელიც მან ბერლინის აკადემიაში გააკეთა, ნათქვამი ყოფილა, რომ მას ჯერ კიდევ 1782 წელს, ტეგელში ყოფნისას, სულები ეცხადებოდნენ, რისგანაც ქვედა ტანზე წურბლების დასხმით განკურნებულა.

გვ. 229 *მედუზა გორგო* – ანტიკური მითოლოგიის მიხედვით, საზარელი არსება, რომლის დანახვაზეც ადამიანი ქვად იქცეოდა. პერსევსმა მას თავი მოჰკვეთა.

გვ. 229 *პრატერი* – პარკი ვენაში, სასაიერნო ადგილი, რომელიც ავსტრიის იმპერატორმა იოსებ მეორემ „კაცობრიობას უძღვნა“.

გვ. 230 *სერვიბილისი (ლათ.)* – სამსახურისათვის მზადმყოფი.

ვალპურგობის ღამის სიზმარი (გვ. 231)

დანერილია 1796-1797 წლებში. მთავარ ტექსტთან უშუალო კავშირი არა აქვს. იგი უფრო „ქსენიების“ (შილერთან ერთად დანერილი ეპიგრამების ციკლის) გაგრძელებაა. პოეტი კენწლავს თავის თანამედროვე მწერლებს, ფილოსოფიურ სკოლებს, პოლიტიკოსებს. ქარაგმებში გარკვევა იმდროინდელი უამრავი ყოფითი წვრილმანის ცოდნას საჭიროებს. მეგობრებმა თითქოს დაითანხმეს პოეტი ჩანართის ამოღებაზე, მაგრამ პირობა შეუსრულებელი დარჩა. ობერონის, ტიტანიასა და პუკის სახელები აღებულია შექსპირის კომედიიდან „ზაფხულის ღამის სიზმარი“, არიელისა – შექსპირისავე „ქარიშხლიდან“.

გვ. 231 *მიდინგი* – ვაიმარის თეატრის მოყვარული ბუტაფორი, სასახლის დურგალი, რომელსაც თეატრის წარმატებებში, როგორც

ჩანს, არცთუ მცირედი წვლილი ედო. მის გარდაცვალებას პოეტმა ვრცელი ლექსი მიუძღვნა.

გვ. 233 *ორთოდოქსი* – ქრისტიანულ-ორთოდოქსული ტიპის კრიტიკოსი, სავარაუდოდ, ფრიდრიხ ლეოპოლდ შტოლბერგი, რომელმაც სასტიკად დაგმო შილერის „საბერძნეთის ღმერთები“.

გვ. 234 *პურისტი* – იგულისხმებიან ის კრიტიკოსები, ლიტერატურული ენიდან უცხო სიტყვებისა და „მდაბალი“ გამოთქმებისაგან განმენდას რომ მოითხოვდნენ.

გვ. 235 *ქსენიები* (ბერძნ.) – მკბენარები. იგულისხმება გოეთესა და შილერის ეპიგრამების ციკლი. ჩვენი მამა სატანა – ანუ პატრონი „ბუზთა, ტილ-რწყილთა, ბალღინჯოთა, მყვართა, მღიერთა“...

გვ. 235 *ჰენინგსი, იგივე მუსაგეტი, იგივე ჩავლილი დროის გენია* – მკაცრად აკრიტიკებდა გოეთესა და შილერის შემოქმედებას ქრისტიანული პოზიციიდან. უშვებდა ჟურნალ „მუსაგეტს“. ანონიმურად გამოსცა ლექსების წიგნი „ახალი დროის გენია“.

გვ. 236 *ეს ვინ არის ასე ჭიფხი* – წინა სცენის კომენტარში უკვე მოხსენიებული ნიკოლაი, რომელსაც ყველგან თურმე იეზუიტები ელანდებოდა.

გვ. 236 *ყანჩა* – ცნობილი მისტიკოსი და ფიზიოგნომისტი ლაფატერი. პოეტს იგი სიარულით ყანჩას აგონებდა.

გვ. 236 *ერისკაცი* – როგორც რელიგიური, ასევე მეცნიერული დოგმატიკისაგან თავისუფალი ადამიანი. ვარაუდობენ, რომ პოეტი აქ თავის თავს გულისხმობს.

გვ. 237 *დოგმატიკოსი* – კანტამდელი ფილოსოფიური სკოლის მიმდევარი.

გვ. 237 *იდეალისტი* – კანტის მიმდევარი.

გვ. 237 *რეალისტი* – ვინც აღიარებს მხოლოდ ემპირიულს.

გვ. 238 *სუპერნატურალისტი* – ვინც მხოლოდ ზერეალურს აღიარებს.

გვ. 238 *ფხიანები* – ვინც საფრანგეთის დიდი რევოლუცია სათავესოდ გამოიყენა.

გვ. 238 *უფხონი* – ვინც იმავე რევოლუციამ გამათხოვრებულ ემიგრანტებად აქცია.

გვ. 239 *ჩამქრალი მეტეორიტი* – რევოლუციისაგან წამით აღზევებული და ძირს დანარცხებულიები.

გვ. 239 *მოციხავე ალები* – გაძევებული არისტოკრატია, რომელიც გარეგნულად ისევ ცდილობდა ძველი ბრწყინვალეების შენარჩუნებას.

ცრიატი დღე-მინდორი (ჯვ. 241)

ერთადერთი პროზაული სცენა. უკვე ფიგურირებდა „ფაუსტის“ ადრეულ ვერსიაში. პროზად შეთხზული დანარჩენი სცენები („აუერბახის სარდაფი“, „საპყრობილე“) შემდგომ ვერსიებში გოეთემ ლექსად აქცია, ეს მონაკვეთი კი უცვლელად დატოვა. უნდა ვივარაუდოთ, რომ ყვირილითა და ბრაზით ამონთხეული სათქმელი მძაფრად ექსპრესიულმა პროზაულმა რიტმმა უკეთ იტვირთა. ზოგიერთი კომენტატორი მიიჩნევს, რომ ამ ეპიზოდში ქრონოლოგია დარღვეულია. ვალენტინის მკვლევლობიდან ვალპურგობამდე ორი დღე იდო. ამ ხნის განმავლობაში კი ძალზე ბევრი რამ მომხდარა: გრეტხენის მშობიარობა, ჩვილის მოკვლა, დიდხანს ხეტიალი და, ბოლოს, საპყრობილეში მოხვედრა, და რომ ყოველივე ეს ასე უცებ ვერ მოესწრებოდა. კომენტატორთა უმეტესობა ამ აზრს არ იზიარებს. დიდხანს საბრალობლად ხეტიალი მინის პირზე, მათი შეხედულებით, გულისხმობს არა იმ ორ-სამ დღეს, არამედ გაუბედურებული გრეტხენის მთელ ცხოვრებას. „თან, სად წერია, – ამბობენ ისინი, – რომ ვალპურგობის ღამე მაინცდამაინც „წუხელ“ ჩატარდა?“ იქნებ გაცილებით მეტი დრო გავიდა? მაგრამ, რაც მთავარია, მშობიარობა და ტბორამდე მისვლა გინდაც ერთ დღე-ღამეში რატომ ვერ მოესწრებოდა?

ჯვ. 241 *დაუსაბამო სულო* – იგულისხმება მინის სული პირველი სცენიდან.

ჯვ. 242 *ვინ ვისკენ მიიბრძოდა, ჩვენ შენკენ თუ შენ ჩვენკენ?* – მეფისტოფელისეული სოფისტიკა. იგი „თეთრი მაგიით“ გამოხმობილ მინის სულსა და თავის ეშმაურ არსებას ერთ „მარაქაში“ ათავსებს.

საპყრობილე (ჯვ. 246)

გოეთეს ერთ-ერთი უმაღლესი პოეტური მიღწევა. თავიდან მთელი სცენა პროზად იყო დაწერილი, ლექსად მოგვიანებით „გარდაითქვა“. პოეტმა მიიჩნია, რომ პროზაულ ვარიანტში ტრაგიზმი მეტისმეტად მძაფრი იყო და სხვას ყველაფერს ფარავდა. ლექსმა მხატვრულობის მომენტი და სიმბოლური პლანი უფრო ხელშესახები გახადა. საინტერესოა თვალის გადავლება, შეშლილი გრეტხენის მეტყველებამი

ნარმოსახვითისა და რეალურის მონაცვლეობისდა კვალად, როგორ მონაცვლეობენ და ერწყმიან ერთმანეთს წყვეტილი და კლასიკური საზომები.

გვ. 246 *მომკლა ნაბოზარმა...* – გრეტხენი ხალხურ ლექსს მღერის „ლვიის ზღაპრიდან“, რომლის შინაარსიც ასეთია: დედა კლავს საკუთარ ქალიშვილს და მისგან დამზადებულ კერძს მამა შეჭამს; უმცროსი და ძელებს შეაგროვებს, ლვიის ქვეშ სიგრილეში დაანყობს; მოკლული გოგო ჩიტად იქცევა და გაფრინდება; ზღაპრის ბოლოს იგი შურს იძიებს ბოროტ დედ-მამაზე და ადამიანურ სახეს დაიბრუნებს. შეშლილი გრეტხენის ფიქრები, გასაგებია, სწორედ მაგ წრეზე ტრიალებს: ნაბოზარი დედა, შვილის სიკვდილი...

გვ. 248 *გამომალექსეს... ის მომაკერეს, იმ ძველი ზღაპრის ბოლო* – ლაპარაკია ზემოთ ნახსენებ ლექსსა და ზღაპარზე.

გვ. 255 *გადატეხა ჯოხი მსაჯულმა* – მსაჯული განაჩენის გამოცხადების შემდეგ ჯოხს გადატეხდა ნიშნად იმისა, რომ მისი ფუნქცია დასრულებულია და ჯალათს შეუძლია, საქმეს შეუდგეს.

დიდი გერმანელი მწერლისა და მოაზროვნის, იოჰან ვოლფგანგ გოეთეს (1749-1832) მრავალმხრივი შემოქმედება დიდი ხანია მსოფლიო ლიტერატურის კუთვნილებაა. მისი რევოლუციური შეხედულებებით, სიღრმითა და სარკაზმით გამორჩეული ნაწარმოებების

უმეტესობაში სამყაროს ერთიანობისა და „მშვენიერი ადამიანის“ იდეაა ასახული. მწერალი მხოლოდ ბუნებას როდი აიგივებს ღმერთთან – თვით ადამიანს ალაზევებს ბუნება-ღმერთზე და მას მსოფლიო გონთან მებრძოლ არსებად წარმოაჩენს. ეს იდეა გასდევს მისი შემოქმედების მწვერვალს, ეპოქალურ ნაწარმოებს – „ფაუსტს“, რომელსაც გოეთე თითქმის მთელი სიცოცხლის განმავლობაში წერდა.

„ფაუსტის“ პირველი ნაწილი (*Faust. Eine Tragödie* – „ფაუსტი. ტრაგედია“) 1808 წელს გამოქვეყნდა და დღემდე მსოფლიო ლიტერატურის ერთ-ერთი უმაღლეს ქმნილებად ითვლება. გოეთეს ეს უდიდესი თხზულება სიმბოლურ-ალეგორიული ნაწარმოებია, რომელშიც ადამიანური არსის შეცნობის პრობლემა, ღვთიურისაკენ მისი სწრაფვა მრავალფეროვანი ლიტერატურული ხერხებითაა დახატული. დოქტორ ფაუსტსა და მეფისტოფელს კრიტიკოსთა ერთი ნაწილი სიკეთისა და ბოროტების მარადიული ჭიდილის სიმბოლოდ, მეორე – ერთი და იმავე მოაზროვნე გონის ორ ურთიერთდაპირისპირებულ მხარედ მიიჩნევს. დრამატული ფაბულა და სულისშემძვრელი ტექსტი დღემდე ალაფრთოვანებს ლიტერატურის მოყვარულებს.

ქართველ მკითხველს საშუალება აქვს, დავით წერედიანის თარგმანით კიდევ ერთხელ, უკეთ გაიცნოს მსოფლიო ლიტერატურის შედეგრი.

www.sulakauri.ge

ISBN 978-9941-23-875-6

9 789941 238758

